

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TORUNIA

Raport o stanie miasta

Toruń 2007

Opracowanie: Wydział Rozwoju i Programowania Europejskiego
ul. Grudziądzka 126b
tel. (056) 61-18-555
wripe@um.torun.pl

PRZEDMOWA

Oddaję w Państwa ręce kolejną edycję „Raportu o stanie miasta Torunia”. Dokument ten, wydawany cyklicznie od 1996 roku, jest elementem realizacji „Strategii rozwoju miasta Torunia”, uchwalonej przez Radę Miasta Torunia 16 maja 2002 roku.

„Raport o stanie miasta Torunia” to opracowanie dotyczące sytuacji społecznej i ekonomicznej miasta na przestrzeni lat 1990–2006. Szeroko omówione zostały w nim zagadnienia związane z funkcjonowaniem Torunia i sytuacją jego mieszkańców. Zaprezentowane dane pozwalają zaobserwować przeobrażenia, jakie zachodziły w ostatnich latach w Toruniu. Mam więc nadzieję, że niniejsza publikacja stanowić będzie przydatne źródło informacji o naszym mieście, wykorzystywane zarówno przez mieszkańców, jak i instytucje mające wpływ na rozwój Torunia.

Przekazując Państwu najnowsze i obrazujące stan naszego miasta dane, zachęcam do dyskusji na ich temat oraz podzielenia się wnioskami z nich wypływającymi z przedstawicielami władz samorządowych, radnymi czy pracownikami toruńskich służb miejskich. Państwa spostrzeżenia i uwagi pozwolą na lepsze i trafne rozpoznanie oczekiwań mieszkańców naszego miasta, a w konsekwencji nadać planom rozwoju Torunia cech zrównoważonej dynamiki.

Dziękuję również wszystkim instytucjom i osobom prywatnym za zaangażowanie, udostępnienie danych oraz pomoc w powstaniu najnowszej edycji „Raportu o stanie miasta Torunia”.

Prezydent Miasta Torunia

Michał Zaleski

Toruń, grudzień 2007 r.

WARUNKI NATURALNE

Miasto Toruń zlokalizowane jest na terasach rzeki Wisły we wschodniej części rozszerzenia dolinnego zwanego Kotliną Toruńską. Północna granica administracyjna miasta przylega do Wysoczyzny Chełmińskiej. Od południowego wschodu Toruń ograniczony jest ujściowym odcinkiem doliny rzeki Drwęcy.

Miasto leży w centrum województwa kujawsko-pomorskiego i graniczy od północy z Gminą Łysomice, od wschodu z Gminą Lubicz, od południa z Gminą Wielka Nieszawka, od zachodu z Gminą Zławieś Wielka.

Obszar miasta obejmuje 115,75 km². Gęstość zaludnienia wynosiła na dzień 31 grudnia 2006 roku 1.790 osób na 1 km² i spadła w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 7 osób.

Dane meteorologiczne

Pomiary prowadzone przez stację meteorologiczną w Toruniu wykazują, że w latach 1991-2000 średnia roczna temperatura powietrza wynosiła 8,5°C. Średnia temperatura w roku 2002 osiągnęła 9,5° C, w kolejnych dwóch latach wyniosła 8,4° C, a w roku 2005 8,6° C. Najwyższa zanotowana w Toruniu temperatura w 2005 roku wynosiła 32,7° C, natomiast najniższa -15,9° C.

W latach 1991-2000 średnia roczna suma opadów wynosiła 526 mm. Średnia roczna suma opadów w 2002 roku osiągnęła 622 mm, w kolejnym wyniosła 484 mm, w roku 2004 na średnim poziomie - 525 mm, w roku 2005 była najniższa od kilku lat - 459 mm.

W roku 2005 średnia prędkość wiatru kształtowała się na poziomie 2,8 m/s, średnie zachmurzenie wyniosło 4,9 oktantów w skali od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami), natomiast usłonecznienie roczne równało się 1.917 h.

Rzeki, zbiorniki wodne

Przez Toruń przepływa rzeka Wisła o średniej szerokości koryta 300-500 m i głębokości około 2 m oraz Struga Toruńska. Południowo-wschodnią granicę miasta stanowi ujściowy odcinek rzeki Drwęcy wpadającej do Wisły.

Na terenie miasta znajdują się również zbiorniki wodne: Basen Portu Drzewnego (64 ha powierzchni), Starorzeczka Wisły (10 ha powierzchni), Jezioro Nagus (7,7 ha powierzchni), Basen Portu Zimowego (5 ha powierzchni), Kaszownik (1 ha powierzchni).

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Dział przygotowano na podstawie danych, tabel i wykresów z opracowania pn. „Stan środowiska Torunia w 2005r.” wykonanego przez zespół autorski Inspekcji Ochrony Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu.

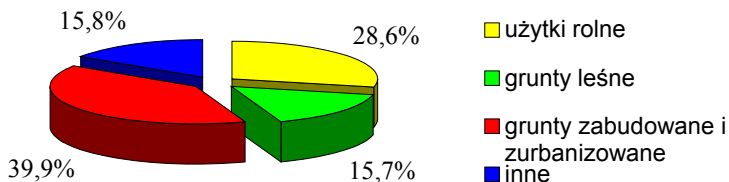
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Grunty

Gmina Miasta Toruń zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji prowadzonej przez Wydział Geodezji i Kartografii według stanu na 30 czerwca 2006 roku jest właścicielem 3.988,0 ha gruntów, w tym grunty nie obciążone użytkowaniem wieczystym stanowią 3.047,4 ha tj. 76,4% ogólnej liczby gruntów miasta.

W porównaniu ze stanem z 30 czerwca 2005 areal gruntów uległ zmniejszeniu o 167,6 ha. Nastąpiło to głównie w wyniku wejścia w życie ustawy dotyczącej przekształceń własnościowych oraz wprowadzonych Uchwałą Rady Miasta Torunia korzystnych bonifikat z nią związanych, przede wszystkim na rzecz spółdzielni mieszkaniowych.

Rys. 1. Użytkowanie gruntów
Stan w dniu 30 VI 2006r.

Wody powierzchniowe

Dnia 11 lutego 2004 roku ukazało się Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód. Rozporządzenie zawiera 5-stopniową klasyfikację jakości wód powierzchniowych. Szczegółowy opis klasyfikacji zamieszczono w poprzednim wydaniu raportu.

W roku 2006 prowadzono monitoring jakości wód Wisły poniżej Torunia w Górsku, Drwęcy na odcinku ujściowym w Złotorii, na 3 stanowiskach na Strudze Toruńskiej powyżej Torunia - w Grębocinie, na granicy Torunia - przy ul. Działowej i na jazie położonym na osiedlu Grębocin oraz na Strudze Lubickiej na granicy Torunia

Tabl. 1. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych wód powierzchniowych w 2006 roku

Nazwa cieku	km	Lokalizacja	Szerokość geogr.	Długość geogr.
Wisła	746,0	poniżej Torunia, Górsk	53°01'22,4"	18°26'44,1"
Drwęca	1,0	ujście do Wisły, Złotoria	52°59'56,3"	18°42'11,2"
Struga Toruńska	13,5	powyżej Torunia, Grębocin,	53°03'24,6"	18°43'05,4"
Struga Toruńska	9,3	granica miasta, Toruń, ul. Działowa	53°02'42,8"	18°43'12,8"
Struga Toruńska	7,9	jaz-rozdział wód, osiedle Grębocin	53°02'47,9"	18°42'10,0"
Struga Lubicka	3,1	granica miasta, droga Toruń-Lubicz	53°02'10,2"	18°42'37,2"
Mała Wisła	5,5	wlot z Wisły, Toruń	53°00'34,5"	18°38'06,8"
Mała Wisła	1,0	mostek przy ul. Majdany	53°00'09,8"	18°36'44,8"
Mała Wisła	0,1	ujście do Wisły, Toruń	53°00'07,5"	18°35'55,1"

Latem 2006 roku notowano rekordowo wysokie upały, wpływające na obniżenie poziomu wód powierzchniowych oraz niską zawartość tlenu.

Badania wód Wisły w roku 2006 wykazały spełnienie wymogów klasy III - zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystnym parametrem były wskaźniki zanieczyszczenia bakteriologicznego, hydrobiologicznego oraz organicznego i azotu. Podwyższone wartości wykazywały również pozostałe wskaźniki organiczne (tlenowe), biogenne i mineralne. Nie notowano znaczącej obecności metali ciężkich i zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego.

Drwęca na stanowisku ujściowym w Złotorii prowadziła wody spełniające wymogi III klasy - zadowalającej jakości. Najbardziej niekorzystnym parametrem była liczba bakterii typu kałowego. Normom III klasy odpowiadały głównie wskaźniki tlenowe, biogenne i hydrobiologiczne. Stężenia metali ciężkich oraz substancji niebezpiecznych występowały na ogół poniżej granicy oznaczalności.

Lata 2004 i 2005 wykazywały porównywalną z rokiem 2006 jakość wód Drwęcy. Porównywalne wyniki badań wód Drwęcy w kolejnych latach świadczą o stabilności gospodarki wodno-ściekowej w zlewni.

Badania wód Strugi Toruńskiej w roku 2006 prowadzono w okolicach granic administracyjnych miasta Torunia. Takie usytuowanie punktów pomiarowych miało za zadanie określenie wpływu infrastruktury miejskiej na jakość wód Strugi. Pierwsze stanowisko zlokalizowano tuż za skrzyżowaniem dróg w Grębocinie. Drugie stanowisko zlokalizowano możliwie najbliżej granicy administracyjnej Torunia - przy ul. Działowej. Kolejne stanowisko zlokalizowano na jazie rozdzielającym wody do Strug: Toruńskiej i Lubickiej, na osiedlu Grębocin. Ostatnie stanowisko zlokalizowano na Strudze Lubickiej, przy przepuście pod drogą wylotową z Torunia (nr 80) w kierunku Lubicza.

Tabl. 2. Udział wskaźników w poszczególnych klasach jakości wód

WISŁA, Górsk, 746 km - Ogólna klasyfikacja: III klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 44	19	12	9	4	0
Udział procentowy	52,2	26,1	19,5	2,2	0,0

DRWECA, ujście do Wisły, 1.0 km - Ogólna klasyfikacja: III klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 42	21	12	8	1	0
Udział procentowy	50,0	28,57	19,05	2,38	0,0

STRUGA TORUŃSKA, powyżej Grębocina 13,5 km - Ogólna klasyfikacja: IV klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 24	5	5	7	5	2
Udział procentowy	20,83	20,83	29,17	20,83	8,33

STRUGA TORUŃSKA, Toruń, ul. Działowa, granica miasta 9,3 km - Ogólna klasyfikacja: IV klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 19	2	4	6	6	1
Udział procentowy	10,53	21,05	31,58	31,58	5,26

STRUGA TORUŃSKA, Toruń, jaz 7,9 km - Ogólna klasyfikacja: IV klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 19	2	3	6	7	1
Udział procentowy	10,53	15,79	31,58	36,84	5,26

STRUGA LUBICKA, Toruń/Lubicz 3,1 km - Ogólna klasyfikacja: IV klasa

Klasa	I	II	III	IV	V
Liczba wystąpień klas 24	7	4	6	7	0
Udział procentowy	29,17	16,67	25,0	4,0	0,0

Objaśnienia

Klasa I bardzo dobrej jakości	Klasa II dobrej jakości	Klasa III zadawalającej jakości	Klasa IV niezadawalają- cej jakości	Klasa V złej jakości
-------------------------------------	----------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------

Tabl. 3. Klasyfikacja jakości wód badanych w 2006 r.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	WISŁA		DRWĘCA		STRUGA TORUŃSKA						STRUGA LUBICKA	
Lokalizacja		Górsk	kl.	ujście	kl.	Grębocin	kl.	gr.miasta	kl.	jaz	kl.	Toruń	kl.
Kilometraż		746		1		13,5		9,3		7,9		3,1	
Temperatura wody	°C	23,8	II	23	II	17,974	I	18,9	I	17,466	I	16,952	I
Zawiesina ogólna	mg/l	16,8	II	16	II	34	III	17	II	15,196	II	29,036	III
Odczyn	pH	7,3/8,5	I	7,9/8,1	I	7,7/8	I	7,6/8	I	7,7/8,1	I	7,9/8,1	I
Tlen rozpuszczony	mg O2/l	5,4	III	6,554	II	5,578	III	6,6	II	5,094	III	7,324	I
BZT5	mg O2/l	3,9	III	3,692	III	4,636	III	5,2	III	3,33	III	4,682	III
ChZT-Mn	mg O2/l	9,3	III	7,1	III	13,676	IV	13	IV	12,4	IV	12,346	IV
ChZT-Cr	mg O2/l	35,2	IV	27,4	III								
Węgiel organiczny	mg C/l	13,6	III	10,3	III	19,996	IV	18,3	IV	17,538	IV	18,908	IV
Amoniak	mg NH4/l	0,89	II	0,52	II	1,641	III	1,288	III	1,11	III	1,118	III
Azot Kjeldahla	mg N/l	2,98	IV	1,43	III	2,981	IV	3,25	IV	2,474	IV	2,387	IV
Azotany	mg NO3/l	14,9	II	4,87	I	54,674	V	63,3	V	54,746	V	47,91	IV

Azotyny	mg NO ₂ /l	0,326	III	0,202	III	0,418	III	0,494	III	0,53	IV	0,34	III
Azot ogólny	mg N/l	3,963	II	2,541	II	13,893	IV	16,967	IV	13,859	IV	12,484	IV
Fosforany	mg PO ₄ /l	0,47	III	0,26	II	0,743	IV	0,73	IV	0,701	IV	0,745	IV
Fosfor ogólny	mg P/l	0,29	II	0,321	II	0,335	II	0,43	III	0,415	III	0,299	II
Przewodnictwo właś.	μS/cm	760	II	461,46	I	865,84	II	877	II	872,36	II	845,2	II
Subst. rozp. ogólne	mg/l	510	III	342	II	686,72	III	682	III	677,68	III	653,68	III
Zasadowość ogólna	mg/l	126	II	184	II								
Siarczany	mg SO ₄ /l	59,7	I	38,9	I								
Chlorki	mg Cl/l	120,5	II	18,7	I								
Wapń	mg Ca/l	91,12	II	75,4	II								
Magnez	mg Mg/l	15,5	I	11,5	I								
Fluorki	mg F/l	0,48	I	0,37	I	0,67	II	0,71	II	0,68	II	0,64	II

Całoroczna kontrola zakwalifikowała wody Strugi Toruńskiej i Lubickiej do IV klasy - niekorzystnej jakości. Najbardziej niekorzystną klasyfikację wykazywał wskaźnik azotanów, wykazujących bardzo wysokie stężenie w okresie wczesnej wiosny. Na wszystkich stanowiskach notowano porównywalny poziom stężenia tego parametru. Stwierdzono też znaczne zanieczyszczenie bakteriologiczne, szczególnie wysokie powyżej granicy miasta oraz utleniałości, ogólnego węgla organicznego, azotu Kjeldahla, azotu ogólnego i fosforanów, wykazujących niewielką tendencję spadkową, lecz utrzymującą się w granicach klasy IV. Wskaźniki mineralne i hydrobiologiczne spełniały wymogi klasy III.

Nie stwierdzono negatywnego oddziaływania infrastruktury miejskiej Torunia na jakość wód Strugi Toruńskiej w obrębie osiedla Grębocin. Jedynie Struga Lubicka wykazywała niewielki wzrost zanieczyszczenia organicznego i bakteriologicznego (Tab. 2). Wpływ na to mogło mieć kilka przyczyn, w tym nieuporządkowana sprawa gospodarki ściekowej na osiedlu Bielawy i związane z tym dzikie wyloty ścieków z okolicznych budynków, wspomniana wyżej hałda gruzu i odpadów. Ponadto, w trakcie poboru prób okresowo obserwowano podwyższone zmętnienie wód spowodowane pracami ziemnymi, związanymi z układaniem sieci kanalizacyjnej.

W roku 2006, z częstotliwością 1/kwartał, prowadzono badania jakości wód Małej Wisły. Mała Wisła jest starorzeczem Wisły, o długości ok. 3 km. Wisła zasilą ten ciek tylko przy powodziowych stanach wód. Poza tym ciek ten jest zasilany wodami podziemnymi i ściekami z lewobrzeżnej części Torunia. Badania jakości wód Małej Wisły na całej długości prowadzono po raz pierwszy. Wody pobierano z 3 stanowisk pomiarowych. Pierwsze stanowisko zlokalizowano na wlocie z Wisły. Próby pobrano jedynie wiosną, kiedy Wisła osiągnęła powodziowy stan wód. Stwierdzono wówczas III klasę - zadowalającej jakości. Drugie stanowisko zlokalizowano na mostku, przy ul. Majdany. Mała Wisła na tej wysokości prowadzi minimalne ilości wód, znacząco zasilane ściekami, odprowadzonymi kolektorem z terenu osiedla Stawki. Wyniki analiz wykazywały bardzo wysoki poziom zanieczyszczenia (V klasa - zły jakości) w zakresie zawartości substancji organicznych, biogennych i bakteriologicznych. Ostatnie stanowisko, na wysokości ruin Zamku Dybowskiego, charakteryzowało się znacznie większym przepływem wód oraz dużym rozcieńczeniem ścieków, wpływających na wysokości ul. Majdany. Jednak tutaj również notowano bardzo wysokie zanieczyszczenie (V klasa), choć zdecydowanie niższe, w porównaniu z poprzednim punktem pomiarowym.

Wody podziemne

W roku 2006, w myśl zapisów regulujących również zasady pomiaru wód płynących, prowadzono badania monitoringowe w otworach o swobodnym zwierciadle wody. Na terenie Torunia dotyczy to ujęć Toruńskich Wodociągów, sp. z o.o.: Wrzosa II i Mała Nieszawka.

Analizy laboratoryjne wykazały, że otwór na ujęciu Wrzosa II, podobnie, jak w roku 2005, zawierał wody odpowiadające II klasie - dobrej jakości. Na ujęciu w

Małej Nieszawie notowano wzrost stężenia fosforanów, co spowodowało, że klasyfikacja kształtowała się na granicy II/III klasy - dobrej/zadawalającej jakości.

Tabl. 4. Wykaz punktów monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych

Ujęcie	Stratygrafia wód	Użytkowanie terenu	Izolacja warstwy wodonośnej	Szerokość	Długość
Mała Nieszawka otw. 8a	Q	las	B	52°58'59,2"	18°33'47,7"
Toruń Wrzosey II otw. 19a	Q	nieużytki naturalne	B	53°02'28,1"	18°36'34,6"

Izolacja warstwy wodonośnej: B - 0-15m utworów nieprzepuszczalnych w nadkładzie
Stratygrafia wód: Q - czwartorzędowe

Tabl. 5. Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych w 2005 r.

Oznaczenie		Mała Nieszawka otw. 8a	Toruń-Wrzosey II otw. 19a
Azot amonowy	mg N/l	0,082	<0,04
Azot azotanowy	mg N/l	1,87	0,77
Azot azotynowy	mg N/l	0,003	0,001
Chlorki	mg Cl/l	23,1	36,6
Elektr. przewodność	uS/cm	423	485
Fosforany	mg PO4/l	0,24	0,18
Magnez	mg Mg/l	9,83	7,96
Mangan	mg Mn/l	0,121	<0,05
Odczyn pH		7,5	7,5
Potas	Mg K/l	2,79	1,61
Siarczany	mg SO4/l	29,4	42,8
Sód	mg Na/l	26,06	29,51
Tlen rozp.	mg O2/l	0,8	2,24
Wapń	mg Ca/l	67,28	79,53
Wodorowęglany	mg HCO3/l	218,4	214,7
Żelazo	mg Fe/l	0,496	0,251
Klasa jakości wody		II	II

Objaśnienia

Klasa I bardzo dobrej jakości	Klasa II dobrej jakości	Klasa III zadawalającej jakości	Klasa IV niezadawalają- cej jakości	Klasa V złej jakości
-------------------------------------	----------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------

Jakość powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu prowadził w 2006 r. pomiary emisji zanieczyszczeń powietrza w mieście Toruniu w następujących punktach:

1. we wschodniej części miasta przy ul. Dziewulskiego 1 („Policja”),
2. w centrum miasta stacja „Kaszownik” przy ul. Przy Kaszowniku,
3. w zachodniej części miasta przy ul. Bielańskiej („Lotnisko”).

Dodatkowo we wschodniej części miasta zlokalizowano dwie tzw. „ruchome stacje”, w których wykonywano pomiary zanieczyszczeń specyficznych emitowanych przez pobliski zakład przemysłowy w zależności od kierunku wiatru (stacja „Straż Pożarna” przy ul. Olsztyńskiej i stacja „PEC” przy ul. M. Skłodowskiej-Curie). Ponadto pomiary wykonywano w stacji położonej poza miastem, gdzie rejestrowano wpływ miasta na otaczające tereny („Koniczynka”). Na stacji „Kaszownik” będącej częścią Projektu PHARE EC/EPP/91/II.2/1.3 oprócz pomiarów zanieczyszczeń powietrza rejestrowane są parametry meteorologiczne. WIOŚ obsługuje ponadto jeszcze dwie inne stacje pomiarów meteorologicznych: „Lotnisko” przy ul. Bielańskiej i „Rubinkowo” przy Szosie Lubickiej.

Rys. 2. Lokalizacje stacji pomiarowych w Toruniu w 2006 roku.

Tabl. 6. Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Dopuszczalna częstość przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Margines tolerancji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)								
				2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	od 2010
Benzen	rok kalend.	5	-	5	5	5	5	4	3	2	1	0
Dwutlenek azotu	1 godzina	200	18 razy	80	70	60	50	40	30	20	10	0
	rok kalend.	40	-	16	14	12	10	8	6	4	2	0
Tlenki azotu	rok kalend.	30a) (od 2003r.)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1 godzina	350	24 razy	90	60	30	0	0	0	0	0	0
Dwutlenek siarki	24 godziny	125 (od 2005r.)	3 razy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rok kalend.	20 ^{a)} (od 2003r.)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ołów	rok kalend.	0,5	-	0,3	0,2	0,1	0	0	0	0	0	0
	8 godzin ^{b)}	120	25 dni (od 2005r.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ozon	okres wegetacyjny (1.05-31.07)	24.000 ^{a)} ^{c)} (18.000 od 2010r.)	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	15	10	5	0	0	0	0	0	0
	rok kalend.	40	-	4,8	3,2	1,6	0	0	0	0	0	0
Tlenek węgla	8 godzin ^{b)}	10.000	-	6000	4000	2000	0	0	0	0	0	0

^{a)} poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin

^{b)} maksymalna średnia ośmiogodzinna spośród średnich kroczących

^{c)} wyrażony jako AOT 40, które oznacza sumę różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8.00 a 20.00 czasu środkowoeuropejskiego, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$; wartość tę uznaje się za dotrzymaną, jeżeli nie przekracza jej średnia z takich sum obliczona dla okresów wegetacyjnych z pięciu kolejnych lat

Na stacji „Kaszownik” będącej częścią Projektu PHARE EC/EPP/91/II.2/1.3 oprócz pomiarów zanieczyszczeń powietrza rejestrowane są parametry meteorologiczne. WIOŚ obsługuje ponadto jeszcze dwie inne stacje pomiarów meteorologicznych: „Lotnisko” przy ul. Bielańskiej i „Rubinkowo” przy Szosie Lubickiej.

Uzupełnieniem pomiarów prowadzonych na stałych automatycznych lub pół-automatycznych stacjach były pomiary stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu, wykonywane przy użyciu metody pasywnej. Pomiary te prowadzone są od 1996 roku. W 2006 r. realizowano je w II półroczu w 30 punktach na terenie miasta.

WIOŚ w 2006 roku przeprowadził także badania zanieczyszczeń mikrobiologicznych powietrza w 1 punkcie pomiarowym w rejonie Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Toruniu (punkt zlewny) z częstotliwością 1 raz na miesiąc.

Na poprzedniej stronie zamieszczono dopuszczalne stężenia i warunki ich utrzymania, poniżej alarmowe poziomy niektórych substancji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem dotyczącym dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 87 z 2002 r., poz.796).

Tabl. 7. Alarmowe poziomy niektórych substancji oraz okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	jedna godzina	400 ^{a)}
Dwutlenek siarki	jedna godzina	500 ^{a)}
Ozon ^{b)}	jedna godzina	240

^{100a)} wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km² albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy.

^{b)} wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia poziomów alarmowych wynosi 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Imisja dwutlenku siarki

W roku 2006 wykonano na terenie miasta Torunia 637 pomiarów 24-godzinnych w trzech stacjach pomiarowych (Policja, Lotnisko, Kaszownik). Najwyższe stężenie średnioroczne odnotowano w punkcie Lotnisko - 12,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W Toruniu w 2006 roku poziom stężenia SO₂ nieco wzrósł w porównaniu z latami wcześniejszymi, co można wiązać ze zwiększoną emisją energetyczną w pierwszych trzech miesiącach roku (Tab. 16, Ryc. 4). Średnia temperatura z miesięcy styczeń-luty-marzec w 2006 roku wyniosła tylko -3,6 °C, natomiast w wieloleciu 1951-1990 była znacznie wyższa (-1,0 °C). Nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych SO₂, ani 1-godzinnych, ani 24-godzinnych.

Tabl. 8. Zestawienie metod i analizatorów stosowanych w 2006 roku do pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

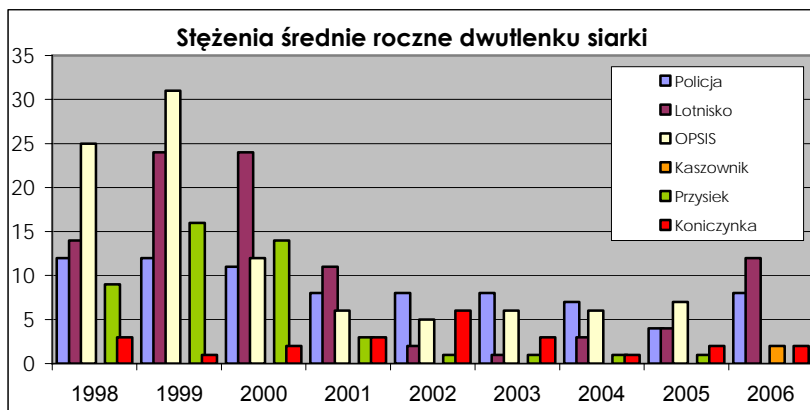
Typ analizatora	Metoda pomiarowa	Punkty pomiarowe	Termin rozpoczęcia pomiarów daną metodą
SO₂			
analizator emisji SO ₂ ANIM-86	Półautomatyczna Kulometryczna	Koniczynka	1.01.1996
		Przysiek	15.05.1996, termin zakończenia 12.10.2004
analizator SO ₂ ML 9850	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Lotnisko	3.11.1999, termin zakończenia 10.10.2004
		Przysiek	13.10.2004, termin zakończenia 31.03.2005
		Wąbrzeźno - Muzeum	1.04.2005
analizator SO ₂ AF-21 M - LCD	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Policja	3.11.1999
analizator Thermo43C	Automatyczna Chemiluminescencyjna	Lotnisko	11.10.2004
NO₂			
analizator AC 31M	automatyczna chemiluminescencyjna	Kaszownik	1997
		Lotnisko	1.11.2003
analizator AC 32M	automatyczna chemiluminescencyjna	Policja	1.11.2003
pył zawieszony			
automatyczny miernik zapylenia powietrza MIZA-1	automatyczna radiometryczna	Lotnisko	11.04.1995
automatyczny miernik zapylenia powietrza AMIZ-2000	automatyczna radiometryczna	Policja	1.12.2000
CO			
analizator CO 11M	selektywna absorpcja w podczerwieni	Kaszownik	1997
O₃			
analizator O3 41M Environment	absorpcja promieniowania UV	Kaszownik	9.06.2006 r.

Najwyższe stężenia całodobowe SO₂ zanotowane w 2006 r. wyniosły: w punkcie Lotnisko - 93µg/m³, na Rubinkowie - 41 µg/m³, przy Kaszowniku - 7 µg/m³ (poziom dopuszczalny 125 µg/m³). Natomiast najwyższe stężenia 1-godzinne wyniosły w 2006 r.: 200 µg/m³ na Lotnisku, 63 µg/m³ na Rubinkowie i 15 µg/m³ przy Kaszowniku (poziom dopuszczalny - 350 µg/m³).

Tabl. 9. Zestawienie stężeń średniorocznych SO₂ z lat 1992-2006 (stężenia średnie arytmetyczne)

Stanowisko/ rok	Stężenia średnie SO ₂ (µg/m ³)														
	1992 r.	1993 r.	1994 r.	1995 r.	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.
„LOTNISKO”	71,1	62,6	50,5	49,4	39,8	31,8	14,1	28,4	28,5	10,7	2,4	0,6	3,0	4,3	12,4
„POLICJA”	49,3	38,9	36,6	36,9	15,8	14,0	12,1	12,0	11,5	8,4	8,2	8,1	7,0	4,6	7,8 <small>(61,000)</small>
„OP SIS” Plac Teatralny	-	-	-	39,2 <small>(61,000)</small>	32,1	45,6	25,0	30,3	11,8	6,3	4,9	6,3	5,9	6,9 <small>(61,000)</small>	-
„Kaszownik”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8 <small>(91,000)</small>

Rys. 3. Stężenia średnie roczne dwutlenku siarki

Od 1 kwietnia 2005 roku zrezygnowano z pomiarów w stacji pomiarowej w Przysieku ze względu na radykalną poprawę jakości powietrza w tym rejonie oraz likwidację w 2001 roku źródła emisji rejestrowanych wcześniej niepokojąco wysokich stężeń dwutlenku siarki, jakim była instalacja WKS w TZPN „Polchem”.

W podtoruńskiej stacji - Koniczynka (stacja bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego) w 2006 roku poziom stężenia średniego rocznego SO₂ w powietrzu atmosferycznym był niski - 1,7 µg/m³.

W Toruniu prowadzone są od 1996 roku również pomiary stężenia dwutlenku siarki metodą pasywną. Wyniki średnie z II półrocza 2006 r. osiągnęły wartości od $4,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Osiedle Kaszczorek, skansen) do $10,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Osiedle Wrzosa, ul.Fasolowa). Stężenie średnie ze wszystkich 30 punktów pomiarowych wyniosło $7,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W kampanii pomiarowej 2006/2007 położono szczególnie nacisk na monitorowanie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji (Tab. 17). Znaczną część punktów pomiarowych zlokalizowano na terenie osiedli domków jednorodzinnych i osiedli zwartej zabudowy wielorodzinnej, ogrzewanych w dużej mierze przy użyciu palenisk domowych. Badaniami objęto osiedla: Bielawy, Bydgoskie Przedmieście, Czerniewice, Dekerta, tzw. Działki PZWANN, Jakubskie Przedmieście, Józefa, Kaszczorek, Klemensa, Podgórz, Rudak, Starówkę, Stawki, Wrzosa-Słoneczna, Wrzosa I i Wrzosa II. Dla wszystkich punktów pomiarowych położonych w terenach o dominującej niskiej emisji obliczono średnie stężenie z miesięcy letnich (VII-IX) i zimowych (X-XII) - Ryc. 5. Średnio w II półroczu 2006 roku w miesiącach zimowych stężenie SO_2 było wyższe 1,6 razy niż w miesiącach letnich. Największe różnice między miesiącami zimowymi i letnimi wystąpiły na terenie następujących osiedli: Wrzosa-Słoneczna, Wrzosa I, Wrzosa II, „Działki PZWANN”, Osiedle Dekerta i Starówka.

Na stan czystości powietrza w mieście nadal duży wpływ ma emisja zanieczyszczeń energetycznych. Poziom stężeń SO_2 wskazuje, że dominacja sezonu grzewczego nad letnim jest ogromna. Do roku 2001 głównym źródłem emisji SO_2 była emisja technologiczna, a obecnie jest emisja niska z palenisk domowych. Przykładem są wyniki z punktu pomiarowego przy ul.Fasolowej. Należy jednak zaznaczyć, że poziom stężeń uległ w wieloletnim znacznemu obniżeniu we wszystkich punktach pomiarowych.

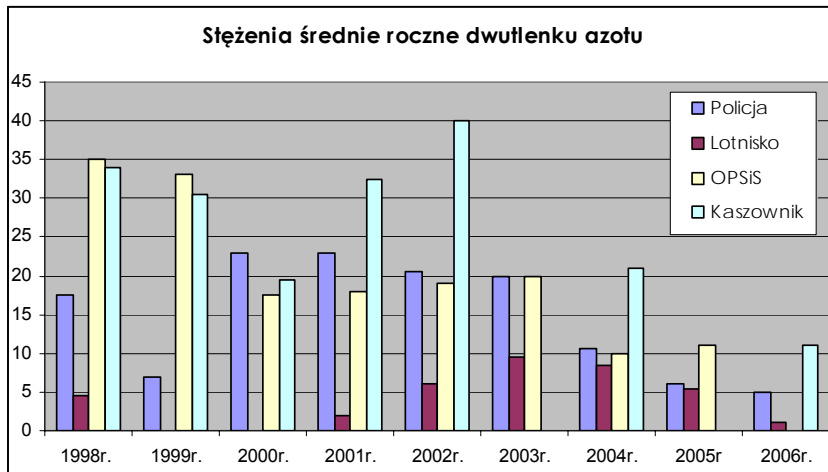
Emisja dwutlenku azotu

W roku 2006 pomiary stężeń NO_2 prowadzono w Toruniu w 3 punktach: Lotnisko, Policja, Kaszownik. Łącznie wykonano w mieście 892 pomiary 24-godzinne. Poziomy dopuszczalne dla 1 godziny oraz dla roku kalendarzowego nie zostały nigdzie przekroczone. Najwyższe stężenie średnie roczne wystąpiło na stacji Kaszownik - $16,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W przypadku stężeń 1-godzinnych maksymalna zarejestrowana wartość stężenia NO_2 wyniosła $74 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy dopuszczalnej $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Na wszystkich stacjach odnotowano w 2006 roku niższy poziom stężeń dwutlenku azotu niż w latach poprzednich

Najwyższe stężenie średnie NO_2 uzyskane z pomiarów pasywnych z 6 miesięcy (VII.- XII.2006) osiągnęło wartość $21,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy ul.Szosa Lubicka (droga krajowa nr 80), a najniższe $7,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na skraju płyty lotniska. W żadnym punkcie pomiarowym nie zostało przekroczone stężenie dopuszczalne.

W miesiącach letnich najwyższe stężenia dwutlenku azotu zanotowano w rejonie głównych dróg, tzn. w punktach Szosa Lubicka, Bulwar Filadelfijski i południowa obwodnica Torunia - S10 (NO_2 jest jednym z zanieczyszczeń komunikacyjnych).

Rys. 4. Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu

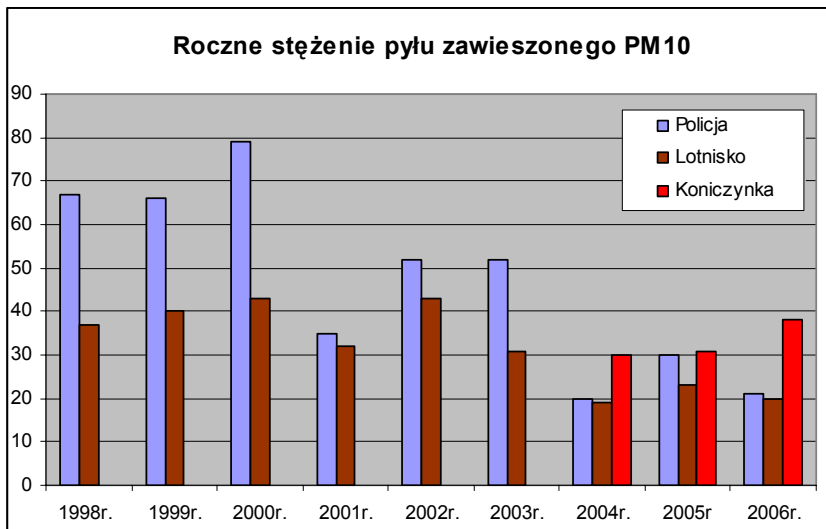
Natomiast w miesiącach zimowych także na osiedlach domów jednorodzinnych i osiedlach o zwartej zabudowie wielorodzinnej, gdzie dominuje niska emisja z palenisk domowych, a w szczególności na Osiedlu Dekerta, Starówce, tzw. Działkach PZWANN, osiedlu Wrzosy-Słoneczna, Wrzosy II oraz na Jakubskim Przedmieściu. Największe różnice między sezonami wystąpiły na terenie następujących osiedli: Osiedle Dekerta, Wrzosy-Słoneczna, Działki PZWANN, Wrzosy II, Jakubskie Przedmieście, Starówka. Dla wszystkich punktów pomiarowych położonych w terenach odominującej niskiej emisji obliczono średnie stężenie z 3 miesięcy letnich (VII-IX) i zimowych (XXII). Średnio w miesiącach zimowych kampanii pomiarowej 2006 roku stężenie NO₂ było wyższe 1,6 razy niż w miesiącach letnich. Poziom stężeń w ostatnim dziesięcioleciu ulegał wahaniom wskazując jedynie na niewielką tendencję malejącą. Głównymi źródłami emisji NO₂, jak wykazało modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza wykonane dla miasta Torunia na podstawie danych o emisji za 2004 rok, była emisja liniowa (49 % emisji sumarycznej) oraz emisja punktowa energetyczna (45 %). Wykresy wieloletnie nie wykazują tak dużych zmian jak w przypadku dwutlenku siarki (Ryc. 12). Poziom stężeń w ostatnich jedenastu latach ulegał wahaniom wskazując jedynie na niewielką tendencję malejącą. Głównymi źródłami emisji NO₂, jak wykazało modelowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza wykonane dla miasta Torunia na podstawie danych o emisji za 2004 rok, była emisja liniowa (49 % emisji sumarycznej) oraz emisja punktowa energetyczna (45 %).

Imisja pyłu zawieszonego

Pomiary stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM₁₀ kontynuowano w Toruniu na dwóch stacjach pomiarowych - Policja przy ul. Dziewulskiego oraz Lotnisko przy ul. Bielańskiej. W 2006 roku nie zanotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego.

go pyłu zawieszonego, określonego dla roku kalendarzowego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Stężenia średnie roczne wyniosły: $22,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (55 % poziomu dopuszczalnego) na stacji Policja i $19,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (49 % poziomu dopuszczalnego) na stacji Lotnisko. W przypadku stężeń 24-godzinnych dopuszcza się, aby wartość $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ była przekraczana w ciągu roku 35 razy. Na stacji Policja odnotowano w 2006 roku 16 stężeń wyższych od poziomu dopuszczalnego, a na stacji Lotnisko 10 stężeń. Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego nie została więc przekroczone. Najwyższe zanotowane w Toruniu stężenie 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 wyniosło $182 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (na stacji Policja). Przekroczenie poziomu dopuszczalnego 24-godzinnego wystąpiło natomiast na stacji bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Koniczynka - 56 stężeń 24-godzinnych przewyższało wartość $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ z maksimum $359 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w dniu 27 stycznia 2006 r. Analiza terminów wystąpienia wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM10 w Koniczynce i kierunków wiatru wykazała, że w latach 2004-2006 około 70% wszystkich przypadków miało miejsce przy wiatrach wiejących z kierunku południowo-zachodniego, czyli z terenu miasta Torunia. Widoczny jest więc wyraźny wpływ miasta na stan czystości powietrza atmosferycznego otaczających je terenów.

Rys. 5. Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego PM10

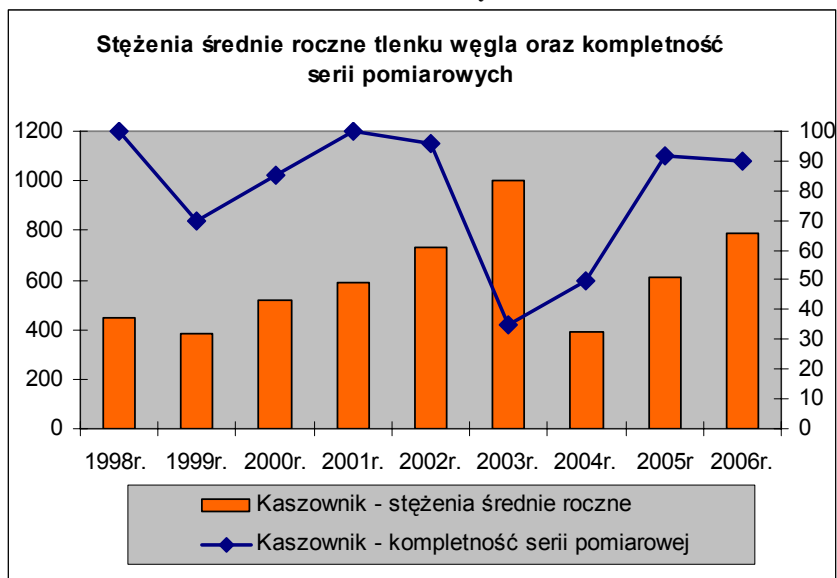

Wykonano łącznie w dwóch punktach pomiarowych w mieście 426 pomiarów 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10. Zarówno w Toruniu, jak i na obszarach otaczających miasto (stacja pomiarowa Koniczynka) stwierdza się wyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w sezonie grzewczym niż w sezonie letnim (Ryc. 14). Głównym źródłem emisji pyłu zawieszonego PM10 jest w Toruniu emisja powierzchniowa (73 % emisji sumarycznej), na co wskazał wynik modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza wykonanego dla roku 2004.

Imisja tlenu węgla

Pomiary stężenia tlenu węgla wykonywane są w Toruniu na stacji pomiarowej Przy Kaszowniku. Uzyskany wynik $8074 \mu\text{g}/\text{m}^3$ jako maksymalne stężenie średnie ośmiogodzinne spośród średnich kroczących stanowi 81 % poziomu dopuszczalnego. Natomiast w wieloletnim stężeniu średnie roczne tlenu węgla obliczone ze stężeń 24-godzinnych systematycznie i powoli rośnie, co związane jest ze wzmożoną emisją zanieczyszczeń komunikacyjnych. Wyjątkiem okazało się stężenie średnie z roku 2004, gdy obniżyło się do poziomu z roku 1999. Powodem mogą być bardzo duże braki wyników w serii rocznej w latach 2003-2004, efektem których wynik średni roczny może być zniekształcony. W 2006 r. pokrycie czasu w roku pomiarami tlenu węgla wyniosło 91 %.

Rys. 6. Stężenia średnie roczne tlenu węgla oraz kompletność serii pomiarowych

Dla tlenu węgla normowanym stężeniem jest (od roku 2002) maksymalna wartość ośmiogodzinna zarejestrowana w danym roku. Poziom maksymalnego stężenia 8-godzinne tlenu węgla w ostatnich 5 latach mieścił się w zakresie od 21 % do 81 % poziomu dopuszczalnego. Głównym źródłem emisji tlenu węgla w Toruniu jest emisja liniowa pochodząca z komunikacji, ponieważ stanowi aż 78 % emisji sumarycznej tego zanieczyszczenia. Wartość tę uzyskano na podstawie obliczeń modelowych rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza.

Imisja innych zanieczyszczeń

W roku 2006 na stacji pomiarowej „Policja” przy ul. Dziewulskiego wykonywano, poza wspomnianymi wcześniej pomiarami, również pomiary imisji benzenu, metali w pyłe zawieszonym PM10 (ołowiu, kadmu, niklu, arsenu, rtęci), benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz imisji sześciu zanieczyszczeń technologicznych emitowanych z pobliskiego zakładu „Boryszew S.A. Oddział ELANA w Toruniu” (mrówczanu metylu, octanu metylu, ksyłenu, tołenu, metanolu i glikolu). Wśród tych zanieczyszczeń, tylko dla benzenu i ołowiu obowiązują poziomy dopuszczalne. W obu przypadkach nie zostały one przekroczone. Spośród mierzonych zanieczyszczeń nastąpił wzrost stężenia średniego rocznego w porównaniu do roku 2005 w przypadku benzenu, ołowiu, arsenu, octanu metylu, ksyłenu, tołenu i metanolu.

Pomiary imisji zanieczyszczeń technologicznych we wschodniej części miasta, Inspektorat prowadził również od roku 2003 w 2 „ruchomych” (w zależności od aktualnego kierunku wiatru) punktach pomiarowych: „PEC” przy ul. M. Skłodowickiej-Curie oraz „Straż Pożarna” przy ul. Olsztyńskiej. Czteroletnie badania wykazały systematyczny wzrost stężenia octanu metylu w obu punktach pomiarowych, a w rejonie Straży Pożarnej także ksyłenu.

Na stacji „Kaszownik” w czerwcu 2006 roku rozpoczęto pomiary ozonu. Dla tego zanieczyszczenia od roku 2002 obowiązują poziom dopuszczalny 120 µg/m³, wyrażony jako maksymalna średnia ośmiogodzinna spośród średnich kroczących. Może on być przekraczany przez 60 dni w roku kalendarzowym, przy czym dopuszczalna liczba dni z przekroczeniem określona jest jako uśredniona z trzech kolejnych lat. Na stacji „Kaszownik” w roku 2006 w ciągu trzech dni (5-6 i 21 lipca) zarejestrowano maksymalne stężenia 8-godzinne wyższe od 120 µg/m³. Została zachowana dopuszczalna liczba dni z przekroczeniem, a więc poziom dopuszczalny nie został przekroczony.

Hałas komunikacyjny

Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne elementy organizmu ludzkiego.

W zależności od rodzaju źródeł wytwarzania, rozróżnia się następujące typy hałasu środowiskowego występującego środowisku:

- przemysłowy,
- komunikacyjny (drogowy, tramwajowy i kolejowy),
- pochodzący od urządzeń i linii elektroenergetycznych,
- lotniczy.

Hałas komunikacyjny to największe źródło emisji hałasu w środowisku i również źródło największych uciążliwości powodowanych przez hałas. Wytwarzany przez ruch drogowy, tramwajowy, kolejowy i lotniczy. Dotychczasowe badania wskazują, że zagrożenie hałasem występuje przede wszystkim na obszarach aglomeracji miejskich. Dane literaturowe podają, że ten typ hałasu ma około 70-80% udział w hałasie tworzonym na terenie miast.

Główne czynniki, mające wpływ na poziom emisji hałasu pochodzącego od ruchu drogowego, to przede wszystkim: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów, a zwłaszcza udziału w nim transportu ciężkiego, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, stan techniczny pojazdów, charakter zabudowy (zagospodarowania) terenów otaczających oraz organizacja ruchu drogowego.

Ruch tramwajów w dużych miastach jest również źródłem hałasu mogącego powodować znaczne uciążliwości. Hałasem tramwajowym jest hałas powstający podczas ruszania, jazdy i zatrzymywania się pojazdu. Zasięg oddziaływania tego typu hałasu jednak przebieg linii tramwajowych przez centra i osiedla mieszkaniowe miasta powoduje narażenie znacznej liczby mieszkańców na dyskomfort akustyczny.

Monitoring hałasu komunikacyjnego

W 2006 roku na terenie miasta Torunia monitoringiem hałasu objęto tereny zabudowy mieszkaniowej w punktach, gdzie stwierdzono szczególne uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Do pomiarów wytypowano 6 takich obszarów, na terenie których zlokalizowano 6 stanowisk z trzema przekrojami pomiarowymi. Pomiarów wykonano w pięciu przedziałach czasowych pory dziennej (6⁰⁰-22⁰⁰). Na jednym z punktów wykonano także pomiary w porze nocnej.

Wszystkie pomiary wykonane są zgodnie z obowiązującą metodyką referencyjną wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23.01.2003r. (Dz.U. 03.35.308). Pomiary monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu wykonywane są metodą bezpośrednich pomiarów hałasu z wykorzystaniem próbkowania. Na każdym stanowisku pomiarowym zlokalizowane są 3 punkty :

- Pkt. referencyjny w odległości 2 m od krawędzi jezdni na wysokości 4 m n.p.t.
- Pkt. pomiarowy w odległości 2 m od elewacji budynku na wysokości 1,5 m n.p.t.
- Pkt. referencyjny w odległości 2 m od elewacji budynku na wysokości 4 m n.p.t.

Ponadto wykonano monitoring hałasu komunikacyjnego w miejscach , które wytypowano jako obszary o dużym zagrożeniu nadmiernym hałasem komunikacyjnym. Pomiarami objęto drogę krajową nr 10 , odcinek południowej obwodnicy Torunia S10. Na dwóch stanowiskach pomiarowych przy ul. Poznańskiej wykonano pomiary natężenia dźwięku wraz z pomiarami natężenia dźwięku w funkcji odległości od drogi.

Monitoring toruńskiego odcinka „autostradowego” drogi A1 przeprowadzono w dniu 14.09.2006 r. rejestrując natężenie dźwięku oraz jednocześnie natężenie ruchu na drodze z podziałem na klasy pojazdów. Wskaźnikiem przyjętym do oceny klimatu akustycznego jest: równoważny poziom dźwięku Leq_{16h} [A], którego dopuszczalne wartości określone są w normatywach. Dopuszczalne poziomy hałasu emitowanego do środowiska określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29.07.2004 (Dz. U. 04.178.1841) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Tabl. 10. Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A w dB	
	Drogi lub linie kolejowe	
	pora dnia - przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy - przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
a) Obszary ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	55	50
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	60	50
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100tys. mieszkańców ze zwartą zabudową mieszkaniową i koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych	65	55

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych

Monitoring hałasu tramwajowego

Pomiary natężenia dźwięku pochodzącego od ruchu taboru tramwajowego wykonano w dniu 21.10.2005 na stanowisku pomiarowym przy ul. Warszawskiej 10. Zarejestrowane wartości $Leq16h$ wynoszą około 59,6 dB[A], pomiary wykonywano przy niewielkich prędkościach ruchu tramwajów od około 20 do 50 km/h. (wartość dopuszczalna 65 dB[A]) Wyniki pomiarów nie wykazują przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku pochodzącego od środków transportu określonych w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13.05.98r. „Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku”.

Tabl. 11. Zestawienie wyników pomiaru monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu komunikacyjnego uśrednionego dla pory dnia w 2006 roku

Lokalizacja stanowiska	Natężenie ruchu pojazdów		Równoważny poziom dźwięku Leq (A) dB dla pory dnia						Przechr. dop. Normy w dB (A)
	Poj lekkie	Poj ciężkie	V	VI	VII	VIII	IX	śr.	
Sz. Lubicka	887	200	60,0	60,5	58,1	60,9	60,9	60,3	2,0
ul. Niesiołowskiego	320	32	60,9	60,1	58,0	59,4	61,5	60,	-
ul. Łyskowskiego	553	93	65,0	64,7	62,6	62,8	65,7	64,3	-
ul. Olsztyńska	723	180	72,4	73,0	72,1	73,4	72,2	72,7	12,7
ul. Szosa Chełmińska	548	72	b. pom	73,4	73,9	74,4	73,0	73,7	8,7
pl. Św. Katarzyny p. dzienna	557	118	-	6,6	-	-	-	67,6	2,6
pl. Św. Katarzyny p. nocna	126	18	-	59,1	-	-	-	59,1	4,1

Monitoring toruńskiego odcinka „autostradowego”

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi od 1998 roku monitoring hałasu w otoczeniu toruńskiego odcinka autostrady A-1. Na większości punktów pomiarowych obserwuje się niewielki wzrost poziomu hałasu badanej drogi. Związane jest to przede wszystkim z ciągłym wzrostem natężenia ruchu i zwiększającym się udziałem pojazdów ciężkich na wszystkich stanowiskach pomiarowych (w 2003 29,3% - 49,2%, w 2004 od 29,5% do 49,5% w 2005 od 41,3% do 69,8%, natomiast w 2006r. od 30,6% do 62,9%). Najwyższy poziom hałasu notowany był na moście przez Drwęcę (80,1 dB) i na stanowisku Złotoria (80,6 dB). W stosunku do 2005 r. zarejestrowane wartości poziomu niewiele się zmieniają co może świadczyć o „ustabilizowaniu” się ruchu na drodze i przyjęciu jej jako „obwodnicy Torunia” przez kierujących pojazdami.

Przy obecnym średnim natężeniu ruchu (około 787 poj./godz.) uciążliwość toruńskiego odcinka autostrady mierzona izofoną 50 dB sięga 75-100 m. Szerszy zasięg osiąga w przypadku odcinków biegnących po estakadach, a węższy - na odcinkach drogi w wykopie.

Tabl. 12. Zasięgi oddziaływania hałasu emitowanego z autostrady w różnych sytuacjach terenowych

Typy terenu	Tło z roku 1998	Rok pomiarów	Leq dB(A)				
			0m	25m	50m	75m	100m
A teren płaski	41,6	1998*	79,6	66,3	60,3	55,8	50,3
		2003	78,4	55,1	55,7	52,9	48,2
		2005	78,6	58,2	56,3	53,7	48,1
		2006	75,9	59,8	57,9	54,1	49,6
B teren płaski, las	41,6	1998*	79,6	57,7	56,1	54,7	48,1
		2003	80,1	59,7	57,1	55,6	55,7
		2005	80,4	68,3	58,2	51,0	51,0
		2006	81,0	68,4	58,3	50,9	50,3
C droga w wykopie	40,7	1998*	77,5	58,4	54,3	49,7	+
		2003	76,3	60,6	57,1	+	+
		2005	75,2	66,4	53,4	+	+
		2006	76,5	64,7	55,8	+	+
D droga na estakadzie, moście	70,5	1998*	72,4	57,3	53,8	50,7	54,8
		2003	75,4	55,7	53,9	54,7	52,6
		2005	75,7	59,0	53,9	51,6	53,3
		2006	77,7	60,6	55,4	52,6	51,7
E niski most, teren otwarty	48,0	1998*	77,6	60,8	56,8	56,1	-
		2003	80,1	63,3	54,9	49,2	-
		2005	80,4	55,0	56,3	51,4	-
		2006	81,0	58,8	56,7	53,1	-

* pomiary wykonano miesiąc po uruchomieniu „autostrady”

- brak możliwości wykonania prawidłowego pomiaru

+ ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania hałasu poprzez skarpe wykopu (ekran)

LUDNOŚĆ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o stanie ludności na terenie miasta podaje się na podstawie bilansów i struktury ludności faktycznie zamieszkującej dany obszar.
4. Przez ludność w wieku produkcyjnym (Tabl. 15) rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, a dla kobiet 18-59 lat. Pod pojęciem wieku nieprodukcyjnego rozumie się wiek przedprodukcyjny, tj. ludność do 17 lat i wiek poprodukcyjny, tj. mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat.
5. Przyrost naturalny (Tabl. 16) stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
6. Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.
7. Wskaźniki podawane w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obliczone są w stosunku do ludności zameldowanej na stałe.

Stan i struktura ludności

Według stanu na 31 grudnia 2006 roku Toruń liczył 207.190 mieszkańców (96.074 mężczyzn i 111.116 kobiet). Liczba mieszkańców spadła w roku 2006 w stosunku do roku poprzedniego o 817 osób (tj. o 0,39 %).

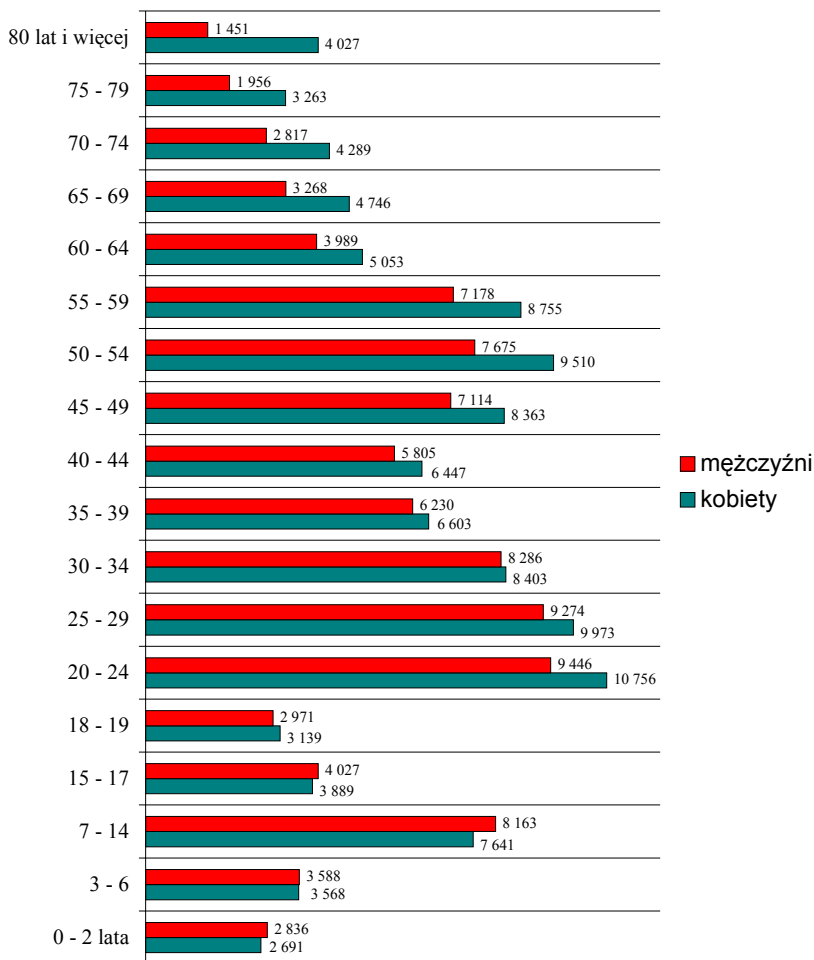
Tabl. 13. Ludność
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1990	202.218	107.613	94.605
1992	201.806	107.231	94.575
1994	203.830	108.134	95.696
1996	205.120	108.831	96.289
1997	205.840	109.097	96.743
1998	206.158	109.276	96.882
1999	206.083	109.297	96.786
2000	204.322	108.233	96.089
2001	205.397	109.034	96.363
2002	210.702	112.714	97.988
2003	208.936	111.710	97.226
2004	208.278	111.546	96.732
2005	208.007	111.438	96.569
2006	207.190	111.116	96.074

W ogólnej liczbie mieszkańców miasta kobiety stanowią 53,6%. Oznacza to, że na każdych 100 mężczyzn przypada 116 kobiet. Wysoki współczynnik feminizacji utrzymuje się na stałym poziomie i przewyższa współczynnik krajowy.

Analizując strukturę wiekową ludności miasta należy zwrócić uwagę na najwyższy udział osób w wieku 20-24 lata (9,8%) i 25-29 (9,3%). Najmniej liczną grupą wiekową są osoby w wieku 75-79 lat (2,5%).

Rys. 7. Ludność według wieku i płci
Stan w dniu 31 XII 2006

Tabl. 14. Ludność według wieku
Stan w dniu 31 XII

Grupy wieku	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
0 - 2 lata	7.450	6.861	6.599	6.148	5.774	5.623	5.600	5.229	5.344	5.527
3 - 6	12.843	10.894	9.781	9.098	8.707	8.154	7.412	7.313	7.260	7.156
7 - 14	28.076	28.382	27.203	25.172	22.625	19.948	19.147	17.365	16.477	15.804
15 - 17	10.991	10.929	11.016	11.119	11.300	11.094	9.575	8.307	8.163	7.916
18 - 19	6.821	6.846	7.624	7.550	7.686	7.805	8.072	7.134	6.426	6.110
20 - 24	14.136	15.081	16.894	18.644	19.607	18.592	21.907	21.522	21.402	20.202
25 - 29	13.371	12.483	12.291	12.930	14.349	15.837	18.084	18.731	19.016	19.247
30 - 34	17.720	15.429	13.601	12.932	12.695	12.552	14.143	15.384	15.941	16.689
35 - 39	19.170	19.144	18.531	16.476	14.211	13.024	12.600	12.300	12.518	12.833
40 - 44	17.364	18.721	18.950	18.895	18.935	17.337	15.189	13.189	12.617	12.252
45 - 49	9.907	11.772	15.010	17.796	18.306	18.272	18.247	17.492	16.585	15.477
50 - 54	9.894	9.821	9.695	10.389	12.920	16.269	17.379	17.329	17.328	17.185
55 - 59	9.221	9.319	9.448	9.402	9.250	9.046	10.793	13.604	15.336	15.933
60 - 64	7.930	8.368	8.554	8.693	8.827	8.778	8.791	8.562	8.355	9.042
65 - 69	6.376	6.511	6.820	7.370	7.648	7.812	8.084	8.126	8.049	8.014
70 - 74	3.596	4.383	5.187	5.537	5.758	6.146	6.615	6.841	6.914	7.106
75 - 79	3.533	2.957	2.648	3.078	3.911	4.310	4.641	4.898	5.054	5.219
80 lat i więcej	3.819	3.905	3.978	3.891	3.649	3.723	4.423	4.952	5.222	5.478
OGÓLEM	202.218	201.806	203.830	205.120	206.158	204.322	210.702	208.278	208.007	207.190

W stosunku do 1990 roku największy spadek liczebności odnotowano wśród dzieci 7-14-letnich - o 12.272 (tj. o 44%). Największy przyrost wystąpił zaś wśród 50-54-latków - o 7.291 osób (tj. o 74%). Można zaobserwować tendencję wzrostową w grupach wiekowych 25-29 lat, 55-59 lat, i 70-74 lata. Stały spadek odnotowuje się wśród dzieci w wieku 3-6 lat, 7-14 lat. Liczba osób w pozostałych grupach wiekowych zmienia się nieznacznie bądź podlega wahaniom. Warto podkreślić, że od dwóch lat rośnie liczba najmłodszych, tj. poniżej 2 lat.

Tabl. 15. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII

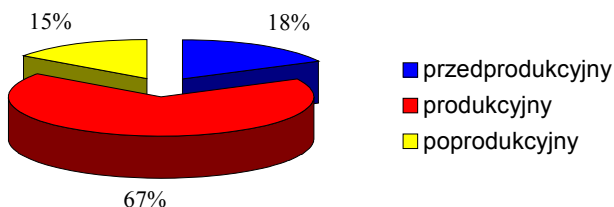
Lata	Ogółem	w wieku		
		przed- produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1990	202.218	59.360	121.180	21.678
1992	201.806	57.066	122.413	22.327
1994	203.830	54.599	125.910	23.321
1996	205.120	51.537	128.915	24.668
1997	205.840	50.015	130.611	25.214
1998	206.158	48.406	131.861	25.891
1999	206.083	46.715	132.993	26.375
2000	204.322	44.819	132.587	26.916
2002	210.702	41.734	140.227	28.741
2003	208.936	39.687	140.031	29.218
2004	208.278	38.214	140.392	29.672
2005	208.007	37.244	140.820	29.943
2006	207.190	36.403	139.917	30.870

W Toruniu obserwuje się stały spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od 1990 roku wyniósł on 22.957 osób (tj. 38,7%). Obserwuje się natomiast tendencję wzrostową liczby osób tworzących potencjalne zasoby pracy oraz tych, które przekroczyły potencjalny wiek zdolności do pracy (kobiety - 60 lat, mężczyźni - 65 lat). Liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrosła od 1990 roku o 18.737 osób (tj. o 15,5%). Liczba osób w wieku poprodukcyjnym od 1990 r. wzrosła o 9.192 osoby (tj. o 42,4%).

Konsekwencją zmian struktury wieku ludności jest kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Łącznie na koniec 2006 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 48 osób w wieku nieprodukcyjnym (w tym 26 osób w wieku przedprodukcyjnym i 22 osoby w wieku poprodukcyjnym). Dla ludności mieszkającej w miastach Polski wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł na koniec 2006 roku 51 osób.

Systematycznie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 1990 roku wskaźnik ten wyniósł 17,9 a w 2006 roku 22,1. Mimo odnotowanych zmian, struktura wieku mieszkańców Torunia jest nadal korzystna ze względu na utrzymujący się wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i najniższy w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak wskazać, że odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej systematycznie rośnie (od 8,6% w roku 1990 do 12,5% w 2006 roku), co świadczy o postępującym procesie starzenia się ludności miasta.

Rys. 8. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
Stan w dniu 31 XII 2006r.

Ruch naturalny ludności

Ilość zawieranych małżeństw jest jednym z zasadniczych czynników wpływających na poziom urodzeń. Liczba zawieranych małżeństw w okresie 1990-2005 ulegała wahaniom. W 2004 roku, po raz pierwszy od 10 lat, spadła poniżej 1000, jednak w ostatnich dwóch latach rosła.

W strukturze wiekowej nowożeńców dominują mężczyźni i kobiety w wieku 25-29 lat. W tej grupie wiekowej w 2006 roku zawarto największą ilość małżeństw - 315, tj. 26,1 % ogółu.

Liczba urodzeń żywych ulegała od roku 1990 stałemu zmniejszaniu z wyjątkiem jubileuszowego roku 2000. W latach 2002-2004 ustabilizowała się. W dwóch ostatnich latach znacznie wzrosła - w 2006 roku wyniosła 1.941 - o 165 więcej niż dwa lata wcześniej (9,3%), jednak aż o 559 mniej niż w roku 1990 (spadek o 22,4%). Od roku 1990 znacznie zmniejszył się współczynnik dynamiki demograficznej. W 1990 wynosił 1,436, a w 2006 roku 1,128.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku najczęściej urodzeń żywych odnotowywano wśród kobiet w wieku 20-24 lat. W ostatnich latach dominuje grupa 25-29 lat. W roku 2006 odnotowano w niej 82 urodzenia żywe na 1000 kobiet.

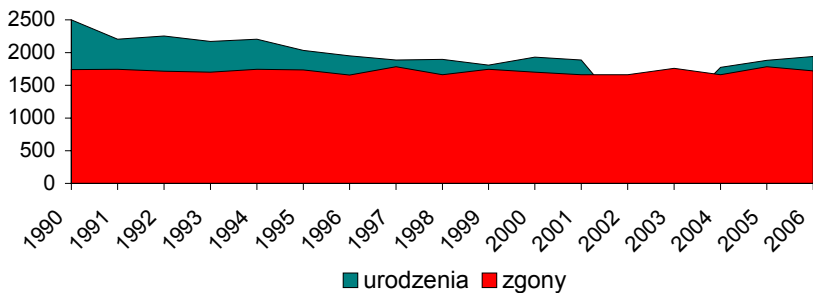
W roku 2006 odnotowano 1.721 zgonów, tj. o 65 mniej niż w roku poprzednim. Współczynnik zgonów na 1000 mieszkańców wyniósł 8,5. Wskaźnik umieralności niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 3,1 i był najniższy od 1990 roku.

Obserwowany spadek urodzeń żywych, przy jednocześnie wysokim poziomie zgonów spowodował obniżenie się przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców z 3,9 w 1990 roku do 1,1 w roku 2006.

Tabl. 16. Ruch naturalny ludności
Stan w dniu 31 XII

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			ogółem	w tym: niemowląt	
1990	1.202	2.500	1.741	39	759
1992	1.004	2.257	1.716	29	541
1994	996	2.206	1.744	47	462
1996	1.037	1.950	1.655	28	295
1997	1.070	1.889	1.783	24	106
1998	1.098	1.897	1.664	25	233
1999	1.240	1.808	1.746	11	62
2000	1.228	1.930	1.703	10	227
2002	1.044	1.772	1.663	8	109
2003	1.055	1.771	1.760	16	11
2004	999	1.776	1.661	14	115
2005	1.145	1.882	1.786	11	96
2006	1.206	1.941	1.721	6	220

Rys. 9. Ruch naturalny ludności w latach 1990-2006

Migracje ludności

W migracjach ludności w Toruniu do 1999 roku saldo było dodatnie. Od 2000 roku odpływ przeważa nad napływem ludności i saldo to jest coraz większe. W 2006 roku odpływ był większy niż napływ o 1260 osób, z czego 310 stanowi migracja zagraniczna.

RYNEK PRACY

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Powiatowego Urzędu Pracy dla Miasta Torunia.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do pracujących zaliczono:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- właściciele i współwłaściciele jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów,
- członków spółdzielni produkcji rolniczej.

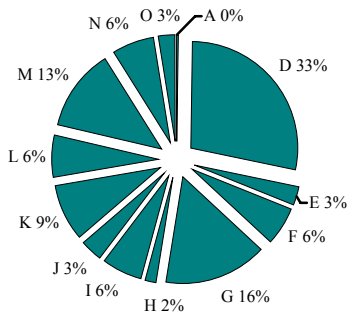
4. Dane o zatrudnionych nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych, osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, rolnictwa indywidualnego oraz duchowieństwa.

5. Definicja osoby bezrobotnej (Tabl. 18) podana jest w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001).

Stan, struktura i dynamika zatrudnienia

W 1999 roku nastąpiła zmiana sposobu agregacji danych o pracujących. Zbierane są one w jednostkach, w których liczba zatrudnionych przekracza 9 osób, do 1998 roku - 5 osób. W związku z tym danych nie można porównywać bezpośrednio.

Rys. 10. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII 2006r.

Tabl. 17. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD
Stan w dniu 31 XII 2006^{a)}

Sekcje PKD		1994	1998	2000	2002	2004	2005	2006
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	269	278	298	357	166	256	164
D	Przetwórstwo przemysłowe	26.228	25.961	21.667	20.239	19.253	27.527	17.883
E	Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	1.933	1.745	1.619	1.624	1.644	1.738	1.742
F	Budownictwo	5.093	5.409	5.023	2.944	2.818	5.240	3.767
G	Handel i naprawy	5.984	8.994	8.039	7.396	8.566	7.147	9.949
H	Hotele i restauracje	915	1.034	752	798	758	905	957
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	5.778	5.210	4.801	4.445	4.081	5.195	3.999
J	Pośrednictwo finansowe	1.967	2.548	1.961	1.751	1.941	2.194	2.025
K	Obsługa nieruchomości	3.064	4.647	4.213	4.785	4.754	3.591	5.587
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	2.553	3.085	3.556	3.289	3.691	2.838	3.988
M	Edukacja	7.528	7.790	7.896	7.801	8.318	7.645	8.060
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	6.043	6.283	5.346	4.950	4.030	6.200	3.960
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	2.204	2.112	2.001	1.829	1.725	2.680	1.631
Ogółem		69.561	75.096	67.173	62.269	61.811	63.062	63.754

a) w 1998r. dane obejmują okres do 30 IX

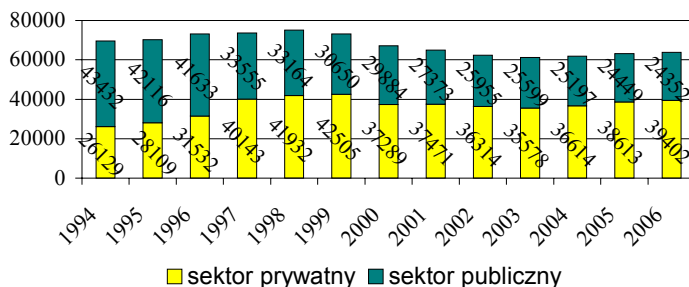
Jednym z mierników służących do oceny faktycznego zaangażowania ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia ilustrujący udział ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W 2005 wskaźnik ten był lepszy niż w latach poprzednich - wyniósł 45,6%, ale znacznie niższy niż w roku 2000, kiedy przekraczał 50%.

Systematycznie rośnie udział pracujących w sektorze prywatnym - 61,8% w roku 2005 w stosunku do 55,5% w roku 2000.

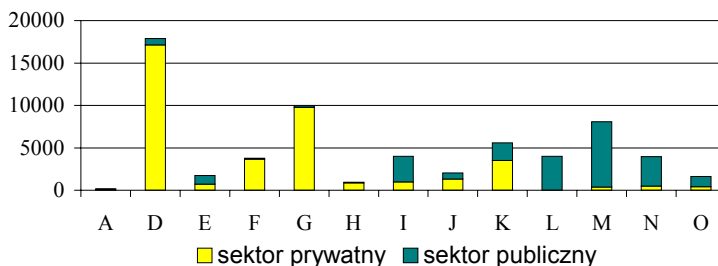
W największym stopniu sprywatyzowane są sekcje: Handel i naprawy (98,2% pracujących w sektorze), Budownictwo (96,7%) oraz Przetwórstwo przemysłowe (95,8%).

W Toruniu najwięcej osób pracuje w sekcjach: Przetwórstwo przemysłowe (28,1%), Handel i naprawy (15,6%), Edukacja (12,6%). Te same sekcje zatrudniają najwięcej osób w miastach Polski.

Rys. 11. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów w latach 1994-2006

Rys. 12. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD Stan w dniu 31 XII 2006r.

Poziom i stopa bezrobocia

Liczba osób bezrobotnych w Toruniu, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Miasta Torunia wyniosła na koniec 2006 roku 8.969 osób. Poziom liczby bezrobotnych na koniec roku był niższy od stanu z końca 2005 roku o 2.148 osób, tj. o 19,3%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego dla PUP dla Miasta Torunia wyniosła na koniec grudnia 2005 roku 12,0%, a na koniec roku 2006 zmniejszyła się i wyniosła 9,8%.

Struktura bezrobotnych

Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł w 2006 roku 59,4% i jest wyższy o 2,9% od stanu z 2005 roku. Zmniejszyła się udział bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy z 6,3% w 2005 roku do 5,7% w 2006 roku. Osoby młode stanowią 24,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Wskaźnik udziału bezrobotnych bez prawa do zasiłku osiągnął w 2006 roku poziom 87,9%, co stanowi 7.883 osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku i jest mniejszy o 1.944 osoby niż w roku poprzednim. Zmniejszyła się również liczba osób zarejestrowanych w wyniku zwolnień grupowych z 696 osób w roku 2005 do 511 w roku 2006.

Tabl. 18. Bezrobotni
Stan w dniu 31 XII 2006 r

Lata	Ogółem	Z tego:		
		bez prawa do zasiłku	ze zwolnień grupowych	absolwenci
1993	20.466	12.612	4.824	1.099
1994	18.851	10.520	2.500	1.359
1995	13.965	5.147	1.569	1.248
1996	11.950	4.902	1.159	320
1997	7.146	4.949	554	290
1998	6.727	5.202	475	454
1999	9.410	7.728	676	732
2000	11.492	9.780	718	887
2001	13.387	11.161	1.277	1.046
2002	13.852	12.256	1.263	1.001
2003	14.317	12.681	1.245	1.090
2004	12.180	10.935	825	*
2005	11.117	9.827	696	*
2006	8.969	7.883	511	*

* - od 1 czerwca 2004r. w myśl nowej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. nie ma pojęcia absolwent. Osoby te znajdują się w grupie osób do 25-go roku życia.

Bezrobotni według wieku

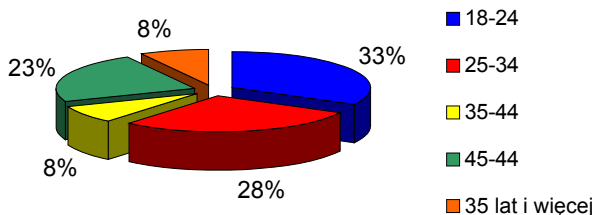
Analiza struktury osób bezrobotnych ze względu na wiek pokazuje, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 45-54 lata (2.328 osób) oraz osoby młode do 25 roku życia (2.180 osób). Analogicznie sytuacja przedstawiała się w roku poprzednim: 3.126 osób w przedziale wiekowym 45-54 lata oraz 2.121 osób w przedziale do 25 lat.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Ważną cechą charakteryzującą bezrobotnego na rynku pracy i możliwości uzyskania przez niego zatrudnienia jest poziom posiadanego wykształcenia. Na koniec 2006 roku najwięcej było osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym - 2.840, najmniej z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 732 osoby oraz wyższym - 874 osoby. Tendencja ta utrzymuje się od 1993 roku.

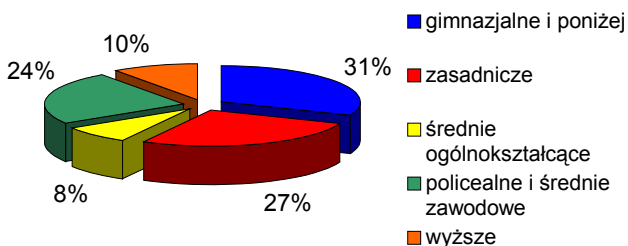
Rys. 13. Bezrobotni według wieku

Stan w dniu 31 XII 2006r.

Rys. 14. Bezrobotni według wykształcenia

Stan w dniu 31 XII 2006r.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

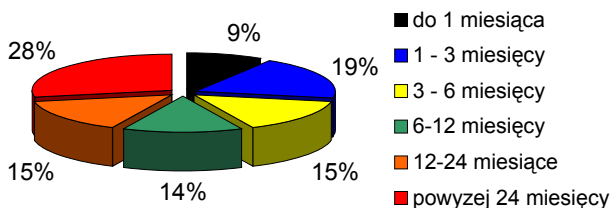
Dokonując analizy struktury osób bezrobotnych ze względu na okres pozostawania bez pracy w końcu 2006 roku, należy zauważyć spadek liczby bezrobotnych we wszystkich kategoriach czasowych, w tym głównie wśród osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Największy spadek w stosunku do 2005 roku obserwujemy właśnie w wyżej wymienionej grupie (o 746 osoby, tj. 23,3%).

Z kolei nadal niepokojąco wysoki jest w tej kategorii odsetek kobiet, który wyniósł 70,1%.

Rys. 15. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę

Stan w dniu 31 XII 2006r.

INFRASTRUKTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz podmiotów realizujących stosowne zadania.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane o długości sieci gazowej (Tabl. 21) dotyczą sieci tzw. „rozdzielczej” (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów).
4. Przez połączenie gazowe (Tabl. 21) prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią uliczną.
5. Dane o ludności korzystającej z gazu (Tabl. 21) dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu sieciowego, bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych, obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.
6. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie (Tabl. 21). Dane o zużyciu energii i gazu sieciowego ustalono w oparciu o przeciętną liczbę odbiorców w roku.
7. Przez linię komunikacyjną (Tabl. 23) rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami (znakami literowymi). Długość tras jest to długość odcinków ulic, po których kursują autobusy i tramwaje.
8. Dane o przewozach pasażerów przyjęto szacunkowo w oparciu o sprzedaż biletów miesięcznych i jednorazowych.
9. Dane dotyczące łączności od roku 2001 nie są agregowane. Wcześniejsze dane znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Jednostką zaopatrującą miasto w wodę i sprawującą nadzór nad funkcjonowaniem systemu wodno-kanalizacyjnego są Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Odsetek ludności korzystających z sieci wodociągowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2006 roku - 94,35%, korzystającej z sieci kanalizacyjnej - 87,27%

W Toruniu zużycie wody na 1 mieszkańca ulegało w analizowanym okresie wahaniom. Można jednak zaobserwować znaczny trend spadkowy. Zużycie w 2006 roku było najmniejsze od 1990 roku i wyniosło 37,5 m³ na mieszkańca.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest zadowalający. Sieć ta rozbudowywana jest od 1893 roku (kiedy to powstał wodociąg komunalny) w zależności od potrzeb i możliwości finansowych. Ilość awarii sieci wodociągowej w 2004 roku

wyniosła 54, rok później 91, a w 2006 roku 178. Ilość awarii sieci kanalizacyjnej w 2004 roku wyniosła 44, w 2005 zanotowano 21 awarii, a w ostatnim z analizowanych okresów 35. Spółka stosuje nowe rozwiązania technologiczne. Zmiany te spowodowały skrócenie czasu usuwania awarii co najmniej o połowę. Stosowane są również nowe technologie naprawy zniszczonych kanałów poprzez używanie do ich renowacji termoutwardzalnych powłok z żywic. Wprowadzenie tej technologii pozwala na naprawę kanałów bez potrzeby dokonywania wykopów i zapewnia przedłużenie sprawnego działania kanału o kilkadziesiąt lat. Toruńskie Wodociągi wykorzystują także elektroniczne lokalizatory wycieków wody, które pozwalają na precyzyjne ustalenie miejsca uszkodzenia przewodu wodociągowego. Urządzenia te są niezwykle przydatne w sytuacjach, kiedy woda z uszkodzonego przewodu wydostaje się w miejscach odległych od uszkodzenia. Ogranicza to znacznie ilość wykopów i skraca czas usuwania uszkodzeń.

Zaopatrzenie w wodę

Łączne zdolności produkcyjne ujęć komunalnych (wynikające z pozwoleń wodno-prawnych) wynoszą 133,8m³/dobę, co pozwala na pokrycie zapotrzebowania miasta w 100%. Wykorzystanie mocy produkcyjnej ujęć nie jest pełne i systematycznie spada od 55,2% w 1990 roku do 44,2% w 2006 roku.

W latach 1990-2005 odnotowano spadek produkcji wody o 18.042,3 tys. m³ (tj. o 46,1%). Na ujęciu powierzchniowym Drwęca zanotowano w latach 1990-2005 spadek produkcji wody o 61,9%, tj. o 21.005,4 tys. m³.

Największym odbiorcą wody jest grupa mieszkalnictwo. Mieszkańcy korzystają również z ujęć wody kredowej. Maksymalna wydajność ujęć wód kredowych wynosi 2.604 m³ miesięcznie.

Odprowadzanie ścieków

Wraz ze spadkiem sprzedaży wody następuje spadek ilości ścieków odprowadzanych przez dostawców. Od 1990 roku spadek ten wyniósł 17.064,0 tys. m³ (tj. 58,0%). Największy bezwzględny spadek ilości odprowadzonych ścieków - o 7.643,9 tys. m³ (tj. o 52,6%) odnotowano w mieszkalnictwie.

Mieszkalnictwo posiada największy udział w odprowadzaniu ścieków. W roku 2006 udział ten wyniósł 55,9% i był mniejszy niż w roku poprzednim

W roku 1995 rozpoczęto budowę miejskiej oczyszczalni ścieków, którą ukończono w maju 1998 roku. Uzyskane przez miasto środki z funduszu ISPA Unii Europejskiej, pozwolą na uzupełnienie systemu kanalizacyjnego prawobrzeżnej części miasta oraz budowę nowoczesnej sieci lewobrzeżnego Torunia. Powyższe inwestycje pozwolą na pełniejsze wykorzystanie mocy miejskiej oczyszczalni ścieków.

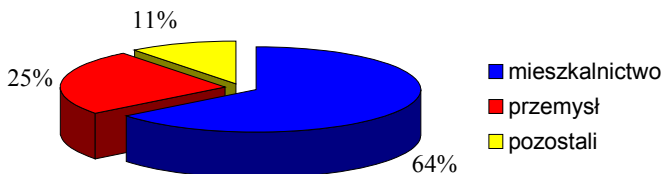
Tabl. 19. Produkcja wody

Lata	Ogółem	Ujęcia				
		Drwęca	Jedwabno	Mała Nieszawka	Wrzosey	Czerniewice
w tysiącach metrów sześciennych						
1990	39.123,0	33.909,8	144,8	3.762,8	1.305,6	-
1992	35.842,5	25.921,6	2.773,2	5.626,4	1.512,1	9,2
1994	32.727,8	18.355,5	5.099,8	7.228,3	2.006,7	37,5
1996	28.814,1	16.666,9	3.641,4	6.712,2	1.749,1	44,5
1998	24.989,6	14.161,6	2.619,2	6.412,1	1.723,9	72,8
1999	24.206,8	12.330,1	3.365,1	6.608,1	822,0	81,5
2000	24.810,1	12.607,3	3.979,1	6.365,9	1.802,3	55,5
2001	22.417,1	12.457,3	2.355,9	5.734,6	1.823,3	46,0
2002	21.011,3	11.103,8	2.361,6	5.748,8	1.728,6	68,5
2003	19.430,2	10.161,3	2.006,5	5.699,9	1.463,4	99,1
2004	18.517,7	9.886,1	2.183,3	4.796,6	1.543,0	108,7
2005	17.717,2	7.944,3	2.249,5	5.799,3	1.592,4	131,7
2006	21.080,7	12.904,4	1.645,6	5.004,4	1.363,9	162,4

Tabl. 20. Ścieki odprowadzone według grup dostawców

Lata	Ogółem	Grupa dostawców		
		mieszkalnictwo	przemysł	pozostali
w tysiącach metrów sześciennych				
1990	29.396,3	14.538,1	11.063,6	3.794,6
1992	27.023,0	15.803,8	8.166,4	3.052,8
1994	24.062,8	13.333,1	7.975,1	2.754,6
1996	21.108,1	11.248,2	7.355,9	2.504,0
1998	18.055,6	8.965,2	6.725,5	2.364,9
1999	17.296,5	8.585,1	6.686,4	2.025,0
2000	16.362,2	8.067,8	6.362,0	1.932,4
2001	15.561,1	8.185,1	5.466,8	1.909,2
2002	15.008,9	7.746,4	5.527,8	1.734,7
2003	14.778,8	7.602,9	5.651,6	1.524,3
2004	13.364,9	7.522,8	4.589,2	1.252,9
2005	12.328,2	6.955,8	3.894,1	1.478,3
2006	12.332,3	6.894,2	3.798,7	1.639,4

Rys. 16. Ścieki odprowadzone według grup dostawców
Stan w dniu 31 XII 2006r.

B. ZAOPATRZENIE W GAZ

Dostawy gazu na terenie miasta realizowane są przez Zakład Gazowniczy, który rozprowadza gaz wysokometanowy „GZ-50”. Zdolność przesyłowa miejskiej sieci rozdzielczej ograniczona jest przepustowością istniejących dwóch stacji redukcyjno-przesyłowych I-go stopnia i wynosi 21.000 m³ gazu na godzinę. Największym odbiorcą gazu w mieście są gospodarstwa domowe.

Odsetek ludności korzystających z sieci gazowej, według faktycznego miejsca zamieszkania wyniósł w 2006 roku - 85,6%.

Długość sieci gazowej w porównaniu z 1990 rokiem wzrosła o 92,4 km (tj. o 39,7%), natomiast liczba przyłączy zwiększyła się o 2.899 (tj. o 49,1%). Liczba odbiorców gazu sieciowego systematycznie rośnie. W stosunku do 1990 roku liczba odbiorców wzrosła o 10.268 (tj. o 18,6%).

W analizowanym okresie zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali roku ulegało znacznym wahaniom i wyniosło w roku 2006 - 342,4 m³. Jest to wielkość zbliżona do innych miast w Polsce, przy czym zużycie gazu na 1 odbiorcę w skali kraju również ulegało wahaniom.

C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Jednostką zaopatrującą miasto w energię elektryczną jest Koncern Energetyczny Energa SA Oddział w Toruniu (dawny Zakład Energetyczny Toruń SA). Obejmuje swym zasięgiem byłe województwo toruńskie i włocławskie o powierzchni 9.634,4 km².

Energetyka zawodowa nie posiada w Toruniu własnych źródeł energii elektrycznej i prąd dostarczany jest przede wszystkim z krajowego systemu elektroenergetycznego.

Ciągłe unowocześnianie infrastruktury elektroenergetycznej (ponad 25 tys. km linii i około 9 tys. stacji transformatorowych o napięciu do 110 kV, nowoczesne technologie w eksploatacji i budownictwie sieci) pozwala energetyce toruńskiej bezpiecznie, bez zakłóceń, w sposób przyjazny dla środowiska, dostarczać energię elektryczną klientom oraz poszerzać zakres świadczonych usług, zachowując przy tym ich najwyższą jakość.

W strukturze sprzedaży energii największy udział ma przemysł, a gospodarstwa domowe zajmują drugą pozycję.

Od 1990 roku liczba gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej wzrosła o ponad 1/4, tj. o 16.208 odbiorców. Wielkość zużycia energii na 1 odbiorcę ulegała wahaniom i w 2006 roku wyniosła 1.884 kWh. W miastach zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę jest zbliżone, w 2005 roku wyniosło 1.863 kWh.

W Toruniu zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca było w 2006 roku rekordowo wysokie i wyniosło 696,2 kWh. Jest to także wynik porównywalny z wynikami ogólnymi dla polskich miast.

D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Do 31 stycznia 2006 r. jednostką zaopatrującą miasto w energię ciepłą było Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o.o. Spółka prowadziła działalność w zakresie obrotu, przesyłu i dystrybucji ciepła. W ograniczonym zakresie prowadzona była działalność w zakresie wytwarzania ciepła.

Z dniem 1 lutego 2006 roku w wyniku połączenia Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Toruń Sp. z o.o. z Elektrociepłownią Toruń S.A. powstał nowy podmiot na rynku ciepła Toruńska Energetyka Cergia S.A. zajmujący się zarówno produkcją jak i dystrybucją ciepła na terenie miasta oraz wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej.

Do końca marca 2006 roku Spółka wykorzystywała do realizacji produkcji 10 kotłów i 2 turbozespoły o łącznej mocy cieplnej 408 MW i mocy elektrycznej 8,2 MW. W kwietniu wyłączono z ruchu jeden z turbozespołów zaprzestając produkcji energii elektrycznej - w efekcie moc elektryczna zmalała do 2,2 MW. Spółka realizowała również produkcję ciepła w 14 lokalnych kotłowniach gazowych i olejowych o łącznej mocy 5,9 MW. Łączna długość sieci ciepłowniczych na koniec 2006 roku wynosiła 218,1 km.

Toruńska Energetyka Cergia S.A. była głównym producentem ciepła zakupionego na potrzeby miejskiej sieci ciepłowniczej (99 %), natomiast pozostałą część ciepła dostarczała Biogaz Inwestor Sp. z o.o. wykorzystując ciepło ze spalania gazu uzyskanego z miejskiego wysypiska śmieci.

Na sprzedaż ciepła wpływ ma wiele czynników, w tym wielkość ogrzewanej powierzchni i zmiana warunków atmosferycznych. Średnia temperatura zewnętrzna w okresie miesięcy grzewczych w 2005 r. wynosiła 4,59° C, natomiast średnia temperatura w styczniu 2005 r. wyniosła +1,4° C, podczas gdy w 2004 r. było to -5° C. Na spadek ilości sprzedanego ciepła mają wpływ działania termomodernizacyjne odbiorców ciepła, jednak zmniejszenia z tego tytułu zostały wyrównane przez przyłączenia nowych obiektów.

Rozliczenia z odbiorcami ciepła odbywają się na podstawie cen i stawek opłat określonych w taryfie dla ciepła, która jest zatwierdzana przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Ostatnia zmiana cen miała miejsce 11 października 2006 roku, w efekcie jednostkowe ceny i stawki opłat wzrosły o średnio 1,68%. Podział odbiorców na grupy taryfowe oraz zasady rozliczania pozostały bez zmian.

E. KOMUNIKACJA MIEJSKA

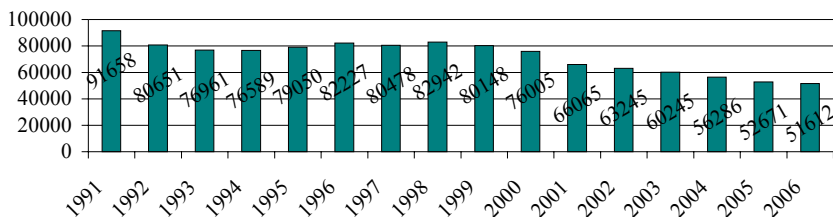
Jednostką realizującą zadania z zakresu komunikacji publicznej jest Miejski Zakład Komunikacji.

Komunikacją miejską objętych jest około 83% dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta. Dla ogólnej liczby dróg ulepszonych w mieście wskaźnik ten wynosi około 63%. Brak możliwości objęcia komunikacją publiczną innych ulic miasta wynika głównie z ich nieodpowiednich parametrów (wąskie jezdnie, brak miejsc na przystanki). Od 1990 roku odnotowano przyrost długości tras autobusowych o 22 km (tj. o 23,4%). W tym okresie objęto komunikacją autobusową prawie wszystkie ulice, których parametry pozwalają na kursowanie autobusów. Długość tras tramwajowych utrzymuje się od 1991 roku na niezmiennym poziomie.

Ogólna liczba taboru pozostaje na niemal niezmiennym poziomie, mimo zakupu nowych jednostek (zwłaszcza autobusów). Zjawisko to spowodowane jest zużyciem już istniejących jednostek. W porównaniu z 1990 rokiem liczba miejsc spadła o 2.246, tj. o 9,8%. Główną przyczyną spadku jest zmniejszenie taboru tramwajowego. Średni wiek taboru autobusowego wynosi 6 lat. Średni wiek taboru tramwajowego wynosi 22 lata.

Od roku 1991 znacząco spada liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku liczba przewozów przekraczała 80 milionów rocznie. W 2006 roku wyniosła niespełna 52 mln, o 43,7% mniej niż w roku 1991.

Rys. 17. Przewozy pasażerów w latach 1991-2006
w tysiącach

Tabl. 21. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Sieć rozdzielcza w km (stan w dniu 31 XII)	232,6	250,3	267,8	274,1	283,2	293,0	322,5	332,2	320,2	325,0
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII)	5.902	6.406	7.029	7.193	7.487	7.589	8.391	8.836	8.942	8.801
Odbiorcy gazu sieciowego	55.232	58.422	60.543	61.885	62.452	63.652	64.864	65.400	65.500	65.500
Zużycie gazu na 1 odbiorcę w m ³	820,0	976,3	897,9	1.024,1	883,5	354,0	321,6	345,2	351,1	342,4

Tabl. 22. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII)	60.392	63.475	64.034	65.554	67.484	73.315	75.600	76.500	77.200	76.600
Zużycie na 1 odbiorcę w kWh	1.891	1.683	1.726	1.706	1.711,9	1.758,7	1.746,0	1.846,9	1.826,1	1.884,1
Zużycie na 1 mieszkańca w kWh	571,0	520,0	538,0	542,0	560,4	621,6	624,9	677,8	677,9	696,2

Tabl. 23. Komunikacja miejska

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Czynne trasy autobusowe w km	94	97	103	107	108	114	116	114	114	116
Czynne trasy tramwajowe w km	25	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Tabor autobusowy	127	134	136	140	146	147	145	138	133	130
Tabor tramwajowy	68	61	57	56	56	56	55	55	55	55
Miejsca w autobusach	13.970	14.740	14.804	15.244	15.904	15.730	15.455	14.664	14.164	13.829
Miejsca w tramwajach	8.836	7.925	7.345	6.975	6.975	6.915	6.875	6.731	6.731	6.731

F. ODPADY

Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasta Toruń wynikają z Uchwały nr 1041/06 Rady Miasta Torunia z dnia 8 czerwca 2006 roku w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. W myśl powyższej Uchwały cały obszar miasta objęty jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych. Za sprawne działanie tego systemu odpowiedzialne jest Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o., które eksploatuje również wysypisko odpadów komunalnych.

Miejskie wysypisko odpadów komunalnych zlokalizowane jest przy ul. Kociewskiej 43. Jego eksploatacja trwa od 1964 roku. Wysypisko obejmuje obszar 14,5 ha oraz 2,5 ha zaplecza techniczno-ekologicznego. Toruńskie składowisko odpadów komunalnych wyposażone jest w szereg bardzo nowoczesnych urządzeń, pozwalających na wzorcową jego eksploatację. Należą do nich kompaktory, elektroniczne wagi składowanych odpadów, system odgazowywania składowiska oraz system ujmowania i podczyszczania odcieków wód opadowych infiltrujących czaszę składowiska. Wysypisko to objęte jest kompleksowo systemem odzysku biogazu, który funkcjonuje pod pełnym obciążeniem od 31.12.1999 r. Przewidywana ilość pozyskania biogazu wynosi około 22.000 m³/h.

Ilość odpadów przyjmowanych na miejskie wysypisko w 2006 roku wyniosła 666.726, tj. o 17,2% więcej niż rok wcześniej. Wśród dostarczanych odpadów dominują odpady gospodarczo-bytowe (pochodzące z gospodarstw domowych oraz obiektów socjalnych zakładów przemysłowych); odpady przemysłowe o charakterze zbliżonym do odpadów komunalnych; gruz budowlany i ziemia z wykopów; żużel, popiół z kotłowni lokalnych; odpady wielkogabarytowe - głównie w postaci starych przedmiotów trwałego użytku.

Od maja 1994 roku na terenie miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w zakresie makulatury, tworzyw sztucznych, stłuczki szklanej i puszek. Jest to między innymi wynik działalności Miejskiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej, który poprzez edukację ekologiczną kształtuje właściwe wartości, postawy oraz zachowania jednostek i grup ludzkich w stosunku do ochrony środowiska.

Tabl. 24. Selektowna zbiórka nieczystości

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2005	2006
w metrach sześciennych							
Surowce razem:	7.387	10.719	13.023	21.097	24.484	1.460,0 Mg	1623,6 Mg
Makulatura	2.404	3.076	2.994	4.389	4.194	380,6 Mg	339,1 Mg
Tworzywa sztuczne	4.106	6.469	8.418	14.405	17.445	533,8 Mg	682,2 Mg
Szkło	789	1.091	1.586	2.295	2.845	545,6 Mg	602,4 Mg

Selektywna zbiórka odpadów rokrocznie rośnie - w 2006 roku wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 11,2%.

Na terenie wysypiska odbywa się również ręczna segregacja odpadów, w wyniku której odzyskiwana jest makulatura, tworzywa sztuczne, złom i metale żelazne.

G. TRANSPORT

System transportowy jest jednym z podstawowych czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie oraz możliwości rozwoju miasta. Jednostką zajmującą się nadzorem nad stanem i funkcjonowaniem miejskiej sieci drogowo-ulicznej jest Miejski Zarząd Dróg.

Przebieg przez miasto dróg krajowych i wojewódzkich w okresie od 1991 do 1998 roku nie uległ zasadniczym zmianom. Ustawa z dnia 13 października 1998r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133) od 01.01.1999r. wprowadziła nowy podział dróg na krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. W praktyce drogi powiatowe powstały z części dróg wojewódzkich a lokalne zastąpiono gminnymi. Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnię bitumiczną.

Przez Toruń przebiega droga międzynarodowa Nr 1, w ciągu której zlokalizowana jest jedyna w granicach administracyjnych miasta przeprawa mostowa przez rzekę Wisłę. Pozostałe drogi krajowe posiadają następujące numery i przebiegi:

Nr 10 - w przebiegu od węzła autostradowego „Lubicz” przez węzeł „Czerniewice”, tzw. trasą poligonową do Małej Nieszawki i dalej do Bydgoszczy przez Przyłubie,

Nr 15 - w przebiegu przez miasto poprzedniej drogi nr 52,

Nr 80 - nowy numer drogi krajowej dla istniejącego prawobrzeżnego połączenia Bydgoszczy i Torunia z węzłem autostradowym „Lubicz”.

Obciążenie ruchem kołowym układu drogowo-ulicznego miasta jest znaczne i ciągle wzrasta. Układ komunikacyjny oparty na utrwalonych przez wieki, promieniście ukształtowanych szlakach wylotowych nie funkcjonuje prawidłowo z uwagi na nakładanie się relacji tranzytowych dróg krajowych na główne relacje ruchu wewnątrzmijskiego.

Poprawa w tym względzie nastąpiła w 1998 roku dla drogi krajowej Nr 1 w związku z oddaniem do użytku odcinka autostrady A-1, między węzłami „Czerniewice” i „Lubicz”. Służy on tranzytowi drogi krajowej Nr 1 oraz innym relacjom tranzytowym, szczególnie w relacji północ - południe. Oddanie do użytku odcinka autostrady spowodowało zmniejszenie o około 50% ruchu samochodów ciężarowych na przeprawie mostowej w Toruniu i w rejonie śródmieścia.

Istotnym odciążeniem ruchu (zwłaszcza tranzytowego wschód - zachód) w lewobrzeżnej części miasta jest oddana w 2005 roku południowa obwodnica miasta, tzw. trasa poligonowa będąca odcinkiem planowanej drogi ekspresowej S10.

Rozwija się sieć dróg gminnych, z których 50% posiada nawierzchnię utwardzoną. Gwałtowny wzrost długości dróg gminnych w odniesieniu do roku 2000 jest wynikiem powstania nowych ulic gruntowych na osiedlach mieszkaniowych Torunia.

Najważniejszym obiektem inżynierskim w mieście jest jedyna przeprawa mostowa przez Wisłę o szerokości nawierzchni 9,0 m. Przeprawa ta z uwagi na swą szerokość oraz mało wydajne dojazdy jest prawdziwym „wąskim gardłem” układu komunikacyjnego miasta. Wyczerpywanie się jej przepustowości w godzinach szczytu komunikacyjnego lub awarie w pasie jezdni, paraliżują na wiele godzin ruch w śródmieściu i na miejskich odcinkach dróg krajowych.

Innymi mankamentami układu komunikacyjnego są bardzo mały udział ulic dwujezdniowych i zbyt rzadka sieć ulic związanych z trasami wylotowymi.

Przez miasto przebiegają linie kolejowe w czterech kierunkach: Kutno - Piła, Poznań - Skandawa. Stacją obsługującą ten czterokierunkowy ruch jest Toruń Główny. Obie linie są liniami pierwszorzędnymi, dwutorowymi i zelektryfikowanymi. Część transportu kolejowego obsługiwana jest również przez stację Toruń Wschodni.

Tabl. 25. Sieć drogowo-uliczna

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem w km	344,2	346,0	397,4	402,0	430,2	440,6	440,8	448,6
Drogi krajowe w km	41,5	41,5	39,2	39,3	39,3	39,3	39,3	39,3
Drogi wojewódzkie w km	13,9	13,9	18,2	18,2	18,3	18,3	18,3	18,3
Drogi powiatowe w km	71,6	71,6	71,5	71,8	75,1	74,9	75,1	75,1
Drogi gminne w km	217,2	219,0	268,6	272,6	297,5	308,1	308,1	316,0

Zmiany długości ulic powstały w wyniku szczegółowych pomiarów wykonanych w ramach prac nad systemem do zarządzania drogami i ruchem drogowym WZDR. Pomiary wykonano na koniec 2001 r.

Pod koniec 2006 roku było zarejestrowanych 69.255 pojazdów w tym 51.596 samochodów osobowych.

MIESZKANIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje o zasobach mieszkaniowych (Tabl. 26) i mieszkaniach oddanych do użytku dotyczą mieszkań w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (np. hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej) oraz pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a okresowo zamieszkanymi (np. pomieszczenia inwentarskie, piwnice, barakowozy, statki, wagony).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

4. Dane o wyposażeniu mieszkań (Rys. 17) w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne (wodociąg, ustęp, łazienkę, gaz sieciowy, centralne ogrzewanie) pochodzą ze spisu powszechnego 2002 roku.

5. Dane o mieszkaniach oddanych do użytku (Tabl. 27) dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych oraz uzyskanych w wyniku adaptacji inwestycyjnej. Jako kryterium opracowania informacji przyjęto przynależność organizacyjną inwestora, a nie właściciela lub użytkownika.

Zasoby mieszkaniowe

Według stanu na 31.12.2006r. zasób mieszkaniowy Torunia stanowiło 78.065 mieszkań. Do 2003 roku ponad 50% zasobów mieszkaniowych stanowiły mieszkania spółdzielcze. Od roku 2004 zmieniono sposób agregacji danych zliczając razem wszystkie ich rodzaje poza indywidualnymi.

Tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych jest słabe. W stosunku do 1990 roku liczba mieszkań wzrosła o 18.008 (tj. o 30,0%).

Liczba ludności zamieszkującej w mieszkaniach wzrosła od 1990 do 2006 roku o 14.072 osób (tj. o 7,3%). Spowodowało to spadek przeciętnej liczby osób w 1 mieszkaniu z 3,22 w 1990 roku do 2,65 w 2006 roku. Również w innych miastach spada przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu - z 3,15 w 1990 roku do 2,73 w 2005 roku. Natomiast powierzchnia użytkowa 1 mieszkania kształtuje się na poziomie nieco wyższym niż w Toruniu - 61,5 m² w stosunku do 57,2 m² w 2006 roku.

Tabl. 26. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane

Stan w dniu 31 XII

Lata	Mieszkania	Ludność w mieszkaniach	Przeciętna liczba osób w mieszkaniu	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania w m ²
1990	60.057	193.118	3,22	52,5
1992	62.722	192.724	3,07	52,9
1994	64.880	194.658	3,00	53,4
1996	66.763	195.889	2,93	53,7
1998	68.846	196.881	2,86	54,1
2000	70.820	195.127	2,76	54,3
2002	74.780	206.638	2,76	56,7
2004	76.351	208.278	2,73	57,0
2005	77.085	208.007	2,70	57,1
2006	78.065	207.190	2,65	57,2

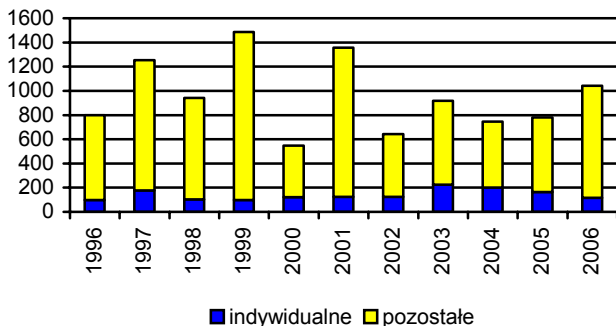
Mieszkania oddane do użytku

Liczba mieszkań oddawanych do użytku w latach 1990-2006 ulegała wahaniom. Najwięcej mieszkań 1.485 oddano do użytku w 1999 roku. W roku 2006 odnotowano wzrost mieszkań oddanych do użytku o 1/3, tj. 260 sztuk w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrósł udział budownictwa indywidualnego - z 4% w roku 1990 do 11% w roku 2006, przy porównywalnej liczbie mieszkań oddanych do użytku ogółem.

Rys. 18. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów w latach 1996-2006

Stan w dniu 31 XII

**Tabl. 27. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów
Stan w dniu 31 XII**

Lata	Ogółem	Budownictwo				
		indywidualne	spółdzielcze	społeczne czynszowe	komunalne	inne
1990	969	39	894	-	22	X
1992	1.456	149	1.285	-	-	20
1994	1.061	161	651	-	110	138
1996	798	97	352	-	-	349
1997	1.253	178	515	-	-	560
1998	942	104	220	-	18	600
1999	1.485	99	544	78	-	764
2000	547	122	77	90	-	258
2002	643	124	137	168	10	204
2003	919	225	318	166	-	210
2004	746	201		545		
2005	781	164		617		
2006	1.041	117		924		

W celu zaspokojenia rosnących potrzeb mieszkaniowych Rada Miejska Torunia w 1996 roku podjęła decyzję o utworzeniu przez Gminę Toruńskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. Towarzystwo rozpoczęło działalność w czerwcu 1997 roku, zaś przedmiotem jego działania jest budowa domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu.

Budowane przez TTBS mieszkania przeznaczone są dla osób, których dochody nie pozwalają na budowę lub zakup mieszkania. Mieszkanie w zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego powstaje dzięki pomocy Gminy oraz preferencyjnym kredytom udzielanym Towarzystwu ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego. Pierwszą inwestycją realizowaną przez Towarzystwo był budynek mieszkalny przy ulicy Krętej 109/111 z 78 lokalami mieszkalnymi. Budynek został oddany do eksploatacji i zasiedlony na początku 1999 roku.

W ostatnim okresie z pełnymi danymi mieszkania społeczne czynszowe miały znaczny udział w liczbie mieszkań oddanych do użytku - 18,1%.

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych jest zróżnicowany. Zasoby o dobrym stanie technicznym występują głównie w spółdzielniach mieszkaniowych. Największy odsetek mieszkań wymagających kapitalnego remontu występuje w budynkach prywatnych.

Zasoby komunalne

Jednostką zarządzającą w imieniu Gminy całością substancji mieszkaniowej w budynkach stanowiących własność komunalną, a od 1995 roku stanowiących

także własność wspólnot mieszkaniowych, jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej. Zarządzanie nieruchomościami Gminy Toruń oraz nieruchomościami stanowiącymi własność wspólnot mieszkaniowych odbywa się przez terenowe Administracje Domów Mieszkalnych. Aktualnie na terenie miasta działają cztery ADM-y.

Od roku 1995, tj. od czasu wejścia w życie ustawy o własności lokali, zarządzane zasoby dzieli się na własność Gminy i własność wspólnot mieszkaniowych. Od 1990 roku odnotowano spadek o 144 (tj. o 15,6%) liczby budynków administrowanych przez ZGM. W 1995 roku budynki będące własnością wspólnot mieszkaniowych stanowiły 28,6% ogółu budynków. W 2006 roku udział ten wyniósł 40,1%.

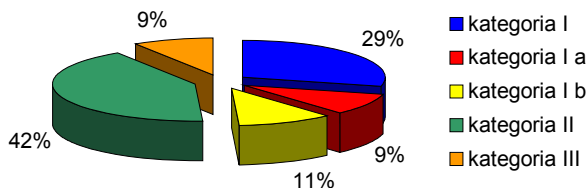
W latach 1990-2006 ilość lokali mieszkalnych administrowanych przez ZGM ulegała wahaniom. W ciągu ostatnich kilku lat wyraźnie zmalała, z wyjątkiem ostatniego okresu, kiedy to wzrosła w stosunku do roku 2005 o 187 (tj. o 3,3%). Udział lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy w ogólnej liczbie lokali wynosił w 1995 roku 88,2%, a w roku 2006 spadł do 68,5%.

W 2006 roku Zakład Gospodarki Mieszkaniowej przejął w administrację 4 budynki przy ulicy Olsztyńskiej, w których znajduje się 127 lokali socjalnych. Dokonano również adaptacji 3 budynków przy ulicy Armii Ludowej, w których znajduje się 30 lokali socjalnych.

W 1995 roku udział powierzchni mieszkań komunalnych w stosunku do ogólnej powierzchni mieszkań administrowanych przez ZGM wyniósł 86,8%. W 2006 roku udział ten spadł do 64,5%.

Największy odsetek (41,9%) powierzchni mieszkaniowej stanowiącej własność Gminy znajduje się w budynkach kategorii II - budynki o konstrukcji mieszanej (stropy drewniane, ściany murowane). Wysoki udział (29,0%) ma również powierzchnia mieszkalna kategorii I (budynki konstrukcyjnie trwałe wybudowane po 1.01.1961 roku).

Rys. 19. Zasoby komunalne według kategorii
Stan w dniu 31.12.2006r.

Tabl. 28. Zasoby komunalne

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Budynki	923	928	895	889	874	859	839	806	791	790	779
Budynki wspólnot mieszkaniowych				284	317	327	323	316	317	304	312
Budynki komunalne				605	557	532	516	490	474	486	467
Lokale mieszkalne	9.307	9.480	9.296	9.285	9.422	9.491	9.445	8.986	8.513	8.433	8.655
Lokale wspólnot mieszkaniowych				1.133	2.224	2.609	2.815	2.688	2.749	2.689	2.724
Lokale komunalne				8.152	7.198	6.882	6.630	6.298	5.764	5.744	5.931
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :	424.758	428.342	422.279	436.208	424.261	426.948	437.298	409.853	384.953	383.713	392.002
Powierzchnia mieszkań wspólnot mieszkaniowych				72.228	110.701	129.871	138.854	132.792	136.980	137.103	139.049
Powierzchnia mieszkań komunalnych				363.980	313.560	297.077	298.444	277.061	247.972	246.610	252.952
Kategoria I	121.142	128.627	131.845	112.834	97.204	93.815	90.830*	80.487	67.676	79.716	73.283
Kategoria I a	68.588	68.588	68.588	58.236	50.170	33.849	35.698*	26.707	23.568	29.719	23.809
Kategoria I b	43.763	41.222	41.044	36.398	31.356	24.234	24.276*	23.573	20.269	25.326	27.495
Kategoria II	135.536	131.919	126.296	105.555	90.932	102.253	118.810*	119.070	110.675	94.402	106.060
Kategoria III	55.729	57.986	54.506	50.957	43.898	42.926	28.830*	27.224	25.784	17.829	23.305

* z uwagi na dokładne określenie poszczególnych kategorii w roku 2002 nastąpiły przesunięcia przynależnych powierzchni w stosunku do lat ubiegłych.

PRZEMYSŁ

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Pod pojęciem „przemysł” rozumie się sekcje PKD:

przetwórstwo przemysłowe oraz zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę.

4. Informacje zawarte w tablicach dotyczą działalności podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 50 osób. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej jak i nieprzemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje: wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji; wartość robót i usług świadczonych odpłatnie zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych; zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia; pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.

5. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Tabl. 29. Produkcja sprzedana przemysłu

tys. złotych (ceny bieżące)

Lata	Przemysł ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
1993	912.067,1	873.637,8	38.429,3
1994	1.278.316,0	1.148.821,4	129.494,6
1996	2.111.125,9	1.856.503,2	254.622,7
1997	2.597.982,1	2.316.995,2	280.986,9
1998	2.732.039,2	2.633.266,2	98.773,0
1999	2.878.495,8	2.563.089,9	315.405,9
2000	2.934.283,7	2.600.793,8	333.489,9
2001	3.023.479,3	2.628.947,1	394.532,2
2002	3.021.976,7	2.584.592,3	437.384,4
2003*	4.622.961,8	4.014.272,5	608.689,3
2004	5.201.887,4	4.514.308,7	687.578,7
2005	4.103.080,2	3.953.942,0	149.138,2
2006	4.150.156,6	3.945.652,8	204.503,8

* zmiana sposobu agregacji danych

Produkcja sprzedana

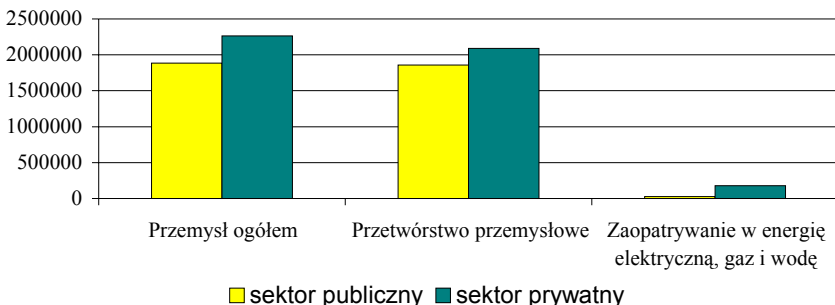
W związku ze zmianą sposobu agregacji danych nie ma możliwości porównania danych od roku 2003 z latami wcześniejszymi. Ponadto z uwagi na przekształcenia w sektorze energetycznym dane od roku 2005 również są nieporównywalne z poprzednimi.

W roku 2006 w porównaniu do roku 2005 roku produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) wzrosła nieznacznie o 47.076,4 tys. złotych (tj. o 1,1%). Dla produkcji sprzedanej sekcji przetwórstwo przemysłowe spadek wyniósł 8.289,2 tys. złotych (0,2%). W sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę produkcja wzrosła o 55.365,6 tys. złotych (tj. 37,1%).

Udział sekcji przetwórstwo przemysłowe w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ulegał wahaniom - w 2006 roku udział ten wyniósł 95,1%. W ramach tej sekcji największą wartość produkcji sprzedanej odnotowuje się w podsekcji produkcja artykułów spożywczych i napojów (62,2%).

W latach 1993-2002 odnotowano spadek udziału sektora publicznego w wartości produkcji sekcji przetwórstwo przemysłowe z 66,5% do 3,4%. Zmiana sposobu agregacji danych sprawiła, że w 2003 roku udział sektora publicznego w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wyniósł 40,7%, w ostatnim roku 45,4%.

Rys. 20. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD
Stan w dniu 31 XII 2006r.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Liczba osób zatrudnionych w przemyśle ulega wahaniom. W 2002 roku w stosunku do poprzedniego odnotowano spadek zatrudnienia o 297 osób (tj. o 1,3%). W sekcji Przetwórstwo przemysłowe spadek ten wyniósł 268 osób (tj. 1,3%), a w sekcji zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę 20 osób (tj. 0,8%). W związku z opisanymi wyżej zmianami sposobu agregacji danych nie ma możliwości porównania danych za ostatnie lata. Zatrudnieni w sekcji przetwórstwo przemysłowe stanowili w 2006 roku 95,2% ogółu zatrudnionych w przemyśle. Sektor publiczny zatrudniał 28,0% ogółu zatrudnionych w przemyśle.

Na stanowiskach robotniczych pracowało 73,7% ogółu zatrudnionych w przemyśle.

W 2005 roku przeciętnie miesięczne wynagrodzenie brutto (bez wypłat z zysku) w przemyśle wyniosło 2.489 zł. W sekcji zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę przekroczyło średnią krajową i wyniosło 3.120 zł.

Tabl. 30. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przemyśle

Lata	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
Zatrudnienie (jednostki, w których liczba pracujących przekracza 9 osób)			
1994	26.748	23.848	2.900
1996	26.703	24.323	2.380
1997	26.917	24.538	2.379
1998	24.763	22.466	2.297
1999	25.866	23.552	2.314
2000	23.889	21.498	2.391
2001	23.184	20.647	2.479
2002	22.887	20.379	2.459
2003*	28.044	25.538	2.464
2004	26.640	24.203	2.382
2005	22.990	21.865	1.083
2006	21.634	20.605	994
Wynagrodzenie brutto w złotych			
1994	542	514	775
1996	885	853	1.207
1997	1.080	1.044	1.451
1998	1.262	1.224	1.633
1999	1.644	1.597	2.127
2000	1.835	1.777	2.353
2001	1.924	1.850	2.553
2002	1.979	1.882	2.793
2003*	2.123	2.050	2.887
2004	2.206	2.128	3.010
2005	2.313	2.281	2.981
2006	2.489	2.460	3.120

* zmiana sposobu agregacji danych

BUDOWNICTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Informacje działu dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych do sekcji PKD - budownictwo, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

4. Do produkcji podstawowej zaliczono wykonywane na terenie kraju roboty budowlano-montażowe w zakresie inwestycji, remontów, konserwacji, budownictwa tymczasowego na placach budów. Wartość robót produkcji podstawowej obejmuje produkcję własną, tj. wykonaną siłami własnymi jednostki.

5. Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczą pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty, w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dane nie obejmują uczniów.

Produkcja budowlano-montażowa

Udział produkcji grupy Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna w produkcji budowlano-montażowej ogółem wzrósł z 74,1% w 1993 roku do 92,7% rok później, po czym wahał się osiągając stosunkową stabilizację w ostatnich latach. W 2006 roku wyniósł 85,1%.

Tabl. 31. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych tys. złotych (ceny bieżące)

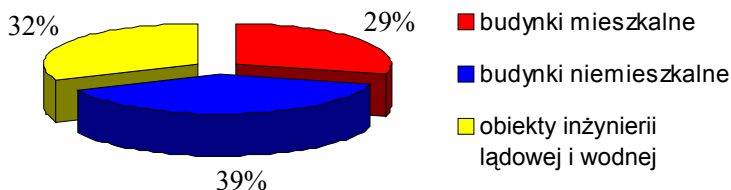
Lata	Ogółem	Wznoszenie kompletnych budowli lub ich części, inżynieria lądowa i wodna	Wykonywanie instalacji budowlanych
1993	63.369,0	46.942,3	16.426,7
1994	64.799,9	60.072,0	4.727,9
1995	88.693,8	82.166,5	6.527,3
1996	130.903,3	122.717,6	8.185,7
1997	170.192,2	144.497,4	25.694,8
1998	264.744,7	231.256,8	33.487,9
1999*	366.673,8	322.110,4	44.563,4
2000*	426.604,0	384.172,8	42.431,2
2001*	389.628,1	350.217,7	39.410,4
2002*	254.076,3	229.119,3	23.479,6
2003*	224.791,6	196.180,0	28.611,6
2004*	236.093,2	200.009,5	36.083,7
2005*	283.776,8	243.645,2	39.811,6
2006*	432.734,6	368.177,7	63.798,7

* brak możliwości porównania z latami ubiegłymi z uwagi na zmianę wielkości zatrudnienia w poszczególnych jednostkach

W latach 1993-2002 w produkcji budowlano-montażowej według obiektów dominowały budynki mieszkalne, lecz ich udział spadł w tym okresie z 71,2% do 30,1%. W 2006 roku produkcja budowlano-montażowa odbywała się tylko w trzech grupach obiektów.

Roboty inwestycyjne w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej wyniosły w 2006 roku 81,7%.

Rys. 21. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych wg rodzajów obiektów budowlanych
Stan w dniu 31.12.2006r.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W latach 1993-1995 wystąpił spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach budowlanych o 40,7%. Od roku 1996 do 2001 zatrudnienie rosło, jednak w dwóch kolejnych latach spadło o 38,3% do wielkości najniższej od 1995 roku - 2583 osoby. W ostatnich latach ponownie rośnie - w 2006 roku wyniosło 2.993 osoby - o 11,7% więcej niż w poprzednim.

Zatrudnieni w grupie „Wznoszenie kompletnej budowli lub ich części ...” stanowią 76,8% ogółu zatrudnionych w budownictwie.

Sektor prywatny zatrudnia 96,9% ogółu zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlanych. W 1993 roku odsetek ten kształtował się na poziomie 42,1%.

W latach 1993-2006 wynagrodzenia w budownictwie ogółem i poszczególnych grupach były poniżej poziomu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Tabl. 32. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przedsiębiorstwach budowlanych

Lata	Ogółem	Wznoszenie komplet- nych budowli lub ich części, inżynieria łą- dowa i wodna	Wykonywanie instalacji budow- lanych
Zatrudnienie*			
1993	3.891	3.591	300
1994	2.897	2.635	262
1995	2.307	2.121	186
1996	2.674	2.488	186
1997	3.090	2.697	393
1998	3.384	2.935	396
1999	4.045	3.401	587
2000	4.128	3.618	493
2001	4.183	3.617	550
2002	3.028	2.579	413
2003	2.583	2.148	412
2004	2.593	2.151	382
2005	2.679	2.224	391
2006	2.993	2.298	592
Wynagrodzenie brutto w złotych *			
1993	314	304	439
1994	401	385	561
1995	579	582	544
1996	743	751	627
1997	888	885	915
1998	1.126	1.134	1.107
1999	1.540	1.571	1.412
2000	1.730	1.741	1.680
2001	1.752	1.767	1.682
2002	1.836	1.865	1.748
2003	1.705	1.729	1.630
2004	1.796	1.806	1.803
2005	1.803	1.805	1.872
2006	1.981	2.029	1.881

* w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

HANDEL

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Informacje działu dotyczą wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową.
4. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na tzw. giełdach samochodowych, staroci).
5. Danych o liczbie sklepów i pracujących od 2004 nie agreguje się - dane z lat poprzednich znajdują się we wcześniejszych wydaniach „Raportu ...”.
6. Podziału towarów na konsumpcyjne i niekonsumpcyjne dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne) materiały budowlane itp.
Podziału sprzedaży towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe - dokonano szacunkowo.
7. Dane o sprzedaży detalicznej towarów, sprzedaży hurtowej i sprzedaży w placówkach gastronomicznych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
Sprzedaż w sektorze publicznym to sprzedaż dokonywana przez podmioty państwowe (w tym spółki Skarbu Państwa i przedsiębiorstwa państwowe), komunalne i mieszane (spółki z przewagą kapitału sektora publicznego).

Sprzedaż

Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących) pozostaje w od 2003 roku na zbliżonym poziomie - w 2006 roku wzrosła o 4,9% w stosunku do poprzedniego. Wartość sprzedaży detalicznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosła z 574 złotych w 1993 roku do 5.901 złotych w 2001 roku. Rok później spadła jednak do 4.654 złotych. Od tego czasu ponownie rośnie - w roku 2005 była rekordowa i wyniosła 7.458 złotych na mieszkańca.

Wartość sprzedaży hurtowej (w cenach bieżących) wzrosła w 2006 roku w stosunku do 2005 roku o 1.272.273,2 tys. złotych (tj. o 15,8%). W 1993 roku wartość sprzedaży hurtowej stanowiła zaledwie 90,6% wartości sprzedaży detalicznej. W 2006 roku wartość sprzedaży hurtowej przekroczyła 6-krotność wartości sprzedaży detalicznej.

W stosunku do 2005 roku wartość sprzedaży w placówkach gastronomicznych wzrosła o 5.854 tys. złotych (tj. o 18,9%).

Tabl. 33. Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych
(ceny bieżące)

Lata	Sprzedaż w tys. złotych		
	detaliczna	hurtowa	w placówkach gastronomicznych
1993	116.564,2	105.651,6	2.461,9
1994	146.523,1	148.226,4	3.259,1
1995	211.649,6	313.244,7	3.934,8
1996	342.087,5	840.150,8	4.913,6
1997	668.790,9	1.289.160,2	8.261,0
1998	662.357,2	2.229.212,3	6.850,0
1999	916.259,1	2.496.086,1	13.893,0
2000	948.132,0	3.729.099,0	20.471,0
2001	1.212.120,1	4.117.187,2	26.846,0
2002	980.637,7	4.457.302,8	28.021,0
2003	1.431.091,1	5.742.865,2	26.434,0
2004	1.467.412,4	7.480.439,6	27.907,0
2005	1.473.145,7	8.032.258,4	31.019,0
2006	1.545.240,4	9.304.531,6	36.873,0

W wartości sprzedaży detalicznej towarów dominuje sprzedaż towarów konsumpcyjnych, która w 2005 roku stanowiła 61,9%. Udział ten od 1993 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wśród towarów konsumpcyjnych największa sprzedaż wystąpiła w grupie towarów żywnościowych (65,8%).

Przedstawione wyżej dane dotyczące sprzedaży detalicznej nie uwzględniają sprzedaży targowiskowej. W Toruniu funkcjonuje obecnie 6 targowisk.

Ogólna powierzchnia targowisk w roku 2006 wyniosła 61.772 m². Liczba stałych punktów sprzedaży drobnodetalicznej zlokalizowanych na terenie targowisk wyniosła 1.974.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Dane obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 49 osób i które prowadzą księgi handlowe (z wyłączeniem banków, instytucji ubezpieczeniowych i szkół wyższych oraz podmiotów prowadzących działalność w zakresie rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa).
4. Przychody z działalności gospodarczej obejmują otrzymane i należne kwoty: ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów, składników majątkowych (środków trwałych, materiałów, wyposażenia, inwestycji itp.), z operacji finansowych, z dotacji przedmiotowych i innych zwiększeń przychodów.
5. Koszty uzyskania przychodów obejmują: koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), wartość w cenach zakupu (nabycia) sprzedanych towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne, koszty finansowe (odsetki, prowizje od pożyczek i kredytów itp.).
6. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) stanowi różnicę pomiędzy przychodami z działalności gospodarczej a kosztami uzyskania tych przychodów skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.
7. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) wynika z pomniejszenia zysku brutto o obowiązkowe odpisy (w szczególności podatek dochodowy) lub powiększenia straty brutto o obowiązkowe odpisy na rzecz budżetu państwa.

Przychody, koszty i wyniki finansowe

Od 1993 roku przychody z działalności gospodarczej przedsiębiorstw wzrosły ponad ośmiokrotnie. W ostatnim okresie, po wcześniejszym spadku, wzrosły o 1.533.919 tys. zł (12,7%). Największy udział w wartości przychodów przedsiębiorstw miały: handel i naprawy (47,2%) oraz przetwórstwo przemysłowe (42,8%).

Koszty uzyskania przychodów z działalności gospodarczej zwiększyły się od 1993 roku porównywalnie z przychodami. W 2006 roku wzrosły o 40.774 tys. zł (0,8%).

Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach (relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności) był w 2006 stosunkowo niski i wyniósł 93,6%.

Wyniki finansowe netto przedsiębiorstw wzrosły w 2006 w stosunku do roku 2005 ponad 2-krotnie. Największy udział (53,0%) w wartości wyniku finansowego przedsiębiorstw miała sekcja przetwórstwo przemysłowe. Znaczną część wypracowała sekcja handel i naprawy - 37,7%.

Tabl. 34. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	1993	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
	w tysiącach złotych							
Przychody ogółem	1.634.286	4.233.380	6.250.260	7.741.111	8.324.214	13.341.622	12.124.046	13.657.965
Koszty uzyskania przychodów	1.527.942	4.053.137	6.040.945	7.514.879	7.959.734	12.432.202	11.760.569	12.985.804
Wynik finansowy brutto	101.885	176.686	211.466	225.317	365.871	911.220	366.691	673.086
Wynik finansowy netto	32.318	82.893	114.483	130.807	257.405	690.071	271.934	522.354

Tabl. 35. Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw

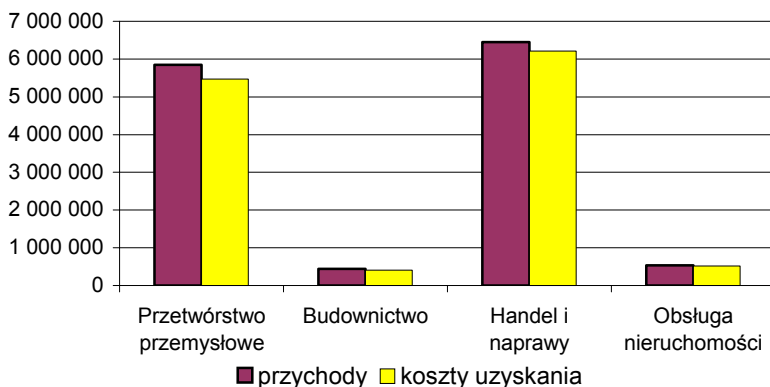
Wyszczególnienie	1993	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
	w tysiącach złotych							
Majątek obrotowy ogółem	481.033	1.059.238	1.629.499	2.092.623	2.370.182	4.514.770	4.194.407	5.012.880
w tym:								
- należności i roszczenia	263.641	524.692	899.875	1.272.578	1.437.855	2.034.896	1.850.744	2.182.214
- zapasy	159.306	406.700	556.056	626.548	672.821	2.032.193	1.880.101	2.292.082
Zobowiązania ogółem	521.123	875.587	1.392.546	1.891.832	2.266.888	3.840.086	3.571.554	3.995.933
w tym:								
- kredyty i pożyczki	179.863	393.432	457.445	614.773	735.413	1.526.459	1.528.039	1.300.261

Tabl. 36. Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych)

Wyszczególnienie		1993	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Przetwórstwo przemysłowe	przychody	932.205	2.131.508	2.800.310	3.914.341	5.045.629	6.459.561	5.611.260	5.844.176
	koszty	859.430	2.048.348	2.701.793	3.752.047	4.728.564	5.860.260	5.428.725	5.469.499
	wynik netto	15.575	35.467	50.794	93.383	224.237	445.595	129.209	276.680
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	przychody	286.638	658.495	850.379	810.213	1.151.560	x	x	x
	koszty	859.430	601.683	816.461	789.048	1.126.928	x	x	x
	wynik netto	24.795	26.913	13.757	11.327	14.871	x	x	x
Budownictwo	przychody	76.008	173.030	369.843	443.994	321.969	185.889	303.762	438.647
	koszty	77.921	163.565	337.130	432.203	323.535	178.373	289.341	407.557
	wynik netto	-5.121	5.277	21.389	5.219	-3.761	5.994	11.371	25.478
Handel i naprawy	przychody	221.401	1.069.519	1.848.738	2.105.126	2.529.680	4.977.426	5.389.823	6.445.914
	koszty	220.019	1.042.200	1.816.759	2.086.312	2.492.850	4.740.175	5.244.908	6.212.878
	wynik netto	-1.237	14.407	20.304	12.625	28.158	192.118	118.304	196.729
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	przychody	31.342	43.914	49.220	48.283	33.454	x	x	x
	koszty	32.833	43.577	49.258	46.038	31.021	x	x	x
	wynik netto	-3.078	-947	-476	1.188	1.616	x	x	x
Obsługa nieruchomości i firm	przychody	61.054	123.632	279.529	361.916	332.526	407.410	479.480	536.981
	koszty	58.956	122.211	269.719	357.515	326.921	398.802	463.175	520.011
	wynik netto	640	837	6.929	2.752	4.018	5.231	8.760	9.390
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	przychody	16.797	25.365	36.658	29.387	44.865	x	x	x
	koszty	15.606	23.809	34.301	26.607	41.507	x	x	x
	wynik netto	688	837	1.755	2.341	2.549	x	x	x

Wskaźnik rentowności obrotu netto (relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności) ulegał w omawianym okresie wahaniom. W 2006 roku osiągnął 3,8%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe wskaźnik rentowności obrotu netto wyniósł w 2005 roku 4,7%. Najwyższą wartość wskaźnika (3,7%) odnotowano w budownictwie - 5,8%.

Rys. 22. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2006 roku (w tys. zł)

Majątek obrotowy, kredyty i zobowiązania przedsiębiorstw

Majątek obrotowy przedsiębiorstw rósł nieprzerwanie od 1993 do 2004 roku, spadł w roku 2005, by osiągnąć maksymalną wartość w ostatnim z analizowanych lat, przekraczając o 818.473 tys. zł, tj. o 19,5% wynik roku poprzedniego. W strukturze majątku obrotowego w 2006 roku najczęściej stanowiły zapasy - drugi rok z rzędu były w ujęciu wartościowym większe niż należności i roszczenia - ich udział wyniósł 45,7%.

Największy udział w wartości majątku obrotowego przedsiębiorstw miała sekcja przetwórstwo przemysłowe - 54,9%.

W 2006 roku wzrosły wartości zobowiązań i zapasów, zmniejszyło się natomiast saldo kredytów i pożyczek, które stanowiły 32,5% wartości zobowiązań.

Zobowiązania przedsiębiorstw w sekcji przetwórstwo przemysłowe stanowiły w 2006 roku 46,7% ogółu zobowiązań.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia. Z dniem 1 września 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 08.01.1999 r. - Przepisy

wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96). W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce dotychczasowych ośmioletnich szkół podstawowych powstały sześciolletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa.

3. Dane dotyczące szkół podstawowych, gimnazjów, szkół zawodowych oraz liceów ogólnokształcących - jeśli nie zaznaczono inaczej - wykazano łącznie ze szkołami specjalnymi.

4. W szkolnictwie zawodowym za szkołę uznaje się każdą szkołę zawodową określonego typu i rodzaju o odrębnej podbudowie programowej, bez względu na to czy szkoła posiada wspólną administrację, czy jest samodzielną oraz bez względu na czas trwania i prowadzone specjalności szkolenia.

W szkolnictwie zawodowym przyjęto podział szkół na:

- zasadnicze szkoły zawodowe;

- średnie szkoły zawodowe, do których zaliczono: technika zawodowe i równorzędne szkoły zawodowe, licea zawodowe, średnie studia zawodowe oraz szkoły artystyczne II stopnia;

- policealne szkoły zawodowe (m.in. nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie - w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata).

5. Pomieszczenia do nauczania nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych.

6. Dane o absolwentach szkół ogólnokształcących i zawodowych dotyczą poprzedniego roku szkolnego, szkół wyższych - roku kalendarzowego. Informacje o absolwentach szkół wykazano łącznie z eksternami. Dane o absolwentach szkół wyższych dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych zawodowych i magisterskich (jednolitych i uzupełniających).

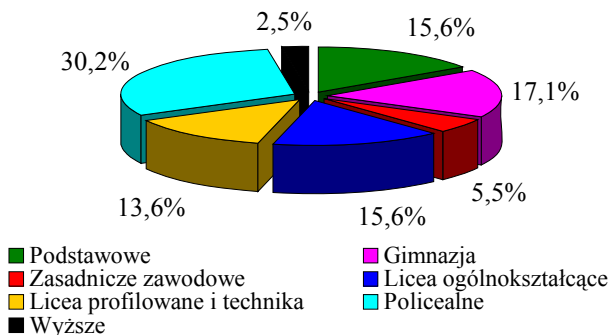
7. Informacje dotyczące szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego podano według stanu na początku roku szkolnego, a dotyczące szkolnictwa wyższego według stanu w dniu 31 XII.

8. Od roku szkolnego 2003/2004 nie są agregowane dane dotyczące nauczycieli. Wcześniejsze dane znajdują się w poprzednich edycjach „Raportu o stanie miasta”.

A. DANE ZBIORCZE

W stosunku do roku szkolnego 2005/06 liczba placówek szkolnych spadła o 27 (9,4%). W większości typów szkół odnotowano zmniejszenie ich liczby. Nie zmieniła się jedynie ilość szkół zasadniczych zawodowych. Liczba szkół wyższych wzrosła do pięciu. W strukturze szkół od trzech lat dominują szkoły policealne, wcześniej najwięcej był szkół średnich zawodowych (obecnie ujętych w grupie licea profilowane i technika).

Rys. 23. Szkolnictwo według typów szkół
Rok szkolny 2006/2007

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 przyrost liczby uczniów i studentów odnotowano w szkolnictwie wyższym, policealnym i liceach ogólnokształcących. Największy przyrost - o 275% (tj. o 25.345 osób) odnotowano wśród studentów. Największy spadek - o 82% (6.140 uczniów) - nastąpił w szkolnictwie zasadniczym zawodowym.

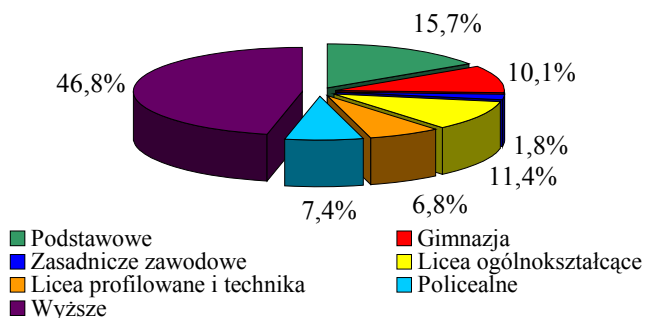
W roku szkolnym 2006/07, w porównaniu do roku poprzedniego, przyrost liczby uczniów nastąpił jedynie w szkołach policealnych (16,5%) i liceach ogólnokształcących (1,0%).

Udział liczby studentów w ogólnej liczbie uczących się w Toruniu był najwyższy w roku szkolnym 2005/06 osiągając 47,7% (wobec 15,9% w 1990/91 roku). W ostatnim okresie spadł nieznacznie - do 46,8%. Wyraźnie zmieniły się ilości uczniów w szkołach średnich (obecnie ponadgimnazjalnych) - do roku 1998/99 więcej uczniów uczyło się w szkołach zawodowych, od roku 1999/2000 większy udział mają uczniowie liceów ogólnokształcących. Systematycznie spada również udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych z 12,9% w 1990/91 roku do 1,8% w roku 2006/07.

Tabl. 37. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1998/99	1999/00	2001/02	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
SZKOŁY									
Podstawowe	31	37	44	39	38	38	32	32	31
Gimnazja	-	-	-	33	35	35	36	35	34
Zasadnicze zawodowe	29	17	17	17	17	12	12	11	11
Licea ogólnokształcące	8	13	15	18	19	26	27	33	31
Licea profilowane i technika	36	34	41	42	45	50	43	38	27
Policealne	16	14	31	34	38	41	58	62	60
Wyższe	1	1	2	2	3	4	4	4	5
UCZNIOWIE I STUDENCI									
Podstawowe	27.943	28.538	23.952	19.310	14.747	13.111	12.854	12.240	11.633
Gimnazja	-	-	-	3.255	8.947	8.387	8.355	7.973	7.460
Zasadnicze zawodowe	7.478	6.447	4.933	4.764	2.988	1.398	1.457	1.396	1.338
Licea ogólnokształcące	3.654	4.690	8.239	9.108	7.712	8.558	8.448	8.310	8.391
Licea profilowane i technika	7.800	7.584	8.347	8.097	7.090	7.330	6.480	6.070	5.048
Policealne	1.970	1.805	2.961	2.862	3.335	4.303	4.639	4.703	5.481
Wyższe	9.207	10.250	27.996	29.228	32.891	34.733	36.545	37.075	34.552

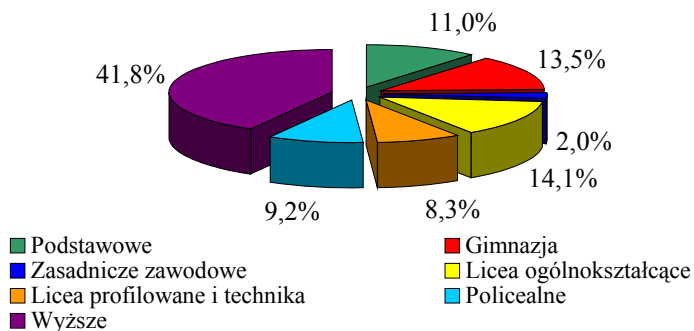
Rys. 24. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów
Rok szkolny 2006/2007

Od roku szkolnego 2002/03 znacząco wzrosła liczba absolwentów w wyniku pojawienia się pierwszego rocznika absolwentów gimnazjów. W roku 2006/07 wzrost liczby absolwentów zanotowano jedynie w szkołach wyższych i policealnych - odpowiednio o 2,3% i 1,5%. W porównaniu z rokiem 1990/91 największy przyrost absolwentów - niemal siedmiokrotnie zanotowały szkoły wyższe.

Szkoły wyższe dominują także w strukturze absolwentów, wydając 46% wszystkich absolwentów. W strukturze tej odnotowano od początku lat dziewięćdziesiątych zasadnicze zmiany. Udział absolwentów szkół wyższych wzrósł z 12%. Spadł natomiast znacząco udział absolwentów szkół zasadniczych zawodowych z 23,4% do 2,2%.

Rys. 25. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów
Rok szkolny 2006/2007

Tabl. 38. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1999/00	2001/02	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Podstawowe	3.020	3.301	3.648	2.665	2.668	2.385	2.323	2.171
Gimnazjalne	-	-	-	-	2.833	2.690	2.724	2.648
Zasadn. zawodowe	2.084	2.059	1.372	1.358	1.235	349	518	396
Licea ogólnokszt.	745	902	1.574	2.152	2.999	2.451	3.278	2.775
Licea prof. i tech.	1.362	1.421	1.982	1.618	1.752	2.086	1.688	1.637
Policealne	630	988	1.340	1.020	1.674	1.837	1.785	1.812
Wyższe	1.067	1.431	5.294	6.128	7.087	7.602	8.026	8.209

B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Szkolnictwo podstawowe (bez szkół specjalnych)

W 2006 roku w Toruniu funkcjonowało 28 szkół podstawowych, tj. o jedną placówkę mniej niż rok wcześniej. Liczba uczniów uczęszczających do tych szkół wynosiła 11.346.

W szkołach podstawowych obserwuje się malejącą tendencję liczby uczniów. W roku szkolnym 2006/07 największa liczba uczniów pobierała naukę w klasach szóstych (18,9%) i piątych (17,6%), najmniej uczniów uczęszczało do klas pierwszych (15,1%) i drugich (15,7%). W roku 2006 szkołę podstawową ukończyło 2.136 osób.

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawodowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkolnictwie podstawowym w stosunku do roku szkolnego 1990/91.

Natomiast w stosunku do roku szkolnego 1991/92 odnotowano przyrost szkół podstawowych o 1 placówkę (tj. o 3,7%), spadek pomieszczeń do nauczania o 102 (tj. o 15,5%). Liczba absolwentów szkół podstawowych ulega wahaniom. W stosunku do roku poprzedniego w roku 2006 liczba absolwentów spadła o 139 osób (tj. o 6,1%). Spadają wskaźniki liczby uczniów na: szkołę, oddział i pomieszczenie do nauczania.

Tabl. 39. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Szkoły	26	27	36	38	35	35	35	35	29	29	28
Pomieszczenia do nauczania	612	658	835	854	762	629	582	578	546	546	556
Oddziały	992	1.010	1.005	969	797	656	616	571	535	503	478
Uczniowie	27.117	27.382	25.335	23.330	18.912	14.941	13.874	13.111	12.566	11.966	11.346
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego	2.875	3.069	3.363	3.522	3.460	6.041	2.605	2.628	2.338	2.275	2.136
Liczba uczniów na szkołę	1.043	1.014	704	614	540	427	396	375	433	413	405
Liczba uczniów na oddział	27	27	25	24	24	23	23	23	23	24	24

Tabl. 40. Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Szkoły	29	30	32	32	32	30	29
Pomieszczenia do nauczania	205	220	300	323	384	362	354
Oddziały	124	224	350	341	326	306	287
Uczniowie	3.164	5.944	8.507	8.387	8.103	7.685	7.171
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego			2.893	2.790	2.643	2.639	2.592
Liczba uczniów na szkołę	109	198	266	262	253	256	247
Liczba uczniów na oddział	26	24	24	25	25	25	25

Gimnazja

Rok szkolny 1999/2000 był pierwszym rokiem, w którym - zgodnie z wprowadzoną reformą oświaty - zaczęły funkcjonować gimnazja. Gimnazja liczyły wtedy 3.164 uczniów w klasach pierwszych.

W ostatnim z analizowanych lat liczba szkół wróciła do stanu początkowego. Maleje liczba oddziałów i uczniów. Liczba uczniów w roku 2006/07, w porównaniu z poprzednim spadła o 514 (tj. 6,7%) i wyniosła 7.171 osób.

Licea ogólnokształcące

W stosunku do roku szkolnego 1990/91 liczba liceów ogólnokształcących dla młodzieży wzrosła ponad dwukrotnie - z 7 do 16 placówek. W związku z tym wzrosła również liczba pomieszczeń do nauczania - ze 115 do 291. W tym samym czasie wahała się liczba uczniów i oddziałów. Wartości te były największe w roku szkolnym 2000/01. Mimo spadku w kolejnych latach nadal są wyraźnie większe od wielkości z początku lat 90-tych.

Na początku roku szkolnego 2006/07 liczby uczniów pobierających naukę w poszczególnych klasach były bardzo zbliżone - najwięcej w klasach pierwszych - 34,3%. Najmniej uczniów - 31,6% uczęszczało do klas trzecich. W roku szkolnym 2003/04 największa liczba uczniów liceów (ponadpodstawowych) - 57,1% kształciła się w klasach o profilu ogólnym. Za kolejne lata brak szczegółowych danych o profilach kształcenia.

Od roku 1990 odnotowano przyrost liczby absolwentów o 1.632 (tj. o 241%).

Wskaźnik liczby uczniów na szkołę wykazywał tendencję rosnącą do roku 2000/01, natomiast w kolejnych latach znacząco się zmniejszył i wyniósł w roku 2006/07 426 osób. Stabilna jest liczba uczniów na oddział.

Od 1998 roku pod patronatem UMK działa jedyne w Polsce Gimnazjum i Liceum Akademickie kształcące szczególnie uzdolnioną młodzież.

C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Ze względu na zmianę metodologii klasyfikacji szkół artystycznych (jedynie w roku szkolnym 1990/91 szkoły artystyczne I stopnia zaliczono do szkolnictwa zawodowego) nie jest możliwe dokładne określenie skali zmian w szkołach zawodowych.

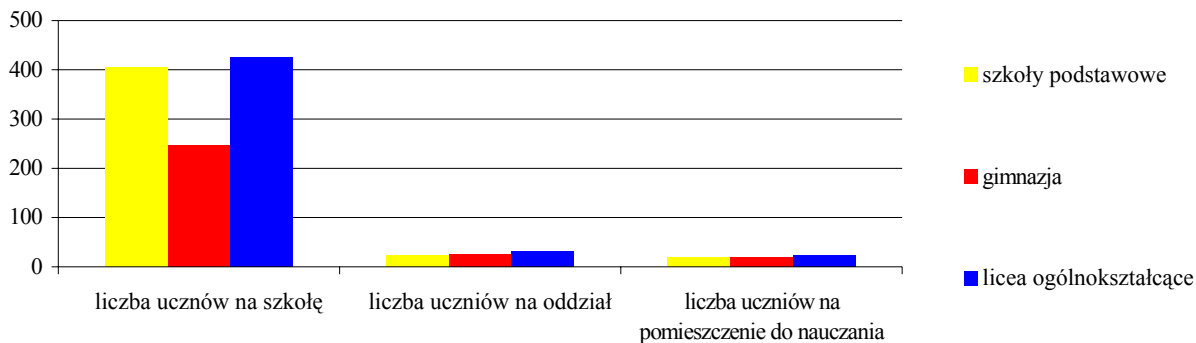
W roku 2006/07 w porównaniu z rokiem szkolnym 1991/92 odnotowano spadek liczby placówek o 21 (36,2%). Niemal dwukrotnie spadła liczba szkół zasadniczych, w mniejszym stopniu ilość pozostałych szkół. W stosunku do roku 2005/06 zanotowano spadek liczby szkół o 6 (14,0%) - liczba szkół zasadniczych pozostała na niezmiennym poziomie, zmniejszyła się ilość pozostałych szkół.

Liczba pomieszczeń do nauczania ulega wahaniom, jednak należy zauważyć tendencję malejącą. W roku 2006 w stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba sal zmniejszyła się o 33 (tj. o 8,6%).

Tabl. 41. Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych)

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Szkoły	7	12	13	15	15	15	16	17	17	16	16
Pomieszczenia do nauczania	115	134	204	212	270	304	359	342	302	282	291
Oddziały	113	139	205	239	269	289	242	249	250	235	222
Uczniowie	3.392	4.271	6.468	7.526	8.408	9.069	7.460	7.570	7.453	7.088	6.822
Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego	676	831	1.219	1.543	1.464	1.593	2.060	2.343	2.302	2.442	2.308
Liczba uczniów na szkołę	485	356	498	502	561	605	466	445	438	443	426
Liczba uczniów na oddział	30	31	32	31	31	31	31	30	30	30	31

Rys. 26. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących
Rok szkolny 2006/07

Tabl. 42. Szkoły zawodowe dla młodzieży

Wyszczególnienie	1990/91	1991/92	1996/97	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Szkoły ogółem	65	58	59	59	60	61	60	65	56	46	43	37
Zasadnicze zawodowe	26	21	16	15	16	16	16	18	12	12	11	11
Średnie / pomadgimnazjalne	28	27	29	28	29	28	29	33	33	22	20	19
Policealne	11	10	14	16	15	17	15	14	11	12	12	7
Pomieszczenie do nauczania ogółem	400	414	377	433	415	422	392	344	315	380	383	350
Zasadnicze zawodowe	144	101	137	101	115	114	108	88	41	50	48	40
Średnie / pomadgimnazjalne	235	266	188	231	234	240	208	172	221	259	265	250
Policealne	21	47	52	101	66	68	76	84	53	71	70	60
Uczniowie ogółem	14.809	14.095	13.034	13.022	12.491	12.104	9.369	8.596	8.320	7.883	7.299	7.045
Zasadnicze zawodowe	7.381	6.580	5.082	4.864	4.715	4.553	2.950	2.064	1.398	1.457	1.396	1.338
Średnie / pomadgimnazjalne	6.374	6.260	6.533	6.708	6.286	6.208	4.995	5.037	5.519	4.943	4.809	4.852
Policealne	1.054	1.255	1.419	1.450	1.305	1.343	1.424	1.495	1.403	1.483	1.094	855
Absolwenci ogółem	3.409	3.506	3.439	3.216	3.362	3.104	3.111	3.202	2.824	2.190	2.211	2.040
Zasadnicze zawodowe	1.946	1.923	1.582	1.319	1.286	1.383	1.342	1.296	1.208	349	518	396
Średnie / pomadgimnazjalne	1.101	1.049	1.362	1.273	1.455	1.271	1.283	1.389	1.100	1.295	1.192	1.198
Policealne	362	534	495	624	621	450	486	517	516	546	501	446

W roku szkolnym 2006/07 odnotowano najmniejszą liczbę uczniów od roku szkolnego 1991/92 (spadek o 7.050 osób, tj. ponad połowę). W grupie szkół zasadniczych zawodowych spadek liczby uczniów w analizowanym okresie wyniósł 5.242 osób (tj. o 80,0%).

Zmiany w liczbie uczniów szkół mają wpływ na liczbę ich absolwentów. W analizowanym okresie w grupie absolwentów szkół zasadniczych zawodowych odnotowano spadek o 1.527 osób (tj. o 79,4%). W szkołach średnich/ponadgimnazjalnych przyrost wyniósł 149 absolwentów, tj. 14,2%.

D. SZKOLNICTWO WYŻSZE

W Toruniu działają dwie wyższe uczelnie publiczne - Uniwersytet Mikołaja Kopernika i Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Toruńskiej oraz trzy niepubliczne - Wyższa Szkoła Bankowa, Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej, a także ujęta po raz pierwszy Toruńska Szkoła Wyższa

W latach 1990-2006 wzrosła liczba studentów zarówno na studiach stacjonarnych (wcześniej określanych jako dzienne) jak i na studiach niestacjonarnych (wcześniej określanych jako studia dla pracujących - wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne), co spowodowało niemal czterokrotny przyrost liczby studentów ogółem (o 25.345 osób). Od kilku lat mieliśmy do czynienia już tylko z powolnym wzrostem, a w ostatnim z analizowanych okresów liczba studentów po raz pierwszy spadła.

Studiujący na studiach stacjonarnych stanowili w roku akademickim 2006/07 53,7% ogółu studentów. W roku akademickim 1990/91 udział ten kształtował się na poziomie 72,9%. Studiujące w Toruniu kobiety stanowiły 64,1% ogółu studentów. W roku akademickim 2006/07 najliczniejszą grupę studentów pod względem kierunku studiów stanowiła grupa ekonomia i administracja - 13.173 osób (38,1%), grupa humanistyczna - 5.513 osób (16,0%), grupa społeczna - 3.836 osób (11,1%) i grupa prawna - 3.245 osób (9,4%).

Przyrost liczby studentów skutkowało wzrostem liczby absolwentów w latach kalendarzowych. W latach 1990-2005 nastąpił niemal ośmiokrotny przyrost liczby absolwentów ogółem, która wyniosła w 2006 roku 8.209 osób. W ostatnim z analizowanych lat akademickich liczba absolwentów była niższa na studiach stacjonarnych o 65 osoby (tj. 1,8%) w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast na studiach niestacjonarnych wyższa o 434 osoby (tj. 10,4%).

Od 1998 roku liczba absolwentów studiów dla pracujących stanowi większość ogółu absolwentów. W 2006 roku absolwenci studiów stacjonarnych stanowili 44,0%, podczas gdy w 1990 roku udział ten wynosił 74,3%.

W 2006 roku kobiety stanowiły 71,3% ogólnej liczby absolwentów. Największa liczba absolwentów pochodziła z grupy ekonomii i administracji - 3.213 osób, czyli 39,1% ogólnej liczby absolwentów.

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w analizowanym okresie systematycznie rosła. W stosunku do 1990 roku przyrost liczby nauczycieli akademickich w 2003 roku wyniósł 376 osób (tj. 38,1%). Znaczący wzrost liczby nauczycieli w 2004 roku wynika z włączenia Akademii Medycznej im. L. Rydygiera w Bydgoszczy do Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu jako Collegium Medicum.

Tabl. 43. Studenci i absolwenci szkół wyższych

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
OGÓLEM											
Studenci	9.207	10.250	23.661	27.899	30.468	32.891	34.034	34.733	36.545	37.075	34.552
Absolwenci	1.067	1.431	2.856	4.166	6.236	6.128	7.333	7.087	7.602	8.026	8.209
STUDIA STACJONARNE											
Studenci	6.709	7.544	11.054	12.938	14.749	16.472	17.745	18.510	19.538	19.475	18.561
Absolwenci	793	955	1.662	2.058	2.566	2.584	2.947	2.714	3.080	3.674	3.609
STUDIA NIESTACJONARNE											
Studenci	2.498	2.706	12.607	14.961	15.719	15.944	16.289	16.223	17.007	17.600	15.991
Absolwenci	274	476	1.194	2.108	3.670	3.544	4.386	4.373	4.522	4.166	4.600

Tabl. 44. Nauczyciele akademicki pełnozatrudnieni UMK

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*	2005/06*	2006/07*
Ogółem w tym:	987	1.042	1.128	1.187	1.253	1.301	1.329	1.363	1.879	1.870	1.980
- profesorowie	159	209	237	270	288	303	319	341	444	445	469
- docenci, adiunkci dr hab.	73	51	95	77	80	83	94	81	109	110	111
- pozostali	755	782	796	840	885	915	916	941	1.326	1.315	1.400

* w tym Collegium Medicum w Bydgoszczy

E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W 1992 roku odnotowano spadek liczby placówek wychowania przedszkolnego o ponad połowę (tj. o 43 placówki). Od tego czasu wielkość ta jest stabilna - w 2005 roku wyniosła 50 placówek, przy czym w ostatnich latach znacznie przysrosła liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych ulegała w latach 1990-2004 wahaniom. W roku szkolnym 2005/06 wzrosła w porównaniu z poprzednim o 28, tj. 0,6%.

Skutkiem spadku ilości placówek wychowania przedszkolnego był spadek miejsc w przedszkolach - w 1992 roku o 1987 miejsc (tj. o 32,8%). Później liczba miejsc w przedszkolach ulegała wahaniom, w 2005 roku spadła w porównaniu do roku poprzedniego o 153 (tj. o 3,8%) i wyniosła 3.916.

Skutkiem przedstawionych wyżej zmian był wzrost liczby dzieci przypadających na przedszkole z 97 w 1990 roku do 125 w roku 2005.

Tabl. 45. Wychowanie przedszkolne (stan w październiku)

Wyszczególnienie	1990/91	1992/93	1996/97	1998/99	2000/01	2002/03	2004/05	2005/06
PLACÓWKI								
Ogółem	84	41	36	37	39	38	47	50
Przedszkola	57	39	34	34	35	34	33	32
Oddziały przy SP	27	2	2	3	4	4	14	18
DZIECI								
Ogółem	7.605	4.940	5.226	5.070	4.932	4.677	4.709	4.737
Przedszkola	5.541	4.913	5.203	5.042	4.894	4.567	4.155	3.992
Oddziały przy SP	2.064	27	23	28	38	110	554	745
MIEJSCA W PRZEDSZKOLU (bez oddziałów przy szkole)								
Ogółem	6.053	4.066	4.096	4.318	4.381	4.128	4.069	3.916

OCHRONA ZDROWIA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu i Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do zakładów cywilnej służby zdrowia zaliczono placówki nadzorowane przez Ministerstwo Zdrowia i Polityki Społecznej, samorząd terytorialny oraz inne placówki.

Na mocy ustawy z dnia 30.08.1991 r. (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z póź. zm.) mogą być tworzone publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Publiczny zakład opieki zdrowotnej - zakład utworzony przez: ministra lub centralny organ administracji rządowej, wojewodę lub jednostkę samorządu terytorialnego.

Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej - zakład utworzony przez: kościół lub związek wyznaniowy, pracodawcę, fundację, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie, inną krajową lub zagraniczną osobę prawną lub fizyczną, a także spółkę nie mającą osobowości prawnej.

4. Dane dotyczące personelu służby zdrowia obejmują personel zatrudniony podstawowo (etatowo) w zakładach służby zdrowia udzielających świadczeń ludności. Dane o pracownikach medycznych nie obejmują osób, dla których głównym miejscem pracy są gabinety prywatne. Nie uwzględniony został personel medyczny zatrudniony m.in. w stacjach sanitarno-epidemiologicznych, w średnich szkołach medycznych, na stanowiskach administracyjnych, w Wydziałach Zdrowia i Polityki Społecznej.

5. Dane o łóżkach w zakładach służby zdrowia dotyczą łóżek rzeczywistych znajdujących się stale w salach dla chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Do łóżek rzeczywistych nie zalicza się łóżek czasowo dostawionych. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych wykazano bez łóżek dla noworodków i wcześniaków.

Personel służby zdrowia

W latach 1990-2004 występowały wahania wielkości zatrudnienia we wszystkich grupach personelu służby zdrowia, poza grupą zawodową pielęgniarek, w której obserwowano coroczny przyrost zatrudnienia. W roku 2005 spadło zatrudnienie we wszystkich grupach zawodowych. W ostatnim analizowanym okresie przybyło lekarzy i stomatologów, utrzymała się tendencja spadkowa w grupach pielęgniarek i położnych.

W stosunku do 1990 roku liczba lekarzy wzrosła o 48 (tj. o 8,9%), liczba pielęgniarek o 184 (tj. o 15,6%), a liczba położnych o 3 (tj. o 2,1%). Spadła zaś liczba lekarzy dentyistów o 25 (tj. o 20,0%).

W analizowanym okresie również liczba personelu służby zdrowia przypadająca na 10.000 mieszkańców ulegała wahaniom. W stosunku do 2005 roku wskaźnik liczby lekarzy wzrósł o 0,7 osoby i wyniósł 28,3. Odwrotnością tego

wskaźnika jest liczba ludności przypadającej na jednego lekarza, która spadła z 376 osób w 1990 roku do 354 osób w 2006 roku.

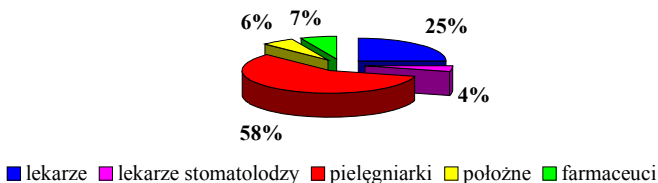
W stosunku do 1990 roku spadła liczba lekarzy dentyków na 10.000 ludności - wyniosła w 2006 roku 4,8. Analogiczny wskaźnik dla grupy zawodowej pielęgniarzek wzrósł od 1990 roku o 7,4 i stanowił 65,9. Wskaźnik liczby położnych na 10.000 mieszkańców zmieniał się w analizowanym okresie nieznacznie - w 2005 roku wyniósł 7,0.

Wszystkie wskaźniki dla Torunia w całym analizowanym okresie były korzystniejsze od wskaźników krajowych.

W strukturze personelu służby zdrowia dominują pielęgniarki. W stosunku do struktury personelu służby zdrowia z roku 1990 nie odnotowano zasadniczych zmian.

Rys. 27. Personel służby zdrowia

Stan w dniu 31 XII 2006 r.

Stacjonarna opieka zdrowotna

Obecnie w Toruniu funkcjonuje 5 szpitali: Szpital Miejski z Przychodnią Specjalistyczną, Wojewódzki Szpital Zespolony, Wojewódzki Szpital Dziecięcy, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny, MATOPAT Szpital Specjalistyczny Niepubliczny. Liczba szpitali wzrosła od 1990 roku o trzy.

Ostatnie dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej pochodzą z 2003 roku. Liczba łóżek w szpitalach wyniosła wtedy 1.218 i wzrosła w porównaniu z rokiem 2002 o 10.

Liczba osób leczonych w szpitalach wzrosła w 2003 roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 1.000 osób (tj. o 1,9%). Na 1 łóżko rzeczywiste przypadało w 2003 roku 45 leczonych.

W analizowanym okresie liczba dni pobytu chorych w szpitalu (osobodni leczenia) uległa obniżeniu. Od 1990 roku odnotowano spadek o 62,1 tys. osobodni. W liczbie osobodni uwzględniono również dni pobytu chorych w szpitalach na łózkach czasowo dostawionych. Średni okres pobytu chorego w szpitalu (stosunek liczby osobodni do liczby leczonych w ciągu analizowanego okresu) wyniósł w 2003 roku 6,1 dni i skrócił się 0,3 dnia w stosunku do 2002 roku, ale aż o 5,9 dnia w porównaniu z rokiem 1990.

W ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej w Toruniu działa również Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Psychiatrycznego.

Tabl. 46. Personel służby zdrowia (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Lekarze	538	572	557	578	632	622	642	673	655	575	586
Lekarze stomatolodzy	125	109	108	97	121	99	94	107	99	91	100
Pielęgniarki	1.182	1.176	1.205	1.237	1.297	1.313	1.393	1403	1.419	1.412	1.366
Położne	143	158	141	141	150	147	150	146	148	147	146
na 10.000 ludności											
Lekarze	26,6	28,3	27,3	28,2	30,7	30,4	30,5	32,2	31,4	27,6	28,3
Lekarze stomatolodzy	6,2	5,4	5,3	4,7	5,9	4,8	4,5	5,1	4,8	4,4	4,8
Pielęgniarki	58,5	58,3	59,1	60,3	62,9	64,3	66,1	67,1	68,1	67,9	65,9
Położne	7,1	7,8	6,9	6,9	7,3	7,2	7,1	7,0	7,1	7,1	7,0

Tabl. 47. Zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003
Szpitala	2	4	5	5	4	4	5	5	5
Łóżka w szpitalach	1.309	1.355	1.353	1.333	1.271	1.251	1.223	1.208	1218
Liczba ludności na 1 łóżko	154	149	151	154	162	163	168	174	172
LECZENI W SZPITALACH (w tysiącach)									
Bez ruchu międzyoddziałowego	36,0	37,9	44,5	45,8	40,9	46,6	48,5	53,8	54,8
Osobodni leczenia	396,3	368,6	378,2	353,9	339,8	353,2	342,2	344,7	334,2

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Lecznictwo ambulatoryjne w Toruniu realizowane było w 2006 roku w 110 zakładach: w 67 przychodniach i w ramach 43 praktyk lekarskich, działających na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Liczba porad udzielonych ogółem w 2006 roku wyniosła 2.305,7 tys.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w Toruniu udzielono ponad 11 porad lekarskich. W Polsce w 2006 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono 7 porad.

Tabl. 48. Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Wyszczególnienie	1994	1998	Wyszczególnienie	1999	2001	2003	2005	2006
ZAKŁADY (przychodnie) stan w dniu 31.XII								
- rejonowe	15	15	- ogólne	30	31	55	49	56
- specjalistyczne	11	14	- medycyny pracy	16	10	14	14	11
- spółdzielcze	2	2	- spółdzielcze	1	1	-	-	-
- rehabilitacyjne	3	2	- rehabilitacyjne	2	2	-	-	-
- akademicka	1	1	- akademicka	1	1	-	-	-
-	-	-	- poradnie	11	13	x	x	x
-	-	-	- praktyki lekarskie*	30	35	48	37	43
- PKP	5	4	-	-	-	-	-	-
PORADY UDZIELONE W PRZYCHODNIACH (w tysiącach)								
- rejonowe	624	702	- ogólne	1.101	1.045	1.581	1.829	2.306
- specjalistyczne	358	523	- medycyny pracy	327	106	79	170	-
- spółdzielcze	22	11	- spółdzielcze	11	7	-	-	-
- rehabilitacyjne	16	5	- rehabilitacyjne	4	2	-	-	-
- akademicka	39	49	- akademicka	55	71	-	-	-
-	-	-	- pozostałe	204	249	-	-	-
-	-	-	- poradnie	188	210	x	x	-
-	-	-	- praktyki lekarskie	76	120	161	221	-
- PKP	93,6	89,5	-	-	-	-	-	-

*) działające na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia

Apteki

Od 1990 roku liczba aptek wzrosła o 39 placówek (tj. o 170%). Apteki prywatne stanowiły 98% ogólnej liczby aptek.

W wyniku wzrostu liczby aptek spadła liczba ludności przypadającej na 1 aptekę. Liczba ludności na 1 aptekę w 2006 roku wyniosła 3,3 tys. i spadła w porównaniu z rokiem 1990 o 5,4 tys. (tj. o 61,4%).

Tabl. 49. Apteki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1994	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Apteki	23	34	44	53	60	59	62	62
- w tym prywatne	-	-	-	50	57	-	61	61
Liczba ludności w tys. na 1 aptekę	8,8	6,0	4,7	3,9	3,5	3,5	3,4	3,3

Żłobki

Funkcję opiekuńczo-wychowawczą dla najmłodszych dzieci sprawują w Toruniu żłobki miejskie. Ich liczba od 1993 roku, kiedy to odnotowano spadek o 8 placówek (tj. o 66,7%), do 1999 roku nie zmieniła się. W roku 2000 liczba żłobków zmniejszyła się do trzech (o 1 placówkę) i nie zmieniła się do roku 2006.

Skutkiem spadku liczby placówek było zmniejszenie liczby miejsc rzeczywistych w żłobkach w stosunku do 1990 roku o 460 (tj. o 67,7%).

Liczba dzieci przebywających w żłobkach ulega wahaniom. W 2005 roku w żłobkach przebywało 442 dzieci.

Tabl. 50. Żłobki

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	1990	1993	1996	1999	2002	2003	2004	2005	2006
Żłobki	12	4	4	4	3	3	3	3	3
Miejsca rzeczywiste	680	280	280	285	235	235	220	220	220
Dzieci przebywające	-	492	525	518	423	391	425	445	442

Statystyczna ocena stanu zdrowia mieszkańców

Do oceny wykorzystano negatywne mierniki zdrowia - umieralność, chorobowość i zachorowalność. Prezentowane w materiale dane pochodzą z opracowań Kujawsko-Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Bydgoszczy.

Zestawienie danych do 2002r. włącznie nie obejmuje praktyk zawodów medycznych udzielających świadczeń zdrowotnych w ramach środków niepublicznych. Zestawienia danych za rok 2005 dokonano w oparciu o dane publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, indywidualnych i grupowych praktyk udzielających świadczeń zdrowotnych bez względu na źródło finansowania tych świadczeń.

Tabl. 51. Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób) i współczynnik zgonów w przeliczeniu na 100 tys. ludności w Toruniu

Rok	Zgony ogółem		Choroby układu krążenia		Nowotwory		Choroby układu oddechowego		Choroby układu trawiennego	
	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.	Liczba	wsp.
1999	1.746	871,8	718	358,5	489	244,2	139	69,4	69	34,5
2000	1.703	848,6	675	336,4	490	244,2	118	58,8	72	35,9
2002	1.663	806,0	677	328,1	494	239,4	83	40,2	70	33,9
2003	1.760	856,0	713	346,8	553	269,0	91	44,3	60	29,2
2004	1.661	812,0	678	331,4	513	250,8	89	43,5	57	27,9
2005	1.786	876,2	705	345,9	528	259,0	100	49,1	93	45,6

Podstawowymi przyczynami zgonów w Toruniu, tak jak w woj. kujawsko-pomorskim i Polsce, są choroby układu krążenia, stanowiące ponad 40% oraz nowotwory stanowiące ok. 30% ogółu przyczyn.

W chorobach układu krążenia dominują zgony z powodu miażdżycy, choroby niedokrwiennej serca, zawału serca oraz chorób naczyń mózgowych. Wśród nowotworów przodują umiejscowione w obrębie narządów oddechowych (oskrzela i płuca), narządów trawiennych (żołądek, jelito grube, trzustka) oraz piersi i narządów płciowych kobiet.

Tabl. 52. Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenie będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Toruniu

Rozpoznanie	2001	2002	2003	2004	2005
Nowotwory	780	1.042	1.020	1.312	1.286
Gruźlica	75	91	87	122	103
Choroby tarczycy	1.822	2.236	2.334	2.833	2.809
Cukrzyca	3.274	4.967	4.176	5.576	5.339
Niedokrwistość	1.140	1.223	1.040	1.448	1.443
Choroby obwodowego układu nerwowego	3.886	3.761	4.116	4.790	5.002
Choroby układu krążenia w tym:	19.961	26.355	25.517	29.467	28.553
- przewlekła choroba reumatyczna	1.610	1.616	1.460	1.498	1.589
- choroba nadciśnieniowa	9.576	13.279	13.664	16.791	16.253
- choroby naczyń mózgowych	1.835	2.283	1.606	1.784	1.536
- niedokrwienne choroba serca	6.242	8.323	7.927	9.242	9.468
Przewlekły nieżyt oskrzeli	2.683	3.442	4.363	4.496	4.497
Przewlekłe choroby układu trawiennego	3.843	4.510	4.808	5.199	5.041
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	7.268	8.247	8.252	9.626	9.029
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	2.153	3.229	2.287	2.383	3.457
Ogółem	41.378	54.655	49.750	59.760	58.223

W 2005r. pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej było 58.223 osoby w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenia. Po raz pierwszy stwierdzono schorzenie u 6.463 osób.

Podobnie jak w latach poprzednich najczęstszymi problemami zdrowotnymi były choroby układu krążenia. Znaczącą grupę pacjentów stanowią osoby leczące się z powodu cukrzycy, chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej, przewlekłych chorób układu trawiennego, przewlekłego nieżytu oskrzeli.

Tabl. 53. Chorobowość szpitalna

Leczeni	2003r.			2004r.		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni
Województwo kujawsko-pomorskie						
Liczby bezwzględne	337.480	188.539	148.941	334.608	185.095	149.513
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.629,9	1.763,0	1.487,8	1.616,3	1.731,0	1.493,8
Toruń						
Liczby bezwzględne	33.191	19.261	13.930	32.531	18.494	14.037
Współczynnik 10 tys. mieszkańców	1.614,3	1.760,2	1.448,3	1.590,3	1.697,5	1.468,1

Tabl. 54. Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach województwa kujawsko-pomorskiego

Przyczyna hospitalizacji	Liczby bezwzględne		Współczynnik hospitalizacji na 10 tys.	
	2003r.	2004r.	2003r.	2004r.
Choroby układu krążenia w tym:	4.882	4.627	237,4	226,2
Choroba niedokrwienna serca	1.692	1.727	82,3	84,4
Choroba nadciśnieniowa	456	312	22,2	15,3
Nowotwory złośliwe	3.287	2.878	159,9	140,7
Choroby układu trawiennego	3.061	2.894	148,9	141,5
Choroby układu oddechowego	3.030	2.895	147,4	141,5
Choroby układu moczowo-płciowego	3.169	3.087	154,1	150,9
Urazy, zatrucia i inne skutki działania czynników zewnętrznych	2.644	2.650	128,6	129,5
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze	1.544	2.054	75,1	100,4
Choroby układu nerwowego	571	462	27,8	22,6

Dane dotyczące struktury hospitalizacji mieszkańców województwa gromadzi i opracowuje Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w oparciu o Kartę Statystyczną Szpitala Ogólną Mz/Szp-11 - 100 % kart.

W roku 2004 w szpitalach ogólnych województwa kujawsko-pomorskiego hospitalizowano 32.531 mieszkańców Torunia, tj. 1.590,3 osób na 10 tys. mieszkańców miasta. Analogiczny współczynnik hospitalizacji mieszkańców woj. kujawsko-pomorskiego był nieznacznie wyższy i wyniósł 1.616,3.

Tabl. 55. Zapadalność na niektóre choroby zakaźne w 2005r.

Jednostka chorobowa	Województwo kujawsko-pomorskie		Toruń	
	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności	Liczby bezwzględne	Wskaźnik na 100 tys. ludności
Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	1.373	66,4	166	79,8
Ospa wietrzna	11.214	542,3	1172	563,5
Różyczka	731	35,4	63	30,3
Wirusowe zapalenie wątroby				
typu A	2	0,1	-	-
typu B	126	6,1	17	8,1
typu C	221	10,7	32	15,4
typu B+C	9	0,4	1	0,5
Szczepienia p/wścieklicznie osób pokąsanych	379	18,3	48	23
Świnka	7.687	371,8	110	53

W 2005r. zarejestrowano w Toruniu najwięcej zachorowań z powodu ospy wietrznej oraz ostrych zatruc pokarmowych o etiologii salmonellowej. Zanotowano również wzrost zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje w Toruniu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Toruń, powołaną do realizacji zadań określonych przez ustawę o pomocy społecznej i inne ustawy.

6 kwietnia 2006 roku została przyjęta „Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Torunia na lata 2006-2013”. Strategia jest jednym kluczowych dokumentów na podstawie którego realizowana jest polityka społeczna w Gminie. Zawiera ona cele strategiczne i operacyjne oraz wskaźniki służące do monitorowania działań podejmowanych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje w Toruniu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Toruń, powołaną do realizacji zadań określonych przez ustawę o pomocy społecznej i inne ustaw.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie rodzinom i osobom przezwyciężenie niekorzystnych dla nich sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Zadania realizowane są poprzez wykwalifikowaną kadrę pracowników socjalnych.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, poza trudną sytuacją materialną, dotknięte są różnymi dysfunkcjami jak: bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, sieroctwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, samotności osób starszych, różnego rodzaju dysfunkcje i trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

W roku 2006 pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej sporządzili 17 510 wywiadów środowiskowych dotyczących przyznania pomocy. W wielu przypadkach podjęte zostały działania wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Łącznie pomocą w formie zadań własnych, zleconych i zadań powiatu objęto 5304 rodziny, którym przyznano świadczenie w formie decyzji na ogólną liczbę 12963 osoby w tych rodzinach.

Dział Pomocy Środowiskowej wydał łącznie 35 304 decyzje administracyjne, z czego 27960 pozytywne. Najwięcej rodzin, otrzymujących pomoc, to rodziny których głównym powodem trudnej sytuacji życiowej było bezrobocie. Ten czynnik występował w 3475 przypadkach rodzin i dotyczył 9650 osób. Równie istotną przyczyną trudnej sytuacji życiowej była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Dotyczyła ona 1757 rodzin na ogólną liczbę 5856 osób w tych rodzinach. Ważnym problemem jest także niepełnosprawność, która występuje w 1844 rodzinach (4240 osoby). Działania skierowane bezpośrednio do dzieci to: dożywianie w postaci gorącego posiłku 3113 dzieci realizowane w 50 szkołach, oraz wypoczynek letni dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią społeczną, a w szczególności problemem alkoholowym. Z takiego wypoczynku w

roku 2006 skorzystało 562 dzieci, których udział był finansowany ze środków Gminy Miasta Toruń.

W 2006 roku z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało 302 bezdomnych. Ogólna liczbę bezdomnych na terenie Torunia ocenia się na około 400 osób. Jest ona jednak zmienna w zależności od pory roku oraz sytuacji na rynku pracy.

Dział Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego pracuje ze środowiskami szczególnie trudnymi, niewydolnymi wychowawczo, najczęściej dotkniętymi zjawiskami przemocy związanymi z problemem alkoholizmu w rodzinie. Liczba korzystających z poradnictwa specjalistycznego Działu w 2006 roku wyniosła: 1024 środowiska. W tym systematyczną długoterminową opieką otoczono 476 rodzin. W okresie od stycznia do grudnia 2006 r. pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego podjęli 2450 działań w związku ze zgłaszanymi sytuacjami kryzysowymi.

Dział Pomocy Dziecku i Rodzinie zajmuje się organizowaniem opieki dzieciom pozbawianych jej całkowicie lub częściowo poprzez umieszczenie ich w rodzinach zastępczych lub innych zastępczych formach opieki i wychowania rodzinnego oraz pomocą w integracji ze środowiskiem osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze.

W 2006 r. funkcjonowały 354 rodziny zastępcze, w których umieszczono 475 dzieci, w tym 61 dzieci niepełnosprawnych. W roku ubiegłym ustanowionych zostało 49 nowych rodzin zastępczych dla 56 dzieci. W 2006 r. usamodzielnionych zostało 20 osób opuszczających rodziny zastępcze. Osoby usamodzielnione otrzymują pomoc na kontynuowanie nauki, przez czas jej trwania, nie dłużej jednak niż do 25 roku życia. Pomoc pieniężną z tytułu kontynuowania nauki pobierało 135 usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych.

Prezydent Miasta Torunia zawarł 10 umów ze wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu zawodowymi niespokrewnionymi z dzieckiem rodzinami zastępczymi, w tym 3 umowy w roku 2006. Wśród tych rodzin są: dwie rodziny wielodzietnie, cztery rodziny specjalistyczna i cztery rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego. Zadaniem zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych jest organizowanie opieki nad dzieckiem w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej i ochrona dzieci przed umieszczeniem ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych zajmuje się realizacją zadań dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, która finansowana jest z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. W roku 2006 łączne środki finansowe przeznaczone na realizację wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przekazanych przez PFRON wyniosły 5 420 031 zł. W ramach rehabilitacji społecznej MOPR udzielił wsparcia dla ponad 4 400 osób niepełnosprawnych. Udzielone formy pomocy: dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej; dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów; dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i re-

kreacji osób niepełnosprawnych; dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W roku 2006 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zakończył realizację projektu „Przygotowanie bezrobotnych kobiet z Torunia do powrotu na rynek pracy”, który był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gminę Miasta Toruń. Celem projektu było przygotowanie kobiet powyżej 35 roku życia, które korzystają ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie i były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jak osoby bezrobotne do powrotu na rynek pracy. Projekt ukończyło 27 kobiet.

Od 2005 roku realizowany jest projekt „Nowe metody wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w pracy socjalnej”, Projekt zakłada przeszkolenie pracowników MOPR z zakresu pracy Metoda Centrum Aktywności Lokalnej oraz pracy ze społecznością lokalną. Projekt jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gminę Miasta Toruń.

W sierpniu 2006 roku MOPR rozpoczął realizację projektu: „Animator osiedlowy - jako sprzymierzeniec integracji środowiska lokalnego”. Projekt w całości finansowany jest ze środków Gminy Miasta Torunia w ramach realizacji Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbiorcami projektu są mieszkańcy bloków przy ul. Olsztyńskiej 116. W spotkaniach z osobami dorosłymi uczestniczyło 16 osób, a z młodzieżą powyżej 12 roku życia uczestniczyło 20 osób. Od 18 grudnia 2006 rozpoczęła działalność świetlica. Z tej formy wsparcia skorzystało 40-ro dzieci w wieku od 3 do 12 lat.

KULTURA

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz informacji Wydziału Kultury Urzędu Miasta.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.
3. Stan księgozbioru w bibliotekach wykazany jest w woluminach (tomach). Do księgozbioru zaliczono druki zwarte (tj. książki i broszury) oraz gazety i czasopiśma.
4. Muzea - dane dotyczą Muzeum Ziemi UMK oraz muzeów podległych samorządowi wojewódzkiemu i gminnemu.

Biblioteki

Biblioteki działające w mieście to m.in.: Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska, Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, Biblioteka Pedagogiczna. Biblioteka Uniwersytecka od 1947 r. otrzymuje egzemplarz obowiązkowy druków wydanych w Polsce.

Biblioteki publiczne

Liczba placówek bibliotecznych (bibliotek, filii i punktów bibliotecznych) w porównaniu do 2005 roku spadła o 2. Księgozbiór bibliotek ulegał wahaniom. Od 1990 roku liczba woluminów spadła o 69,1 tys. (tj. o 8,0%). W porównaniu do 2005 roku liczba woluminów spadła o 1,5 tys.

Liczba wypożyczeń ulega wahaniom. W 2006 roku wypożyczono o 177,9 tys. woluminów mniej niż w roku 2002 (tj. o 19,9%).

Teatry, instytucje muzyczne

W Toruniu istnieją dwie samorządowe instytucje teatralne tj. Teatr im. W. Horzycy podległy samorządowi województwa kujawsko-pomorskiego oraz gminny Teatr „Baj Pomorski”. Ofertę kulturalną wzbogacają instytucje prywatne: Orkiestra Kameralna „Multicamerata”, Teatr „Zaczarowany Świat”, Teatr VASKA, Plastyczny Teatr Symbolu - działający w ramach Polskiego Stowarzyszenia Signum. Ponadto w ramach statutowej działalności domów kultury i szkół działają między innymi Scena Młodych Studio „P” przy Młodzieżowym Domu Kultury oraz Teatr „Maska” przy Szkole Podstawowej nr 28, zaś w środowisku studenckim działają Teatr Wróbli oraz Studencki Teatr Tempestatas.

W roku 2006 budynek Teatru „Baj Pomorski” przechodził gruntowną modernizację i rozbudowę współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej oraz Gminy Miasta Toruń. Otwarcie teatru po remoncie miało miejsce w listopadzie 2006 roku. Spektakle teatralne od marca do listopada 2006 roku grane były poza budynkiem Teatru „Baj Pomorski”. Zrealizowano cztery przedstawienia premirowe. Oprócz tego w repertuarze teatru znajdowało się dwadzieścia tytułów. Łącznie w roku 2006 „Baj Pomorski” wystawił 253 spektakle, które obejrzało 71.436 widzów.

W omawianym okresie Teatr prezentował się na kilku festiwalach i przeglądach teatralnych. W formie stałej prowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży pn. „Edukacja teatralna”. W kwietniu 2006 roku teatr zorganizował trzecią edycję Konkursu Interpretacji Teatralnej dla Dzieci i Młodzieży, w którym wzięło udział 132 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W listopadzie 2006 roku, w zmodernizowanym budynku Teatru odbyła się 13 edycja Międzynarodowych Toruńskich Spotkań Teatrów Lalek oraz Toruńskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora.

W lutym 2006 roku Toruńska Orkiestra Kameralna będąca samorządową instytucją kultury została przekształcona w Toruńską Orkiestrę Symfoniczną. Rada Miasta Torunia nadała nowy statut instytucji. W roku 2006 Orkiestra prowadziła działalność zgodnie ze statutem, organizując 73 koncerty oraz 284 audycje szkolne dla 65.184 słuchaczy. W tej liczbie wykonano 44 koncerty w pełnym składzie Orkiestry oraz 29 koncertów kameralnych i recitali. W okresie czerwiec-sierpień 2006 Orkiestra zorganizowała kolejną edycję Międzynarodowego Letniego Festiwalu „Toruń - Muzyka i Architektura”. W ramach imprezy odbyło się 18 koncertów w dziewięciu zabytkowych wnętrzach toruńskiej starówki.

Muzea, kina, planetarium

W Toruniu działają trzy placówki muzealne: Muzeum Okręgowe (instytucja samorządu miasta), Muzeum Etnograficzne (instytucja samorządu województwa kujawsko-pomorskiego) oraz Muzeum Ziemi UMK.

W skład Muzeum Okręgowego wchodzi Ratusz Staromiejski, Kamienica Mieszczkańska (Dom Kopernika), Kamienica pod Gwiazdą, Dom Eskenów oraz Muzeum Podróżników im. Tony Halika.

W roku 2006 udostępniono publiczności 34 wystawy stałe i czasowe oraz zorganizowano 6 wystaw ze zbiorów Muzeum, poza jego siedzibą. Wydano drukiem 23 wydawnictwa. W roku 2006 Muzeum odwiedziło 106.940 osób. Zorganizowano 571 lekcji muzealnych, warsztatów i oprowadzeń. W 390 lekcjach muzealnych uczestniczyło 9.490 uczniów, w wernisażach wystaw i spotkaniach udział wzięło 8.646 osób. Muzeum Okręgowe wytypowało pięć przedsięwzięć do konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2005 i otrzymało wyróżnienie za dokonania z zakresu konserwacji, a także wyróżnienie w III Konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek zadbany” za remont konserwatorski Ratusza Staromiejskiego.

W latach 1990-2004 roku liczba kin spadła o 5 (tj. o 71,4%). W 2006 roku w Toruniu funkcjonowały następujące kina: Ciemna City, Toruńskie Centrum Filmowe „Orzeł” i „Nasze Kino” oraz nie wykazywane w sprawozdawczości statystycznej Studenckie Kino „Niebieski Kocyk”.

Liczba miejsc na widowni na 1000 mieszkańców przewyższa wskaźnik krajowy (25,0 wobec 9,7), podobnie liczba widzów na 1000 ludności (5.302 wobec 1.369).

Tabl. 56. Biblioteki publiczne

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	54	38	44	50	53	44	43	45	46	45	43
Liczba ludności na 1 placówkę	3.745	5.311	4.633	4.102	3.682	4.644	4.900	4.643	4.528	4.622	4.818
w tysiącach											
Księgozbiór (liczba woluminów)	863,4	886,3	851,4	823,4	812,2	796,8	786,3	774,4	774,7	795,8	794,3
Czytelnicy (zarejestrowani w ciągu roku)	37,6	38,2	41,0	41,5	42,6	41,2	45,1	43,8	44,1	40,0	37,4
Wypożyczenia w ciągu roku (liczba woluminów)	792,2	733,7	898,9	876,2	781,8	791,0	895,5	876,8	874,7	767,8	717,6
na 1000 ludności											
Księgozbiór	4.270	4.392	4.177	4.014	3.938	3.899	3.732	3.706	3.719	3.826	3.785
Czytelnicy (zarejestrowani w ciągu roku)	186	189	202	203	206	202	214	210	212	192	181
Wypożyczenia w ciągu roku	3.915	3.637	4.412	4.272	3.791	3.871	4.240	4.197	4.198	3.691	3.463

Tabl. 57. Muzea, kina

Wyszczególnienie	1990	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Muzea (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	322,7	213,8	192,4	237,9	198,4	146,7	161,0	158,2	154,7	137,9
- w tym młodzież szkolna	209,0	75,3	92,2	136,7	109,3	73,3	24,1	21,9	19,3	19,2
Kina (stan w dniu 31 XII)	7	3	3	3	3	4	4	2	3	3
Seanse	3.454	3.475	3.410	6.912	4.895	4.984	6.173	5.017	18.595	27.215
Widzowie w tys.	214,5	155,8	182,6	165,8	208,1	271,1	293,1	249,1	344,1	589,1

Od 1994 roku działa toruńskie Planetarium im. W. Dziewulskiego. Cieszy się ono dużą frekwencją turystyczną, szczególnie w okresie maj-czerwiec. Poza sezonem turystycznym odwiedzane jest przez uczniów i nauczycieli, ze względu na swoją bogatą ofertę edukacyjną, wspomagającą nauczanie przedmiotów przyrodniczych. Od lipca 2005 roku udostępniona zwiedzającym jest Sala Orbitarium, w której można sterować urządzeniami sondy kosmicznej Cassini, tylko o połowę mniejszej od oryginalnej, która cały czas pracuje na orbicie Saturna. Na zawieszonych ekranach można wyświetlić krótkie animacje komputerowe i prześledzić losy innych misji kosmicznych oraz poznać bliżej planety Układu Słonecznego.. W 2006 roku w seansach Planetarium uczestniczyło 135.467 osób, łączna liczba widzów przekroczyła już 1,7 mln osób.

Prócz wymienionych wyżej instytucji kultury, w Toruniu działają również domy, ogródki i kluby kultury, galerie sztuki, stowarzyszenia kulturalne, związki twórcze i fundacje kultury. Miasto jest organizatorem w stosunku do dwóch placówek edukacyjnych - Młodzieżowego Domu Kultury i Ogniska Pracy Pozaszkolnej „Dom Harcerza” oraz dwóch instytucji kultury - Centrum Kultury „Dwór Artusa” i „Domu Muz”.

W roku 2006 w Centrum Kultury „Dwór Artusa” odbyło się 90 imprez z udziałem ok. 49.000 widzów, w tym koncerty, spotkania, wystawy. Dwór Artusa był współorganizatorem 40 imprez z udziałem 8.500 widzów. W salach dworu Artusa występowały znane osobowości ze świata muzyki poważnej, jazzu, bluesa, popu, a także teatru, filmu, malarstwa, fotografii itp. W roku 2006 Dwór Artusa zorganizował drugą edycję konkursu na rysunek satyryczno-humorystyczny „Tuba Satyrica”. Odbyła się XII edycja Koncertów pod Gwiazdami i trzecia edycja Dni Kultury Żydowskiej.

Toruński Dom Muz był w 2006 roku miejscem 210 imprez, w tym 29 wystaw. W imprezach uczestniczyło 12.548 osób. Instytucja prowadzi zajęcia stałe w kilkudziesięciu grupach zainteresowań. Przez cały rok korzystało z nich 430 osób. Specjalną ofertę Dom Muz przygotowuje na okres wakacji i ferii zimowych. W tym czasie w imprezach przygotowanych dla dzieci i młodzieży uczestniczyło 167 osób. W 2006 roku Dom Muz zorganizował kolejną edycję Międzynarodowego festiwalu Harmonijki Ustnej „Harmonica Bridge Bydgoszcz - Toruń & Toruń - Bydgoszcz”. Impreza obfitowała w plenerowe koncerty, warsztaty, spotkania.

W roku 2006 rozpoczęła działalność nowa instytucja kultury o statusie instytucji narodowej, którą prowadzą wspólnie Miasto Toruń, Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego tj. Centrum Sztuki Współczesnej. Obiekt znajduje się obecnie na etapie budowy. Zakończenie prac i otwarcie instytucji planowane jest na czerwiec 2008 roku.

W mieście odbywa się wiele imprez o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Są to m.in. Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Kontakt”, Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich Probalica, Międzynarodowy Ekumeniczny Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej „Song of Songs”, Międzynarodowe Spotkania Kapel Ludowych, Festiwal Zdarzeń Teatralnych „Bulwar Sztuki”, Festiwal Filmowy i Artystyczny „Lato filmów” w Toruniu, Toruński Offowy Festiwal Filmowy TOFFI, Festiwal Blues Meeting, Międzynarodowy Festiwal Harmonijki Ustnej Harmonica Bridge Toruń - Bydgoszcz & Bydgoszcz - Toruń, Koncerty pod Gwiazdami, Jazz Od Nowa Festiwal, Świętojański Festiwal Organowy i wiele innych.

Na trwałe do kalendarza imprez odbywających się co roku w Toruniu wpisał się organizowany przez Urząd Miasta Torunia, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Towarzystwo Naukowe w Toruniu - Toruński Festiwal Nauki i Sztuki, popularyzujący naukę, a także sztukę wśród mieszkańców Torunia i regionu.

MIEJSCA NOCLEGOWE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

3. Do obiektów noclegowych turystyki zaliczono: hotele i inne obiekty wykorzystywane dla turystyki.
4. Dane o obiektach i miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 XII. Dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.
5. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych obejmuje dla hoteli, stopień wykorzystania pokoi, a dla pozostałych obiektów - stopień wykorzystania miejsc noclegowych.

Obiekty i miejsca noclegowe

Liczba obiektów noclegowych turystyki w porównaniu z 2005 rokiem nie zmieniła się.

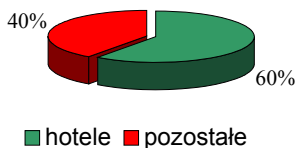
Wahaniem ulegała liczba miejsc noclegowych. W porównaniu z 2005 rokiem liczba miejsc noclegowych ogółem wzrosła o 14 (tj. o 0,7%). Udział miejsc całorocznych wynosi 91,6% ogółu miejsc noclegowych.

Liczba korzystających z noclegów była w 2006 roku niższa niż w roku poprzednim o tysiąc, tj. 0,6%.

Tabl. 58. Obiekty noclegowe turystyki

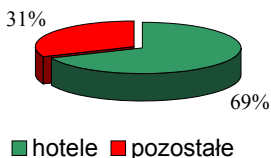
Lata	Obiekty (stan w dniu 31 XII)	Miejsca noclegowe ogółem	Miejsca noclegowe całoroczne	Korzystający z noclegów w tys.
1990	16	1.666	1.006	85,6
1992	14	1.330	728	70,9
1994	14	1.507	750	78,0
1996	19	2.048	1.291	84,4
1998	29	2.122	1.312	116,3
2000	20	1.746	1.094	107,4
2002	26	1.729	1.322	124,7
2003	27	1.832	1.427	121,4
2004	29	1.775	1.606	138,0
2005	30	2.094	1.920	159,8
2006	30	2.108	1.930	158,8

Rys. 28. Obiekty noclegowe turystyki
Stan w dniu 31 XII 2006r.

W strukturze bazy noclegowej dominowały hotele stanowiące 60% liczby obiektów ogółem.

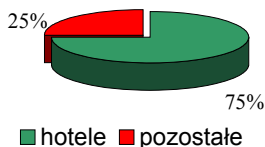
Rys. 29. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem

Stan w dniu 31 XII 2006r.

Udział miejsc noclegowych w hotelach, w ogólnej liczbie miejsc noclegowych wyniósł 69%. Natomiast w przypadku miejsc noclegowych całorocznych hotele miały 3/4 udziału.

Rys. 30. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne
Stan w dniu 31 XII 2006r.

W 2006 roku najwięcej turystów skorzystało z noclegów w hotelach - 80,6%. Wskaźnik ten był jeszcze wyższy dla turystów zagranicznych - 88,2%.

SPORT I REKREACJA

W mieście funkcjonują instytucje i stowarzyszenia oraz kluby sportowe statutowo zajmujące się rekreacją, kulturą fizyczną i sportem.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji jest zakładem budżetowym Gminy Miasta Toruń. Podstawowym zadaniem zakładu jest prowadzenie działalności i świadczenie usług w zakresie upowszechniania sportu, turystyki i rekreacji.

Na terenie miasta znajdują się m.in.: 1 basen odkryty, 11 basenów krytych, 51 sal gimnastycznych, 3 stadiony sportowe, 42 szkolne boiska sportowe, 20 kortów tenisowych, 4 hale sportowe, przystanie wioślarskie, tor żużlowy, lotnisko, samochodowy tor wyścigowy, sztuczne lodowisko oraz inne urządzenia służące do uprawiania sportu i czynnego wypoczynku.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zarządza: sztucznym lodowiskiem „Tor-Tor” z widownią na 3.000 miejsc pełniącym również rolę hali widowiskowo-sportowej; stadionem sportowym z widownią na 5.000 miejsc; kąpieliskiem „Wodnik” wraz z hotelem na 60 miejsc noclegowych; halą sportową „Olimpijczyk” posiadającą 2 sale sportowe i ring bokserski; campingiem „Tramp” o pojemności 90 przyczep carawaningowych, 120 namiotów oraz 79 miejsc noclegowych w domkach turystycznych i pawilonie; krytą pływalnią (tzw. „basen elanowski”) z miejscami noclegowymi w dziewięciu dwuosobowych pokojach.

W 2006 roku otwarto w Toruniu Mini Aquapark z 25-metrowym basenem sportowym, basenem rekreacyjnym z rwącą rzeką i biczami wodnymi, 60-metrową zjeżdżalnią, jacuzzi i sauną.

Miejski Ośrodek Sportu jest również organizatorem lodowiska sezonowego na Rynku Nowomiejskim zapewniając atrakcyjną formę spędzenia wolnego czasu dla mieszkańców miasta, w szczególności dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych.

Potencjał sportowy Torunia to ok. 150 organizacji sportowych. Miasto wspiera 90 stowarzyszeń, reprezentowanych przez 3.500 zawodników w 46 dyscyplinach.

Toruń zajął 13 miejsce na 840 gmin oraz 14 miejsce na 360 powiatów w klasyfikacji opracowanej przez Ministerstwo Sportu obejmującej współzawodnictwo w 59 dyscyplinach sportu, w czterech kategoriach wiekowych: młodzików, juniorów młodszych, juniorów i młodzieżowców.

W roku 2006 toruńscy zawodnicy uczestniczyli w imprezach sportowych rangi Mistrzostw Polski, Mistrzostw Europy i Świata, a także w wielu znaczących zawodach i turniejach międzynarodowych zarówno w konkurencjach indywidualnych jak i drużynowych osiągając wiele wartościowych rezultatów m.in.: Agata Zwiejska - zdobywczyni srebrnego medalu Mistrzostw Europy w pływakkiej sztafecie stylem dowolnym, Karol Ząbik - indywidualny Młodzieżowy Mistrz Świata na żużlu, Hanna i Marta Łyczbińskie - brązowe medalistki Młodzieżowych Mistrzostw Europy we florecie, Wojciech Majewski - złoty medalista oraz Katarzyna Truszczyńska - brązowa medalistka Mistrzostw Świata Juniorów w pływananiu w pletwie.

Do drużynowych sukcesów należy zaliczyć: awans żeńskiej drużyny koszykarskiej MMKS „Kopernik” do ekstraklasy Polskiej Ligi Koszykówki; brązowy medal Halowych Mistrzostw Polski laskarzy KS „Pomorzanie”; triumf hokeistów TKH w rozgrywkach Pucharu Polski; tytuł Klubowego Mistrza Polski w kolarstwie szosowym TKK „Pacific”.

Prezydent Torunia uhonorował 182 zawodników oraz 16 szkoleniowców dyplomami, gratyfikacjami finansowymi i nagrodami rzeczowymi za wysokie osiągnięcia sportowe uzyskane w 2006 roku. Ponadto 24 zawodników otrzymało stypendia sportowe, dzięki czemu szczególnie uzdolnieni młodzi sportowcy uprawiający różnorodne dyscypliny mogą kontynuować swoją dalszą karierę zawodniczą.

W mieście odbyło się wiele wydarzeń popularyzujących sport - imprez sportowych oraz rekreacyjnych o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. Najważniejsze z nich to: Lekkoatletyczny Puchar Polski „Polish Athletics Cup”, II Toruńska Olimpiada Młodzieży w Lekkiej Atletyce i w grach zespołowych, Mistrzostwa Polski Weteranów w Lekkiej Atletyce, Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce, Młodzieżowe Indywidualne Mistrzostwa Polski na żużlu, Wyścig Kolarski „Tour de Pologne” UCI Pro Tour, I Międzynarodowe Zawody Miast Partnerskich w karate WKF dzieci i młodzieży „Copernicus Cup”, I Mistrzostwa Europy Balonowo-Parolotniowe w ramach Festiwalu „Niebo bez granic”, Międzynarodowy Turniej Hokeja na Lodzie „Sponsor Cup”, Międzynarodowy Turniej Młodzików w Hokeju na Lodzie, Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemnego „Bella Cup”, Międzynarodowy Turniej Bokserski im. Zygmunta Krygiera, Maraton Toruński, Mini Maraton dla Dzieci, Międzynarodowy Turniej Miast w Piłce Nożnej Juniorów im. Konrada Kamińskiego, Sportowy Turniej Miast i Gmin „International Challenge Day”, Długodystansowe Regaty Żeglarskie Toruń-Bydgoszcz, Wyścigi samochodowe Folkra i Rallycross.

W roku szkolnym 2006/2007 zorganizowano szereg imprez i rozgrywek sportowych dla uczniów toruńskich szkół, w których w ciągu całego roku szkolnego wzięło udział ok. 18.000 dzieci i młodzieży z 23 szkół podstawowych, 19 gimnazjów, 18 szkół ponadgimnazjalnych. Rezultatem wszystkich imprez było wyłonienie Mistrza Torunia w danej dyscyplinie, który reprezentował nasze miasto w rozgrywkach wojewódzkich i ogólnopolskich.

ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu.
2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Stan i struktura podmiotów gospodarki narodowej

Liczba podmiotów działających w mieście wzrosła od 1993 roku o 11.921 (tj. o 89,5%).

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej, największy udział mają niezmiennie zakłady osób fizycznych - 76,7%, na drugim miejscu znajdują się spółki cywilne - 7,6%.

Od 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby podmiotów wystąpił wśród zakładów osób fizycznych - o 8.702 (tj. o 81,5%) i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością - o 935 (tj. o 138,1%). Na odnotowanie zasługuje również fakt wysokiej dynamiki wzrostu organizacji społecznych, związków zawodowych i komunalnych jednostek organizacyjnych.

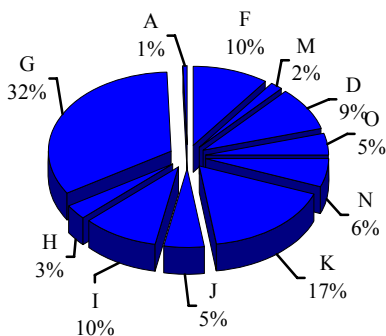
W roku 2006 w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost liczby podmiotów ogółem o 15 (tj. o 0,1%).

W porównaniu do 1993 roku największy bezwzględny przyrost liczby zakładów osób fizycznych nastąpił w sekcji obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej - o 2.376 (tj. o 255%) oraz sekcji handel hurtowy i detaliczny; naprawy o 1.254 jednostek (tj. o 24,2%).

Wśród zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują firmy działające w sekcji handel i naprawy. Ich udział spadł jednak z 48,5% w 1993 roku do 33,2% w 2006 roku. Wzrósł natomiast znacząco - z 8,7% do 17,1% udział zakładów osób fizycznych prowadzących działalność w sekcji obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Rys. 31. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji EKD

Stan w dniu 31 XII 2006r.

Tabl. 59. Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej

Wyszczególnienie	1993	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	13.326	13.856	16.458	19.868	22.836	25.361	26.044	25.619	25.232	25.247
Spółki akcyjne	31	39	55	73	86	93	91	89	86	85
Spółki z o.o.	677	755	858	999	1.204	1.371	1.421	1.467	1.519	1.612
Spółki cywilne	1.405	1.515	1.618	1.926	2.222	2.006	1.985	1.951	1.927	1.928
Przedsiębiorstwa państwowe	44	39	30	18	15	6	6	5	4	4
Państwowe jednostki organizacyjne	118	85	67	71	64	56	44	38	36	36
Samorządowe jednostki organizacyjne	33	69	94	97	151	151	240	233	226	228
Spółdzielnie	110	111	106	110	114	111	112	113	111	110
Fundacje	34	41	45	48	54	65	81	92	103	107
Kościół katolicki	26	30	34	36	38	41	41	42	42	43
Stowarzyszenia	92	125	168	242	315	387	416	437	464	496
Związki zawodowe	17	32	88	114	146	176	180	183	188	193
Samorząd gospodarczy i zawodowy	19	19	18	20	21	21	21	21	21	21
Bez szczególnej formy prawnej w tym	10.678	10.947	13.214	15.971	18.151	20.027	20.528	20.008	19.531	19.382
- zakłady osób fizycznych	10.671	10.942	13.200	15.967	18.146	20.016	20.519	19.999	19.522	19.373
Pozostałe	42	49	63	143	271	850	878	940	974	1.002

Tabl. 60. Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności

Sekcje EKD		1993	1994	1996	1998	1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	36	38	47	49	53	72	94	115	111	118	126
D	Przetwórstwo przemysłowe	1.306	1.310	1.368	1.588	1.625	1.678	1.878	1.906	1.846	1.760	1.702
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	-	3	3	2	2	2	4	4	4	4	5
F	Budownictwo	958	998	1.212	1.719	1.845	1.940	2.038	2.037	1.992	1.922	1.943
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy	5.172	5.167	5.533	6.018	6.254	6.454	6.944	7.063	6.804	6.584	6.426
H	Hotele i restauracje	321	345	327	398	440	490	587	635	636	625	619
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1.164	1.155	1.435	1.652	1.780	1.846	1.984	2.031	1.966	1.941	1.913
J	Pośrednictwo finansowe	49	90	210	498	731	883	1.030	1.093	1.068	1.019	1.010
K	Obsługa nieruchomości, ...	931	1.095	1.936	2.287	2.475	2.766	3.244	3.361	3.294	3.264	3.307
M	Edukacja	58	57	133	232	263	280	296	322	316	314	324
N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	333	328	475	799	883	933	1.035	1.031	1.061	1.083	1.100
O	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	343	355	520	695	756	802	882	918	895	883	892
Ogółem		10.671	10.942	13.200	15.967	17.107	18.146	20.016	20.519	19.999	19.522	19.373

BEZPIECZEŃSTWO

1. Tablice działu opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Toruniu oraz Komendy Rejonowej Policji.

2. Prezentowane dane - jeśli nie zaznaczono inaczej - dotyczą miasta Torunia.

Pożary

W 2006 roku zanotowano 752 pożarów. Zdecydowana ich większość, bo aż 667 to pożary śmietników, traw i garaży, kolejna grupa obiektów, w których powstawały pożary to obiekty mieszkalne - było ich 165. Pożary w lasach występowały 75 razy, a pożary środków transportu w 54 przypadkach. Główne przyczyny pożarów w obiektach mieszkalnych to: wady urządzeń elektrycznych i instalacji elektrycznych.

Działania prowadzone przez jednostki PSP, związane z usuwaniem miejscowych zagrożeń

W 2006 roku liczba działań podejmowanych przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu, związanych z usuwaniem miejscowych zagrożeń wyniosła 814. Ograniczenie i usuwanie skutków miejscowych zagrożeń było prowadzone w takich obiektach, jak: obiekty użyteczności publicznej, obiekty mieszkalne, środki transportu i inne (np. usunięcie zagrażających drzew, czynności ratownicze podczas powodzi i podtopień).

Główne przyczyny miejscowych zagrożeń to niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu; nietypowe zachowania się zwierząt, owadów i ptaków stwarzające zagrożenie; silne wiatry, opady atmosferyczne; celowe działanie człowieka (np. informowanie o podłożeniu ładunków wybuchowych).

Ważniejsze miejscowe zagrożenia dotyczyły udziału jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w prowadzeniu działań ratowniczych w związku z wystąpieniem ogniska „ptasiej grypy” w Toruniu w miesiącu marcu 2006 roku oraz likwidacji następstw podtopień na skutek wysokiego stanu rzeki Wisły, który wystąpił w kwietniu 2006 roku.

Przestępczość

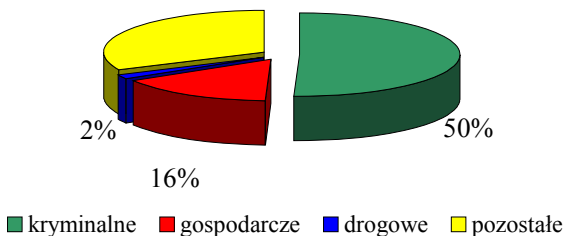
W roku 2006 stwierdzono 12.753 przestępstwa, wobec 13.020 w roku ubiegłym tj. mniej o 267 przestępstw (2,1%). Zagrożenia przestępczością gospodarczą występowały w dalszym ciągu w obszarach wyludzeń i przywłaszczeń pieniędzy. W zdecydowanie mniejszym stopniu dotyczyły wyludzeń towarów. Widoczny był także dalszy spadek przestępczości w sektorze bankowym spowodowany coraz większą i skuteczniejszą dbałością banków o swoje interesy oraz dalszy spadek ilości przestępstw pracowniczych.

Nastąpił natomiast wzrost przestępczości w obrocie gospodarczym, wzrost ilości wyludzeń oraz innych przestępstw dokonywanych przez internet, przeciwko

prawom własności przemysłowej i przeciwko prawom autorskim oraz wzrost ilości fałszerstw dokumentów mających służyć do dokonywania wyłudzeń pieniędzy.

Charakterystyczną cechą znacznej części przestępstw wyłudzeń pieniędzy dokonywanych w 2006 roku była duża ilość pokrzywdzonych w wyniku działania jednego lub co najwyżej kilku sprawców.

Rys. 32. Struktura stwierdzonych przestępstw
Stan w dniu 31 XII 2006r.

Wypadki drogowe

W 2006 roku zanotowano spadek ilości zdarzeń drogowych. Po niemal dwukrotnym wzroście liczby wypadków w latach 2000-2003, w ubiegłym roku zanotowano 5033 zdarzeń wobec 5139 w roku 2005.

Na terenie miasta Torunia w 2006 roku miało miejsce 295 wypadków, w których zginęły 53 osoby, a 380 zostało rannych. Wzrosła w porównaniu z rokiem 2005 liczba ujawnionych nietrzeźwych kierujących - 773 osoby.

Tendencje spadkowe w ilości zaistniałych zdarzeń to rezultat przeprowadzenia wielu akcji prewencyjnych, kontrolnych, oddziaływania na uczestników ruchu w miejscach szczególnie niebezpiecznych, zagrożonych pod względem wypadków i kolizji.

Tabl. 61. Przyczyny powstawania pożarów

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2005	2006
Ogółem pożarów w tym:	58	600	375	545	624	465	698	854	934	1084
- nieostrożność dorosłych z otwartym ogniem	15	13	6	21	13	9	11	11	10	10
- niesprawność i wady środków transportu	1	14	10	13	13	7	13	13	16	10
- wady urządzeń grzewczych	1	23	24	10	11	8	6	4	8	8
- podpalenia	4	33	17	14	11	8	12	12	18	14
- wady urządzeń elektrycznych	2	29	21	12	17	25	28	28	33	28
- inne przyczyny	25	358	143	415	394	296	474	651	773	578
- nieustalone	10	130	154	60	145	94	127	126	76	68

Tabl. 62. Przestępczość

Wyszczególnienie	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Przestępstwa stwierdzone w tym o charakterze	8.491	8.190	9.538	10.133	11.130	13.993	15.089	15.735	15.433	10.650	12 753
- kryminalnym	7.518	7.021	8.384	8.613	9.920	12.026	11.636	12.715	12.241	8.069	6.463
- gospodarczym	728	875	873	1.002	703	1.374	1.825	2.115	2.202	1.918	1.989
- drogowe	166	130	124	140	149	90	84	147	224	196	230
Wskaźnik wykrywalności w %	47,2	49,3	49,6	53,6	48,7	49,1	51,3	50,0	51,7	48,9	52,8

Tabl. 63. Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń

Wyszczególnienie	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wypadki	354	245	236	250	240	280	401	465	406	368	295
Zabici	49	40	41	46	48	50	44	52	46	48	53
Ranni	467	281	330	313	315	362	523	585	500	508	380

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
WARUNKI NATURALNE	4
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	5
LUDNOŚĆ	26
RYNEK PRACY	32
INFRASTRUKTURA	37
A. WODOCIĄGI I KANALIZACJA	37
B. ZAOPATRZENIE W GAZ	40
C. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	40
D. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	41
E. KOMUNIKACJA MIEJSKA	42
F. ODPADY	44
G. TRANSPORT	45
MIESZKANIA	47
PRZEMYSŁ	52
BUDOWNICTWO	55
HANDEL	58
FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	60
EDUKACJA I WYCHOWANIE	64
A. DANE ZBIORCZE	65
B. SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	68
C. SZKOLNICTWO ZAWODOWE	70
D. SZKOLNICTWO WYŻSZE	73
E. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	75
OCHRONA ZDROWIA	76
POMOC SPOŁECZNA	85
MIEJSCA NOCLEGOWE	94
SPORT I REKREACJA	96
ZMIANY STRUKTURALNE W GOSPODARCE	98
BEZPIECZEŃSTWO	101

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych wód powierzchniowych w 2006 roku _____	6
Tabl. 2. Udział wskaźników w poszczególnych klasach jakości wód _____	7
Tabl. 3. Klasyfikacja jakości wód badanych w 2006 r. _____	8
Tabl. 4. Wykaz punktów monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych _____	11
Tabl. 5. Wyniki badań monitoringowych wód podziemnych w 2005 r. _____	11
Tabl. 6. Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju _____	13
Tabl. 7. Alarmowe poziomy niektórych substancji oraz okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów _____	14
Tabl. 8. Zestawienie metod i analizatorów stosowanych w 2006 roku do pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego _____	15
Tabl. 9. Zestawienie stężeń średniorocznych SO ₂ z lat 1992-2006 (stężenia średnie arytmetyczne) _____	16
Tabl. 10. Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku _____	23
Tabl. 11. Zestawienie wyników pomiaru monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu komunikacyjnego uśrednionego dla pory dnia w 2006 roku _____	24
Tabl. 12. Zasięgi oddziaływania hałasu emitowanego z autostrady w różnych sytuacjach terenowych _____	25
Tabl. 13. Ludność _____	26
Tabl. 14. Ludność według wieku _____	28
Tabl. 15. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym _____	29
Tabl. 16. Ruch naturalny ludności _____	31
Tabl. 17. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD _____	33
Tabl. 18. Bezrobotni _____	35
Tabl. 19. Produkcja wody _____	39
Tabl. 20. Ścieki odprowadzone według grup dostawców _____	39
Tabl. 21. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych _____	43
Tabl. 22. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych _____	43
Tabl. 23. Komunikacja miejska _____	43
Tabl. 24. Selektywna zbiórka nieczystości _____	44
Tabl. 25. Sieć drogowo-uliczna _____	46
Tabl. 26. Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe _____	48
Tabl. 27. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów _____	49
Tabl. 28. Zasoby komunalne _____	51

Tabl. 29.	Produkcja sprzedana przemysłu _____	52
Tabl. 30.	Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przemyśle _____	54
Tabl. 31.	Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych tys. złotych (ceny bieżące) _____	55
Tabl. 32.	Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenia miesięczne w przedsiębiorstwach budowlanych _____	57
Tabl. 33.	Sprzedaż detaliczna, hurtowa i w placówkach gastronomicznych _____	59
Tabl. 34.	Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw _____	61
Tabl. 35.	Majątek obrotowy i zobowiązania przedsiębiorstw _____	61
Tabl. 36.	Przychody, koszty i wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji PKD (w tys. złotych) _____	62
Tabl. 37.	Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - szkoły, uczniowie i studenci _____	66
Tabl. 38.	Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe - absolwenci _____	68
Tabl. 39.	Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) _____	69
Tabl. 40.	Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) _____	69
Tabl. 41.	Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez specjalnych) _____	71
Tabl. 42.	Szkoły zawodowe dla młodzieży _____	72
Tabl. 43.	Studenci i absolwenci szkół wyższych _____	74
Tabl. 44.	Nauczyciele akademicy pełnozatrudnieni UMK _____	74
Tabl. 45.	Wychowanie przedszkolne (stan w październiku) _____	75
Tabl. 46.	Personel służby zdrowia (stan w dniu 31 XII) _____	78
Tabl. 47.	Zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej _____	78
Tabl. 48.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna _____	79
Tabl. 49.	Apteki _____	80
Tabl. 50.	Żłobki _____	80
Tabl. 51.	Zgony wg głównych przyczyn (wybranych grup chorób) i współczynnik zgonów w przeliczeniu na 100 tys. ludności w Toruniu _____	81
Tabl. 52.	Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, u których stwierdzono schorzenie będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w Toruniu _____	82
Tabl. 53.	Chorobowość szpitalna _____	83
Tabl. 54.	Najczęstsze przyczyny pobytu mieszkańców Torunia w szpitalach województwa kujawsko-pomorskiego _____	83
Tabl. 55.	Zapadalność na niektóre choroby zakaźne w 2005r. _____	84
Tabl. 56.	Biblioteki publiczne _____	90
Tabl. 57.	Muzea, kina _____	91

Tabl. 58.	Obiekty noclegowe turystyki _____	94
Tabl. 59.	Podmioty gospodarki narodowej według szczególnej formy prawnej __	99
Tabl. 60.	Zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności _____	100
Tabl. 61.	Przyczyny powstawania pożarów _____	103
Tabl. 62.	Przestępczość _____	104
Tabl. 63.	Sytuacja na drogach w Rejonie Toruń _____	104

SPIS WYKRESÓW

Rys. 1. Użytkowanie gruntów	5
Rys. 2. Lokalizacje stacji pomiarowych w Toruniu w 2006 roku.	12
Rys. 3. Stężenia średnie roczne dwutlenku siarki	16
Rys. 4. Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu	18
Rys. 5. Stężenie średnie roczne pyłu zawieszzonego PM10	19
Rys. 6. Stężenia średnie roczne tlenku węgla oraz kompletność serii pomiarowych	20
Rys. 7. Ludność według wieku i płci	27
Rys. 8. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	30
Rys. 9. Ruch naturalny ludności w latach 1990-2006	31
Rys. 10. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD	32
Rys. 11. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów	34
Rys. 12. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD	34
Rys. 13. Bezrobotni według wieku	36
Rys. 14. Bezrobotni według wykształcenia	36
Rys. 15. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę	36
Rys. 16. Ścieki odprowadzone według grup dostawców	40
Rys. 17. Przewozy pasażerów w latach 1991-2006	42
Rys. 18. Mieszkania oddane do użytku według inwestorów w latach 1996-2006	48
Rys. 19. Zasoby komunalne według kategorii	50
Rys. 20. Produkcja sprzedana przemysłu według sektorów i sekcji EKD	53
Rys. 21. Produkcja budowlano-montażowa w przedsiębiorstwach budowlanych wg rodzajów obiektów budowlanych	56
Rys. 22. Przychody i koszty przedsiębiorstw według sekcji PKD w 2006 roku (w tys. zł)	63
Rys. 23. Szkolnictwo według typów szkół	65
Rys. 24. Szkolnictwo według liczby uczniów i studentów	67
Rys. 25. Szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i wyższe według liczby absolwentów	67
Rys. 26. Uczniowie w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących	71
Rys. 27. Personel służby zdrowia	77
Rys. 28. Obiekty noclegowe turystyki	95
Rys. 29. Miejsca noclegowe turystyki - ogółem	95
Rys. 30. Miejsca noclegowe turystyki - całoroczne	95

- Rys. 31. Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji EKD _____ 98
- Rys. 32. Struktura stwierdzonych przestępstw _____ 102

ISBN 978-83-87985-70-7